

**Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata Képviselő-testületének 24/2024. ( )
önkormányzati rendelete**

**Kiskunfélegyháza város településképeinek védelméről szóló 12/2018. (IV.26.) önkormányzati
rendelet módosításáról**

Kiskunfélegyháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a településképek védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 8/A. §-a és 12. § (2) bekezdés a)-h) pontjaiban kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésében és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 29. § (3) és 57. § (3) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

(1) A Kiskunfélegyháza város településképeinek védelméről szóló 12/2018.(IV.27.) önkormányzati rendelet 2. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

(2) A Kiskunfélegyháza város településképeinek védelméről szóló 12/2018.(IV.27.) önkormányzati rendelet 5. melléklete helyébe a 2. melléklet lép.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

2. melléklet

Helyi védetségű építmények, közterületi műalkotások, táji értékek listája

1. Helyi védetségű építmények – fokozottan védett épületek, temetők és emlékhely

	A	B	C
1.	adatlap sorszám	helyszín (cím), megnevezés	helyrajzi szám
2.	1.	Attila u. 2. – Kossuth utca, Bányai-palota	265
3.	2	Attila u. 12.	278
4.	3	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 7. – Móra Ferenc u. sarok, Tarjányi Dezső-ház	2082
5.	4.	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 14. – Semmelweis u.	2717
6.	5	Béke tér 2. R. katolikus plébániaház	3150/2
7.	6.	Béke tér, Oskola u. 1-3., Petőfi Sándor u. 2. Constantinum épületei	3194/1, /2, /4, /5
8.	7	Blaha Lujza tér, Fürdőszálló	4770/2
9.	8	Blandina nővér u. 6.	2007
10.	9	Blandina nővér u. 10.	2011
11.	10	Blandina nővér u. 13-15.	1981, 1982
12.	11	Daru u. 1. – Zrínyi Miklós u. Kneffel-ház	5198
13.	12	Deák Ferenc u. 2. – Kossuth Lajos u.	397
14.	13.	Deák Ferenc u. 12-14. József Attila Általános Iskola	404/1
15.	14.	Dózsa György u. 10.	176/10
16.	15		
17.	16.	Dr. Holló Lajos u. 13.	3188
18.	17.	Dr. Holló Lajos u. 23.	3219
19.	18	Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom a kőr- ház udvarán	4769
20.	19.	Jókai Mór u. 3.	1864

21.	20.	Jókai Mór u. 5. Kocsis Ferenc-ház	1865
22.	21.	Jókai Mór u. 18. – Báthori u.	1916
23.	22.	Ficsór József u. 2. – Dessewffy u.	4533
24.	23.	Kossuth Lajos u. 6. – Korond u. Kiss Lajos-palota	329
25.	24.	Kossuth Lajos u. 8. Propper Miksa-ház	328/1
26.	25.	Kossuth Lajos u. 9. – Széchenyi u. Móra Ferenc Gimnázium	5061
27.	26.	Kossuth Lajos u. 10. – Hunyadi János u. Molnár Imre-palota	326
28.	27.	Kossuth Lajos u. 24. volt tanítóképző, Petőfi Sándor Gépészeti Szakközépiskola tornaterem nélküli főépület	78
29.	28.	Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa, Waldorf óvoda	4773
30.	29.	Kossuth Lajos u. 35. – Izsáki út, v. honvédlaktanya, Öreglaktanya	4727
31.	30.	Könyök u. 16.	5440
32.	31.	Könyök u. 26. – Kazinczy u.	5436
33.	32.	Lónyai u. 4.	4996
34.	33.	Marosvásárhelyi u. 5.	46
35.	34.	Mártírok u. 2. - Kossuth utca - Szent János tér, volt Közgazdasági Takarékpénztár, Frank-ház	473
36.	35.	Mártírok u. 15. volt neológ zsidó kis tanácsterem, a József Attila Ált. Isk. telkén	404/1
37.	36.	Móra Ferenc tér 3.	524
38.	37.	Móra Ferenc tér 4. Jenovay-ház	525
39.	38.	Móra Ferenc tér 8.	527
40.	39.	Móra Ferenc tér, Kalmár-kápolna	1725
41.	40.	ONCSA-házak: Dr. Holló Lajos u. 68., Dr. Holló Lajos u. 72., B. Szabó József u. 9.	3399, 3395/1, 3408
42.	41.	Oskola u. 17.	3208
43.	42.	Pázmány Péter u. 4. rendőrség, volt adóhivatal vagy pénzügyi palota	3178
44.	43.	Pázmány Péter u. 6. Hoffer József-ház	3179
45.	44.	Petőfi Sándor tér 2. Hoffer Imre-ház	3168/3

46.	45.	Petőfi Sándor u. 7. Szabó Sándor-kúria, Petőfi-ház és Petőfi-emléktábla	3093
47.	46.	Petőfi Sándor u. 11. – köz, Kanizsai Nagy Antal-ház	3097/1
48.	47.	Petőfi Sándor u. 15.	3102
49.	48.	Petőfi Sándor u. 17.	3105
50.	49.	Petőfi Sándor u. 19.	3106
51.	50.	Szegedi út 3.	537
52.	51.	Szegedi út 8.	1729
53.	52.	Szent István tér 1.	5057
54.	53.	Szent János tér 2.	475
55.	54.	Wesselényi u. 1. – Kossuth Lajos u. – Zrínyi Miklós u. Feuer-palota, volt Európa Szálló	5156
56.	55.	Wesselényi u. 7. - Daru u. Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház temploma	5153
57.	56.	Alsótemető, Jókai u.	1030/4
58.	57.	Felsőtemető, Nádasdy u.	4482/5, 4483, 3434
59.	58.	Régi (felsővárosi) zsidó temető (muzeális) a Felsőtemető része	4482/2
60.	59.	Új (alsóvárosi) zsidó temető és ravatalozó II. kerület Nyomás 1.	0653/9
61.	60.	Templom-halom	5637/326

2. Helyi védettségű építmények - védett épületek

	A	B	C
1.	adatlap sorszám	helyszín (cím), megnevezés	helyrajzi szám
2.	1	Ady Endre u. 34. – Mikszáth Kálmán u.	4777
3.	2	Alpári u. 61. volt bankfalui iskola	2384
4.	3	Arad u. 7. lakóház különleges saroktoronnyal	25
5.	4	Arad u. 10. – Erkel Ferenc u.	51
6.	5	Arany János u. 13.	3028

7.	6	Arany János u. 17. – köz	3033
8.	7	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 3.	2074
9.			
10.	9	Batthyány Lajos u. 9.	4995
11.			
12.	11	Blandina nővér u. 2. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	2004
13.	12	Csíksereda u. 1.	119
14.	13	Csíksereda u. 3. – Marosvásárhely u.	118/1
15.	14	Damjanich János u. 4.	5151
16.	15	Damjanich János u. 5.	5194
17.	16	Damjanich János u. 6.	5150
18.	17	Damjanich János u. 29.	5171/1
19.	18	Dankó Pista u. 7.	92
20.	19	Dankó Pista u. 9. (= Erkel Ferenc u. 1.)	99
21.	20	Dankó Pista u. 10.	154
22.	21	Dankó Pista u. 19. – Csíksereda u.	121
23.	22	Dankó Pista u. 22. (= Dózsa György u. 31.)	174/1
24.	23	Deák Ferenc utca 7. fogorvosi rendelő	331/2
25.	24	Dobó István u. 1.	2005
26.	25	Dobó István u. 16.	2064
27.	26	Dózsa György u. 3.	138
28.	27	Dózsa György u. 8.	176/7
29.	28	Dózsa György u. 13.	155
30.	29	Dózsa György u. 15. – Erkel Ferenc u.	156
31.	30	Dózsa György u. 23.	166
32.	22.	Dózsa György u. 31. (= Dankó Pista u. 22.)	174/2
33.			
34.	32	Dr. Holló Lajos u. 3. Nagyposta	3182
35.	33	Dr. Holló Lajos u. 6.	5423

36.	34	Dr. Holló Lajos u. 8. Dr. Holló Lajos szülőháza	5421, 5422
37.	35	Dr. Holló Lajos u. 15. – köz	3190
38.	36	Dr. Holló Lajos u. 18. – Martinovics u. Bíróság	5368
39.	37	Dr. Holló Lajos u. 26.	5354
40.	38	Dr. Holló Lajos u. 27. – Körösi Csoma Sándor u.	3221
41.	39	Dr. Holló Lajos u. 34. – Nádasdy Kálmán u.	5318
42.	40	Dr. Holló Lajos u. 39.	3232
43.	19.	Erkel Ferenc u. 1. (= Dankó Pista u. 9.)	100
44.	41	Fadrusz János u. 5.	4811, 4812
45.	42	Gárdonyi Géza u. 2.	4578
46.			
47.	44	Jász u. 1.- Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	2783
48.			
49.	46	Jókai Mór u. 16.	1989
50.	47	Jókai Mór u. 27.	1891
51.	48	Jókai Mór u. 33.	1896
52.			
53.			
54.	51	Kalmár József u. 22.	1788
55.	52	Kalmár József u. 28. – Szentesi út	1171
56.	53	Kazinczy Ferenc u. 1. – Korona u.	2
57.	54	Kossuth Lajos u. 31. Waldorf Alapfokú Iskola, volt polgári fiú-iskola, volt Petőfi Sándor Általános Iskola	4773
58.	55	Kun u. 1. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	2846
59.	56	Kun u. 55. – utca (hrsz.: 2896)	2894
60.	57	Liszt Ferenc u. 7.	4751
61.	58	Lónyai u. 6.	4993
62.	59	Lónyai u. 8.	4992
63.	60	Lónyai u. 16.	4981

64.	61	Marosvásárhelyi u. 11.	55
65.	62	Mártírok u. 6.	479
66.	63	Mezősi Károly u. 1-3.	143, 144
67.	64	Mezősi Károly u. 2. – Dózsa György u. óvoda, volt munkásotthon	148
68.	65	Molnár Béla u. 2. – Béke tér, Fekete-ház	1855
69.	66	Molnár Béla u. 7.	1762
70.			
71.	68	Móra Ferenc tér 2.	521, 522
72.	69	Móra Ferenc tér 5-7. szocreál lakóházak	526
73.	70	Móra Ferenc tér 9. Ipartestület	528
74.	71	Móra Ferenc u. 1.	2076
75.	72	Móra Ferenc u. 3.	2077
76.	73	Oskola u. 13.	3205
77.	74	Oskola u. 19.	3210
78.	75	Petőfi Sándor u. 5.	3092
79.	76	Petőfi Sándor u. 13. – köz	3101
80.	77	Petőfi Sándor u. 25.	3113
81.			
82.			
83.			
84.	81	Szegedi út 7.	539
85.	82	Szegedi út 9.	541
86.			
87.	84	Szegedi út 26.	1155
88.	85	Szegedi út 37.	790
89.	86	Szegedi út 54. Viktória malom épületei (1029/1 malom; 1029/4 torony)	1029/1, /4
90.	87	Szegedi út 73. – Birs u. volt Állami gazdasági iskola	890/2
91.	88	Szent Imre herceg u. 15.	2933
92.	89	Szent János tér 4. étterem	477

93.	90	Wesselényi Miklós u. 3.	5155
94.	91	Wesselényi Miklós u. 5.	5154
95.			
96.	93	Zrínyi Miklós u. 2.	5200
97.	94	Zrínyi Miklós u. 4.	5202
98.	95	Zrínyi Miklós u. 19.	5476

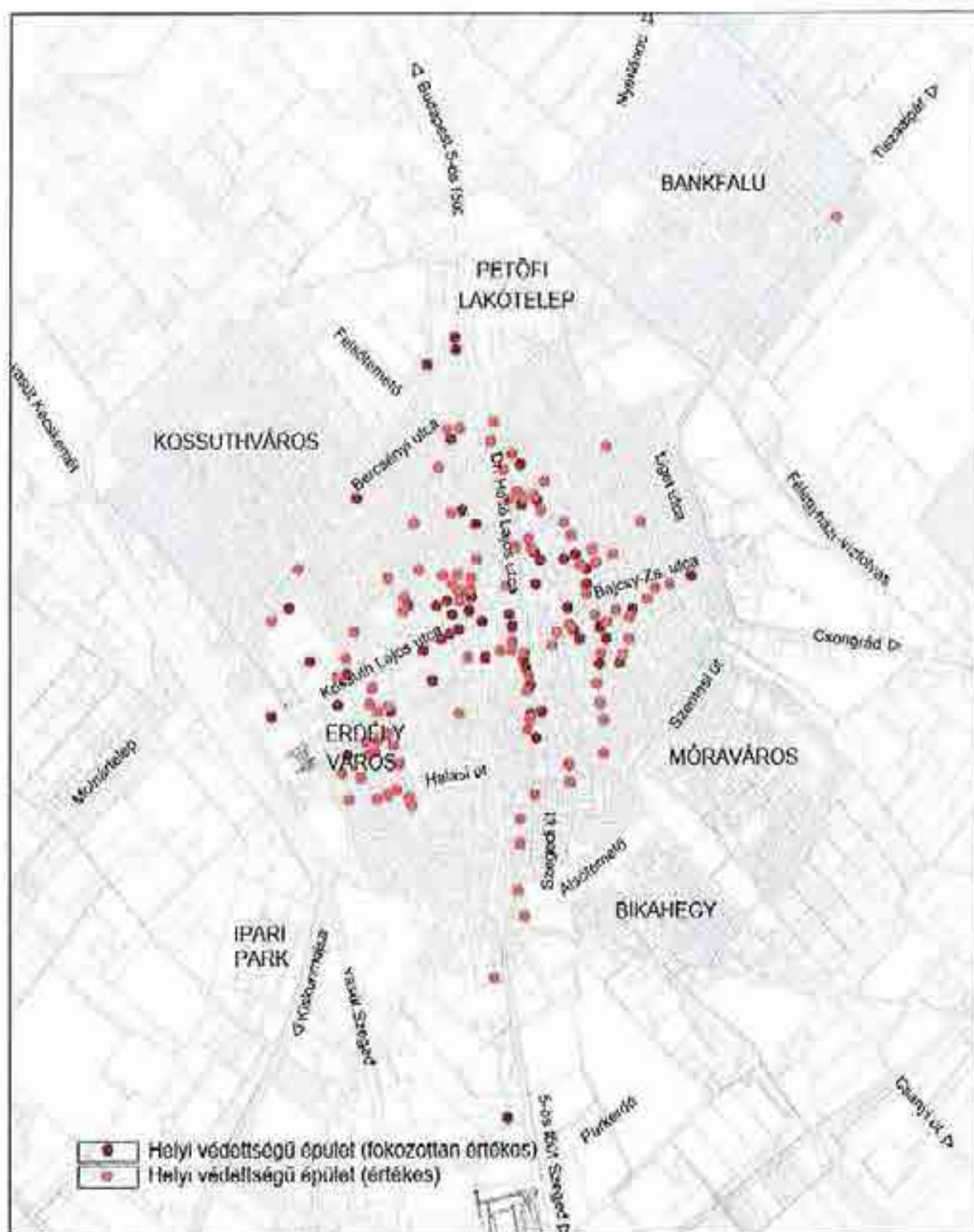
Egyéb belterületi védett épületek

99.	96	Aranyhegyi lakóterületi iskola főépülete	6352/4
------------	----	--	--------

Külterületi védett épületek

100.	97	Alpári úti külső iskola volt Bábok-iskola, Külterület 80.	0154/5
101.	98	Bugaci úti óvoda	0419/21
102.	99	Csanyi úti iskola	036/13
103.	100	Felsőgalambos, Bugaci Gazdakör	0445/16
104.	101	Haleszi iskola	7601
105.	102	Izsáki úti iskola	0406/14
106.	103	Kecskeméti úti külső iskola	0352/2
107.	104	Selymeszi iskola	0635/17

3. Az 1-2. pontban felsorolt helyi védettségű épületek belterületi térképe

4. Helyi védettségű közterületi műalkotások

4.1. Szobrok, emlékművek, díszkutat
(az alkotások jelentenek védett értéket, nem a jelenlegi helyszínek)

	A	B	C	D	E
1.	védett alkotás	elhelyezkedés a vizsgálat idején (cím)	elhelyezkedés hrsz.	év	alkotó
2.	„A jó és a rossz”	Dr. Holló Lajos u. 1. előtt – Pázmány u.	3364/2	1994	Kun Éva
3.	Angyalos kút, Kalmár-kút	Móra Ferenc téri park	1751	1897	R. Blansko
4.	Bajcsy-Zsilinszky Endre	Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 1-3.	2921	1989	Eskiulits Tamás
5.	Bányász	Csanyi út 2.			
6.	Békás csobogó	Móra Ferenc tér	1751/3		
7.	Centenáriumi díszkút, Petőfi kút	Petőfi Sándor tér	3166	1951	Nánási Sándor, id. Bozóki István
8.	Citerázó öreg paraszt	Móra téri park	1751	1966	Kovács Ferenc
9.	Csobogó díszkút	Petőfi Sándor tér, Hattyú-ház előtt	3166	1982	Kovács Ferenc
10.	Darvas József mellszobor	Darvas tér 10. Darvas József Általános Iskola bejárat	2907/121	1987	Kiss István
11.	Dózsa György	Dr. Holló Lajos u. 19. - Oskola utca	3164/1	1972	Somogyi József
12.	Dr. Holló Lajos mellszobor	Dr. Holló Lajos u. 1. előtt	3364/6	1926	Istók János
13.	Első világháborús hősi emlékmű	Blaha Lujza tér, Hősök Ligete	4772	1941	Varga Ferenc Morell Mihály
14.	Ereklyés országzászló	Szent János tér	31651		
15.	Fájdalmas/Szenvedő Krisztus	I. körzet 123/168. Kecskeméti úti külső iskola		1898	
16.	Fürdőzők	Blaha Lujza tér (a városi fürdő nagymedencéjének díszé v.)	4772	1928	Krisztián Sándor
17.	Hermann Ottó emlékmű	Gorkij utca 2.	3162		
18.	Holló László mellszobor	Petőfi Sándor téri park	3166	1987	Hondromatidisz Rigasz
19.	Jézus szíve képoszlop	Szegedi út 115 km szelvényben			Mohácsi Pál
20.	Jézus szíve képoszlop	Csolyosi út 3-4 km szelvényben		1927	

21.	Kisfiú	Kossuth Lajos u. 24. Gépészeti Szakközépiskola kertje	78	1913 e.	
22.	Kossuth Lajos mell-szobor	Blaha Lujza tér, Hősök Ligete	4772	1985	Pálfy Gusztáv
23.	Kovács Ferenc szoborpark	Petőfi lakótelep	2907/121	1993	Kovács Ferenc
24.	Lourdesi Mária képoszlop	Szegedi út 119 km szelvény, E5-ös út mellett, Félegyháza-Petőfi-szállás közti határdombon		1890	
25.	Magyarok Nagyszonyja	Béke tér, Ótemplom előtt	3152/2	1929	Corte Guidon
26.	Móra Ferenc	Móra Ferenc tér	1751	2004	Markolt György
27.	Móra Ferenc mell-szobor	Daru utca bejárata – Zrínyi u.	5197	1954	Istók János
28.	Napóra	Kossuth Lajos u. 9. a Móra Ferenc Gimnázium kerítésének sarokpillérén	506/1		
29.	Návay Lajos emlékmű (rekonstrukció)	Kossuth Lajos u. végén, a vasútállomás előtt	4728/20		
30.	Nepomuki Szent János	Szent János tér	3165	1799	Mayer János és Ritter János
31.	Petőfi Sándor félalakos szobra	Kossuth Lajos u. 24. Gépészeti Szakközépiskola kertje	78	2002	Hunyadi László
32.	Petőfi Sándor mell-szobor	Blaha Lujza tér, Hősök Ligete	4772	1985	Pálfy Gusztáv
33.	Petőfi Sándor szobor	Petőfi Sándor tér	3166	1922	Köllő Miklós
34.	Pingvin szobor (Biztonságban)	Móráváros, Platán u. 12. (a Platán utcai iskola melletti Pihenőparkban)	1486		
35.	Szent István	Kossuth Lajos u., római katolikus újtemplom kertje	5060/2	2005	Hunyadi László
36.	Szent Vendel szobor	451.sz. Csongrádi út 7. km szelvény		1799	
37.	Wass Albert mell-szobor	Szent István tér, Kossuth Lajos u.	5060/2		
38.	Zsinagóga emlékfala	Mártírok u., József Attila Általános Iskola hátsó kerítésében	404	1954	

4.2. Keresztek

A Magyar Népköztársaságban élt és élték
1950. december 31-ig

sor- szám	Névközpont neve	állás	A keresztek		születés évsz.	kor	jegyzet
			előző évek- ben	újra			
1.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Zsuzsanna János és Mária Vasvölgyi	1955	1955	125	kb	Alkotó Könyvkiadó kiadója
2.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Földrajz és Társadalmi tudományok	1952	1952	110	kb	Híd kiadó, Budapest, Vasvári Károly utca
3.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Cikkek, Könyvtudomány	1957	1957	106	kb	
4.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	
5.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Művelődés és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	Jelölés: Szovjet Állam 1955-1956. évi helyettesítői
6.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Érdeklődés	1958	1958	100	kb	Bécsi Művelődési és Sport központ
7.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Közvetítő	1956	1956	100	kb	
8.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1957	1957	100	kb	
9.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Híd kiadó	1957	1957	100	kb	
10.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Művelődés és Társadalmi tudományok	1957	1957	100	kb	Vasvári Károly
11.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1957	1957	100	kb	Közvetítő Művelődési és Sport központ
12.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1957	1957	100	kb	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség

sor- szám	Névközpont neve	állás	A keresztek		születés évsz.	kor	jegyzet
			előző évek- ben	újra			
13.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség
14.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség
15.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség
16.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	1952-ben újraindított, megújított kiadó székhelye.
17.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	1952-ben újraindított, megújított kiadó székhelye.
18.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	
19.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	
20.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	
21.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	
22.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	
23.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	
24.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	
25.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	
26.	A Központi Újságírói és Szerkesztői szövetség	Tudományok és Társadalmi tudományok	1956	1956	100	kb	

A könyvtárak							
nyitási évszám	székhelynév	állomány	nyitási évszám	nyitási mód	terület (m ²)	nyitási év	jegyzet
27.	Majdani Mihály Általános Iskola	Hidvégfalva	1907	K	120	műk.	Állomány
28.	Majdani Mihály Általános Iskola	Magyarfalva	1915	E	100	műk.	Állomány. Az 1881-ben alapított királyi iskolát átkeresztelték.
29.	Majdani Mihály Általános Iskola	Magyarfalva	1915	K	180	fa	Állomány
30.	Hollóházi Általános Iskola	Hollóházi	1923	Sy	260	fa	Állomány
31.	Hollóházi Általános Iskola	Hollóházi	1915	Sy	290	fa	Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt 1965-ben új építkezés.
32.	Hollóházi Általános Iskola	Hollóházi	1900	Sy	280	műk.	Állomány. Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt.
33.	Kisvándor Általános Iskola	Kisvándor	1887	UR	300	műk.	Állomány. A kereset felállításáig ideiglenesen 1880-ban építkezett.
34.	Kisvándor Általános Iskola	Kisvándor	1885	K	480	fa	A kereset felállításáig ideiglenesen 1880-ban építkezett.
35.	Kisvándor Általános Iskola	Kisvándor	1929	DK	450	fa	Állomány. Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt.
36.	Kisvándor Általános Iskola	Kisvándor	1899	Dny	415	fa	Állomány
37.	Kisvándor Általános Iskola	Kisvándor	1901	K	450	fa	Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt. Az építkezés 1901-ben kezdődött. 1976-ban felújított. Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt. 1976-ban felújított. Úredényig 50 méter tágra volt.
38.	Kisvándor Általános Iskola	Kisvándor	1885	E	450	fa	1976-ban új építkezés. Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt.

A könyvtárak							
nyitási évszám	székhelynév	állomány	nyitási évszám	nyitási mód	terület (m ²)	nyitási év	jegyzet
39.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1975	DK	200	fa	Az 1904-ben alapított iskolát felújították.
40.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1884	DK	400	műk.	Állomány
41.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1899	K	180	műk.	Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt. 1903-ban felújított. Úredényig 50 méter tágra volt. 1903-ban felújított. Úredényig 50 méter tágra volt.
42.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1907	Dny	400	fa	Állomány
43.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1887	K	300	műk.	Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt. 1903-ban felújított. Úredényig 50 méter tágra volt. 1903-ban felújított. Úredényig 50 méter tágra volt.
44.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1909	K	510	fa	Úredényig 50 méter tágra volt. Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt.
45.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1969	K	6,0	fa	2 darab gépműveléssel megújított. A felújítás egy darab gépműveléssel megújított.
46.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1907	Dny	400	műk.	Állomány
47.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1908	E	400	fa	Állomány. Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt. 1908-ban felújított. Úredényig 50 méter tágra volt.
48.	Állományi felújítás	Állományi felújítás	1910	E	125	fa	Állomány. Felújított. Úredényig 50 méter tágra volt. 1910-ban felújított. Úredényig 50 méter tágra volt.

A keresztek							
Időpont	Elhelyezkedés	Előadó	Éves szám	Érték	Anyag- érték	Állapot	Magyarázat
49	Községkudva, a Felső- sarkán	Nemesi Varga Balázs	1880	DK	200	kő	
50	Keresztmellénél az ÖNCSZ telep Értéktárol	Delegátus Város Tanácsa	1890	K	400	kő	A keresztek elhelyezésében megemlítik, legelőször Mészáros megemlíti
51	Községkudva	Fücsök János gyermekorvos	1881	FK	300	székes	
52	Községkudva, az Ártany- faluknál	Méhes Ferenc József	1903	S	500	kő	Vasváryval a pártkötésben említi

53.	Kispista úton, a Gazdaköri kápolna mellett	Tóth László és családja	1994	K	380	kő	A Gazdaköri kápolna tiszteletére emelt kereszt
54.	az Izsáki úton 1911- ben felállított kereszt helyett	közadakozók	2006	Ék	360	fa	Gyenes Attila, Hajagos Gyula, id. Dencs László kezdeménnyel a Fazekas László által készített kereszt felállítását a galambosi elkerülő úton, az autópálya építése miatt.
55.	Bankfaluban, a Rigó és a Fecske utcák keresztveződésében	Sarlós Boldog- asszony Egy- házközség hívei, közadakozásból	2007	DNy	400	kő	Szász János és családja kezdeménnyel-sére, Kiskunlélegyháza első templo-mának emlékére állították.
56.	Körösi út	Faragó János	2017	DK		kő/ műkö	A nyugdíjas gazdálkodó fogadalmához híven állította tanyája előtt.

Temetői keresztek

57.	Felsőtemető alsó keresztje	Szabó József és Rózsa Veronika	190 5 k.			kő	
58.	Felsőtemető középső keresztje	özv. Rusai Bá- lindné Kanyó Katalin	190 4			kő	
59.	Felsőtemető felső keresztje					kő/ műkö	A HAZÁÉRT 1914-1918
60.	Alsótemető nyugati keresztje	özv. Nagy Mi- hályné Falusi Francziska	190 0			kő	a kereszt hiányzik
61.	Alsótemető középső keresztje	Holló Antal és F. Juhász Veronika	192 3			kő	

Megjegyzés:

A 8. számú - a Kismindszemi úti iskolánál - 2006-ban már nem volt meg, helyi védelme ezáltal okafogyott.
Az „őregiskola” is elbontottként említi 2016-ban, így a keresztek között szerepeltetett védelme sem aktuális.
A 20. számú - a Szegedi úton, az Alsótemető szélén - 2004-2014 között fokozatosan elenyészett.

4.3. Haranglábak

1. **Alsógalampos, Alsóhegy, Harangdűlő / Keresztdűlő** 0475 hrsz-ú út mentén, a 0474/13 hrsz. előtt Trungel Nagy Antal, 1904. N 46° 41,227'; E 019° 48,466'
2. **Felsőgalampos, Bugaci Gazdakör** Bugaci (Kispista) / Nagyszőlősi út, Külterület 352., 0445/16 N 46° 41,429'; E 019° 47,348'
3. **Felsőgalampos, Felsőhegy, Patyi dűlő** 0450 hrsz-ú út mentén a 0449/83 hrsz. előtt N 46° 42,216'; E 019° 46,818'
4. **Halesz 7602**, Halesz szélében, az új betonút mellett, az 1. dűlőnél N 46° 40,461'; E 019° 49,228'
5. **Ringhegy** 0426 hrsz-ú út mentén, a 0427/48 hrsz. előtt
6. **Selymes** 0632 hrsz-ú út mentén az E75 út találkozásánál a Mária-képoszlop mögött
7. **Selymes** 0643/2 „*Selymesi Hegyközség szőlősgazdái*”, 1926.; Kertész János, 2001. Slezák László budapesti öntödéjében készült. A mostani helyére a lakatlanná vált szomszéd tanyáról hozták át, újra fel lett szentelve.

5. Helyi védettségű táji értékek

- 5.1. Bajcsy Zs. u. közterületen lévő ULMUS MINOR
- 5.2. Dózsa Gy. U. 2-4 sz. épület előtti közterületen lévő QUERCUS ROBUR
- 5.3. Felső temetőben lévő ULMUS MINOR
- 5.4. Kazinczy u. 1. sz. alatti társasház udvarán lévő AILANTHUS ALTISSIMA
- 5.5. Kossuth utca Fadrusz J u. és Vasút közötti szakaszán lévő PLATANUS SP.-k
- 5.6. Marosvásárhely utcán lévő PLATANUS SP.-k
- 5.7. Petőfi ház udvarán lévő GINKGO BILOBA
- 5.8. Petőfi u. 6. sz.-ú lakótelek udvarán lévő FRAXINUS SP
- 5.9. Szent János tér sz. telek udvarán lévő QUERCUS ROBUR
- 5.10. Táncsics M u. 1-3 sz. lakóépület telkén lévő AESCULUS HYPPICASTANUM
- 5.11. Városháza udvarán lévő AESCULUS HYPPICASTANUM
- 5.12. Csongrádi úti védett gyep

„5. melléklet”

Helyi védettségű épületek, temetők és emlékhely értékelőlapjai

1. Fokozottan védett épületek, temetők és emlékhely értékelőlapjai

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
I.	265	lakóház üzletekkel	Attila u. 2. – Kossuth utca Bányai-palota	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Telkének északnyugati sarkán az 1815-ben létesített, második, bővizű *vásárkut* szolgálta a helyben lakókat és a vásárosokat. 1883-ban e kutat is lefodták, valamint ellátták szivattyúval. A kutat a palota 1910. évi építéskor szüntették meg. Az építető *dr. Bányai Mór* ügyvéd és neje számára az építési terveket *Morbitzer Nándor* (1874-1950) és *Vas József* (1867-1951) állította össze. A földszintre üzletek kerültek; az emeleten a tulajdonos lakását és irodáját alakították ki. 1912-ben ebben az épületben nyílt meg az *Apolló mozi*, a következő évben a *Korzó mozi*. Hosszan – az 1950-es évektől 2005-ig – *Tiszti Klubként* (*Fegyveres Erők Klubja*) hasznosították (a saroképület ezért még a város digitális alaptérképén sincs föltüntetve), 1960-ban – rendkívül durva beavatkozással – áthelyezték a bejáratot; az eredeti, mives kapuzárnyakat eltávolították, és jellegtelen, stílusidegen nyílászáróval helyettesítették. A tágas, boltozott pincét 1968-1969-ben föltöltötték. 2006-ban a földszinten – új portálok beépítésével – üzletek nyíltak.

Szecessziós és art deco modorú, két utcára néző, egyemeletes, szalagcseréppel födött épület. Homlokzatait közép- és sarokrizalit tagolja, melyeket törtvonalú oromzatok hangsúlyoznak padlásablakkal és függőleges füzérekkel. A tengelyképlet: 1+1+3+1+3+1/1+1+1. Az Attila utca felől négytengelyes földszintes ház csatlakozik hozzá. A műkö lábazat fölött igen különböző formájú portálok sorakoznak, melyeknek még a záródásuk alakja és magassága is eltérő; sajnos az új portálok is csak visszafogottan igényesek. A főhomlokzat bal szélső portálja fölött, pálmagakkal közrefogva az építés évszáma: ANNO MCMX – itt nyílt az emlegetett, eredeti, mives bejárat. Az emeleti ablakok sorát a kettős és hármas ikerként való összekapcsolásuk teszi változatossá. A finom osztású és díszítésű, szegéllyel körülfogott ablakok alatt erőteljes, tagolt könyöklő; a rizalitokon rajtuk kívül egyszerű, vízszintes szemöldök. Az épület előtt jelenleg igénytelen, terjengős, lekerített kerthelyiség.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
2.	278	lakóház	Attila u. 12.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, földszintes, préselt cseréppel fődött tetejű polgárház homlokzatát középrizalit, valamint lizénák tagolják váltakozó ritmusú kváderezést idéző, armirozásszerű törzssel. A tengelyképlet: 2iker+2+2iker. A homlokzat egészét – különleges módon – színével és formájával mintázatot és plasztikát képező téglaburkolat borítja; mindössze az ornamentika egy része vakolt és festett. A kettős lábazat felső sávjában szegmensíves, vak pinceablakok sora; fölöttük övpárkány. Az ablakszerkezetek újabb készítésűek részletképzés nélkül. A nyílásokat ikerként szintén váltakozó ritmusban kiképzett törzsű lizénák fogják közre tagolt párkányt tartva, amelyet voluták díszítenek – a középrizaliton fölöttük, a homlokzat két oldalán közöttük lévő – kagylóval. A parapetekon ílkörben plasztikus téglatextúra. A háromrészes, tagolt főpárkány frizében hangsúlyos, vakolt keretben félköríves padlásszellőzők sorakoznak. Az épület mellett erősen tagolt, törtvonalú oromzattal kornázott, téglával burkolt falkeretben bádogkapuszárnyak ráctornamentikával, fölül míves, plasztikus, kovácsoltvas rács. A kerítés: tömör téglalábazat fölött, pillérek között áttörtten rakott téglamezők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizescsés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
3.	2082	lakóház	Bajesy-Zsilinszky Endre u. 7. – Móra Ferenc u. Tarjányi Dezső-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Tarjányi Rezső / Dezső földbirtokos két utcára néző, lesarkított polgárházát *Ujszászy János* és *Majláth József* tervezte és kivitelezte 1909-1910-ben. Bár a homlokzatképzésben eklektikus, szecessziós és art deco elemek egyaránt szerepelnek, mégis sikerült egy sajátos hangulatú, egységes, kiértelt, megnyugtató homlokzati rendszert alkotni, miszerint minden elem indokoltan van a számára kijelölt helyen.

A rövid főhomlokzatával a Bajesy-Zsilinszky utcára néző, alapincézett, földszintes, szalagcseréppel fedött épület hosszan a Móra Ferenc utca mentén húzódik. Itt két épület áll egymás mellett; tengelyképletük: 2+1/1/1+3+4 | 3+1. A homlokzatokat lizénák lekerekített sarkú falmezőkre tagolják. A nyílásközökben dekoratív felületkitöltést képez a három-három szál napraforgó; az ablakok vállmagasságában őket keresztező (vnyalábok a homlokzat vízszintes tagolását eredményezik. A vakolt lábazatra támaszkodnak az ablaknyílásokat közrefogó, sajátos fejezetű lizénák, melyeket csúcsban végződő, íves szemöldökök koronáznak dekoratív, kissé a gótikát idéző - csigavonalas növényi indákkal közrefogott címerpajzsos - mezővel. A parapeteken nűtozott vakolatútkör. (A főépülettel egyező homlokzatképzésű, Móra Ferenc utca menti, második ház első és negyedik nyílástengelyben megdőbbszentő ablakcserékre került sor – az eredetnél jóval alacsonyabb ablakszerkezetet helyeztek az eredetnél jóval alacsonyabb parapetre, fölül befalazással.) A széles, háromrészes, profilozott deszkával szegélyezett főpárkányon gyöngysor és növényi mintázat.

A Bajesy-Zsilinszky utca mentén, egy szakaszon magas, tömör téglakerítésen folytatódik a homlokzatképzés egy vakablakkal és a közrefogó ornamentikával. A kerítés félköríves nyílású falkeretben végződik, melyben kerek műkö kerékvetők között míves kapuzat; a *Tóth Károly* félegyházi műlakatos (*Grand Prix*) alkotta váztaablázatos, kovácsoltvas kapu hordozza a jellegzetes napraforgó motívumot; virágokból szőtt, „fölvilágító” rácsának középpontjában a kiskun kapitányság domborműve címere.

JAVASLAT

A viszonylag jó állapotban fennmaradt épületek szerencsés módon megőrizték az eredeti részletképzés jórészét, sajnos azonban csak az elmúlt évtized alatt is látható rongálódást szenvedtek el. Ennek az igen frekvenciált helyen álló, igen reprezentatív, minőségi polgárháznak jelenleg meglehetősen méltatlan feladatot kell ellátnia, amely helyett ajánlott valamilyen – az építetthez hasonlóan igényes, minőségi – és elsősorban közösségi funkció szolgálatába állítani.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
4.	2717	lakóház	Bajcsy-Zsilinszky u. 14. – Semmelweis u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus, lesarkított L alakú, alapincézett, földszintes lakóház, melyen a patinás hődfarkú eserepfödést a közelmúltban préselt eserephéjalásra esereálték. A főhomlokzatot széles középrizalit tagolja, szélein sajátos, erős kiülésű kvaderekkel. A tengelyképlet: K+5+1/1(vak)/3. Az ablakok körül

kettős vakolat-keretezés: a belső, húzott vakolatkeret fölött magas zárókő a frízben, afölött a középrizalit szélén tymapnonos, közöttük törtvonalú íves szemöldökök. A két szélén – a szárazkapu és pandanjában egy szélesített ablaktengelyben - széthúzott félkörívek között obeliszk. Az alapfalsíkokon – az oldalhomlokzaton is – páros ritmusú nütözés. A lesarkításon bejárat nyitásának méltó lehetőségét teremtették meg a félköríves szemöldökkel. A háromrészes, húzott főpárkány frizét padlásszellőzők tagolják, eredetileg csipkemintás ráccsal. A tetőn mives, díszműbádogos padlásablakok voltak. Az udvarra deszka szárazkapu vezet.

JAVASLAT

A folyamatban lévő fölüljítás során különös figyelemmel kell megőrizni lehetőség szerint minél több eredeti, értékes homlokzati elemet, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2013; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
5.	3150/2	egyházi épület	Béke tér 2. R. kat. plébániaház	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg funkcionáló, emeletes épületet – 1809. évi tanácsi döntés alapján – 1812-1815 között emelték a szegedi *Grieszer József* egyszerűsített tervei alapján. 1849. július 28-án a várost megszálló császári csapatok fővezére, Haynau az ótemplom plébániáján rendezkedett be. Ezen épület 1938-ban jelentős, külső és belső helyreállítást kapott cserépfelújításának palára cserélésével. További följújtásra 1956-ban, 1968-ban és 1976-ban került sor.

A visszafogottan barokk jellegű, egyemeletes épületet sarokrizalitok tagolják. Tengelyképlete: 2/1 | 3+1/1 | K, a bejárat fölött esigavonalas, kovácsoltvas konzolokon rézlemez előtető. A rizalitokon a földszinti ablakok lekerekített falmélyedésben ülnek. Az emeleten a rizalit ablakai fölött, közbül a parapeteken mélyített vakolattükör. A földszinti ablakokat egyszerű, barokkos, kosaras kovácsoltvas rács védi. Az alapfal felületet az összefüggő emeleti könyöklővel övpárkány tagolja; a főpárkány egyszerű húzott forma. A fő oldalak kerítése dörzsölt lábazat fölött egyszerű, kovácsoltvas rács téglapillérekkel. (Archív fényképek: Lechner Nonprofit Kft. Dokumentációs Központ / Fortepan, 1970.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
6.	3194/1, /2, /4, /5	középület	Béke tér, Oskola u. 1-3., Petőfi Sándor u. 2. Constantinum épületei	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 1807-1808-ban – a régi temető helyén, az ótemplomra tévedés – a ferencesreillási püspöki templom kőcívvel alapozott, új, ötintertemes iskolát (*nagyiskola*) a *Kővágóér* kőveiből a szegedi *Krieszer József* kőművesmester építtette; a tornyot *Navák György* ácsmester emelte. A *Constantinum* a következő esztendőben kezdte meg működését még magánjelleggel, 1815 től nagy beiskolázási körzetű, nyilvános (teljes önállóságú, független) gümnaázium. 1876-ban – az akkor Főlegyházára helyezett tanítóképző számára emeletráépítést kapott *Pártos Gyula* (1846-1916) tervei alapján. Ma a *Constantinum* részeként a *Móra Ferenc Általános Iskola*.

Az iskolagyűjtes nevét *Schusler Constantia* váci megyéspüspökről (1817-1899) kapta, aki 1888-ban alapítványt tett a város javára: egy apácák vezetése alatt álló, római katolikus leánynevelő intézet létrehozására nyolc osztállyal és internátussal. Az iskolaépítésre a másik alapítványt 1890-ben és 1891-ben *Kalmár József* (1814-1909) hozta létre. Az építkezés alapjául *Vas József* (1867-1951) tervei szolgáltak. Az akkor éppen szűzesztendő, régi, emeletes iskolaépületet a tanítóképző elköltsége után, 1907-1908-ban átalakították, és a Petőfi utcai szárnyal kibővítve a *Constantinum* rendelkezésre bocsátották. Az akkor avartott zárdá ügyelemre méltó része a házikápolna. 1913-ban készült el a Petőfi Sándor utcai épület folytatásában a *clausura* (ma mezőgazdasági kollégium). Az iskolát teljességében csak a világháború éveiben sikerült kiépíteni. A régi épület északi végén 1914-1918 között emeltek az új szárnyat (Oskola utcai tornatermi rész). *Morhuzer Nándor* (1874-1950) vezette ekkor mérő tiszteletben tartva elődje elképzeléseit – az építési munkálatokat; a tetőfelépítményeket azonban muszáj volt elhagynia.

A *Constantinum* fokozatosan Főlegyháza legnagyobb oktatási intézményévé vált. 1931-1932-ben észak felé tovább bővítették *gróf Klebelsberg Kuno* kultuszminiszter halhatós támogatásával. Ezen szárnyat *Hollmann Ferenc* tervei alapján *Majláth József* kivitelezte. 1940. évi, újabb miniszteri támogatásból a következő esztendőben építették föl a Petőfi Sándor utcai, emeletes épület mellett az internátust, a *Klebsberg*-szárnyal a gazdasági iskolát. Az iskolakomplexum 1942-ben lett teljesen készen.

1943-ban négyosztályos elemi és (az 1887-ben alakult) polgári leányiskolának, gazdasági középiskolának, valamint (1909 óta) tanítónőképzőnek adott otthont. Az összességében harmincegy pedagógus legnagyobb része apáca (a *Miaszanyankról* nevezett *Szegény Iskolanővérek*) volt, s 913 leánynevondókról gondoskodtak.

Az épületeket a második világháború utolsó hónapjaitól körhízként és hadifogolytáborként használták. Az 1948. évi államosítással az iskolát kivették az apácák kezéből. Ők – a rendszerváltást követően visszatérve – jelentős mértékű felújítással és bővítéssel (lőbök között tetőtér-beépítéssel) korszerűsítették

az iskolakomplexumot az 1990-es évek második felétől. A *Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Középiskola és Szakiskola* ma *Constantinum Katolikus Gimnázium*.

Az épületegyüttes egy hosszú telektömb végén, két utcára és a térre nézően helyezkedik el. Az Oskola utcától körüljárva:

1. A telektömb felé eső telekhatár mentén húzódó épületnek az utca mentén L alakban befördített, kisebb, földszintes bütöje, melyet sarokrizalitok tagolnak a 1+2+1 tengelyképlet szerint. Mellette udvari kapu.

2. Az Oskola utca közepe felé eső, egyemeletes, közép- és sarokrizalitokkal tagolt, hosszú homlokzatú épület; tengelyképlete: 2+5+2+12+K. A bejárat hullámdíszes tokosztója fölött pálcárcsós fölülvilágító; a filungos, üvegezett fakapuszárnyakban dekoratív táblázat és vasrács.

3. Az Oskola utcában, a térhez közelebbi, szintén egyemeletes, kissé rövidebb épület. Homlokzatát gúla alakú tetőfömlépményekkel hangsúlyozott rizalitok tagolják; tengelyképlete: 2iker+2iker+3iker+7+(2iker+2iker+K), ahol az utolsó kaputengely ráadásul kettős rizaliktént kiemelt. A vízszintes záródású kapu magas fölülvilágítója előtt egyszerű pálcárcs; a filungos kapuszárnyak üvegezését dekoratív vonalvezetésű rács védi.

4. Az Oskola utca és a tér sarkán álló, eltérő homlokzati vonalú, alagsoros, egyemeletes és beépített tetőterű épület a kétszázésztetendős *nagyiskola*. Többszöri átalakítását követően jelenleg teljesen jellegtelen: hatalmas ablakok, rajtuk külsőszekrényes, műanyag redőnyök, sima deszkaborítású cressz jellemzik, a tér felé néző homlokzatának alsó sávján az Oskola utcai épületek utánérzéseként készített, kevésbé hangulatos téglaburkolattal.

5. A térre, valamint főhomlokzatával a Petőfi Sándor utcára néző, egyemeletes, beépített tetőterű, tekintélyes megjelenésű főépület homlokzatait kissé megemelt tetőzetű közép-, valamint magas, gúla alakú tetőzetű bástyaszerűvé tett sarokrizalitok tagolják, mindegyiknél íves vonalú, tagolt, tömör attikával. A tengelyképlet: 4+3iker/3vak iker+7+(2iker+K+2iker)+ +7+3iker. Az attikán keresztül is hangsúlyozott kaputengelyben a fölülvilágító, filungos fakapuszárnyak üvegezett mezőt kovácsoltvas rács védi; az övpárkányra állított, stilizált oszlopok – jelzésszerű portikuszként – enyhén ívelt, egyszerű szemöldököt tartanak.

6. A főépület után, a Petőfi Sándor utcában – egy egytengelyes, hátrahúzott nyaktag közbeiktatásával egyemeletes épület következik a 4+3iker+6 tengelyképlet szerint. Rajta túl két új építésű ház.

A jellegzetes *constantinumi* épületeket a kisszámú elemből álló, de hatásosan működő, egységes architektonikus eszköztár visszafogott alkalmazása jellemzi a magyaros szecesszió jegyében. A működőházat és az övpárkányként összefüggő, földszinti könyöklők között a téglaburkolatos parapetsávot működő armirozás szegélyezi, valamint sima vakolatükrök és téglamintázat tagolja. A nagyméretű ablakok főiső szárnyai finom osztásúak. A homlokzatok fő ékességei a földszinti ablakok vízszintes szemöldöke, valamint az emeletiek hasonló, profilos könyöklője által közrefogott, tagolt vakolatmezők a domborművű, cserepes virágokkal (tulipán, vadrózsa, liliom). Fölül egyszerű, húzott, tagolt főpárkány.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épületek és környezetük jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
7.	4770/2	középület	Blaha Lujza tér Fürdőszálló	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A trianoni békediktátumot követően fölvelt *Speyer*-kölcsonból emelték 1926-1928-ban *Hegedűs Ármin* (1869-1945) és *Böhm Henrik* (1867-1936) műépítészek pályázatot nyert tervei alapján – eredendően elegáns szállodának és gőzfürdőnek. A kiviteli munkálatokkal *Székely Béla* fővárosi cégét, valamint a *Cyclop Építő és Ingatlanforgalmi Rt.*-t bízták meg. A szobrászmunkákat *Krisztián Sándor* pesti szobrász cége és *Majláth József* végezte. A jelenleg az épület előtt álló, *Fürdőzők* című műkőszobor is eredetileg befolyóként a fürdő nagy vízmedencéjét ékesítette. Az építkezést az igényes anyaghasználat jellemezte: a nyílászárók külső részéhez borovi, a belsőkhöz lucfenyőt, a fürdőhelyiségekhez vörösfenyőt használtak; a palotához egyedi tervezésű rézkilincseket öntöttek. Az intézmény megnyitásának hírül adása:

„Kiskunfélegyháza rend. tan. város – a mai kor legmagasabb igényeit is kielégítő – artézi gőz, kád, szénsavas fürdője, iszap és hidegvíz-gyógyintézete megnyílt. A fürdő Kiskunfélegyháza vasútállomás közvetlen közelében, a várossal összefüggő területen, a főútvonal mellett levő 11 holdas park közepén fekszik. A gyógyintézet a következő legmodernebb kivitelű fürdőkkel van berendezve: gyengesség és egyéb bántalmak gyógyítására is kiválóan alkalmas szénsavas fürdő, csúsz, köszvény, ischias stb. gyógyítására kitűnően bevált kolopi rádimum iszapfürdő, ideggyengességben szenvedők részére hidegvíz gyógyfürdő, továbbá fenyőfürdő, sósfürdő és terasz napfürdő. A fürdő vendégek arc és test massage, női és férfi fodrászat, valamint kéz és lábápolásban is részesülhetnek. Gyógykezelés alatt álló betegeknek a gyógyintézettel egybeépített, modernül berendezett közp. fűtéssel, hideg- és melegvíz szolgáltatással ellátott szálloda, valamint elsőrendű étterem rendelkezésre áll. Kitűnő magyar konyha! Diétás étkezés! 1928. augusztus 6.”

Az új, a legkényesebb igényeket is kielégítő gőz- és tisztasági fürdőt, valamint szállodát – a közegészséget, a köztisztaságot és a vendéglátást kiszolgáló létesítményt – a helyiek örömmel, a szakmai kritika elismeréssel fogadta. (*Urbán Miklósné* alapján)

A hamar bekövetkező gazdasági válság időszakában azonban tudomásul kellett venni, hogy a létesítmény sajnos ráfizetést termelt. A második világháború alatt megrongálódott épületszárnyat *Eng Károly* (1893-1974) irányításával állították helyre.

Az 1945 utáni évtizedekben stílusidegen átalakításokkal kísérve ugyan, de alapjában eredeti rendeltetése szerint üzemeltették az épületet, melynek kínálata kiegészült az 1964-re kiépített, termálvizes strandfürdővel. A közepen hátranyúló szárnyat *törökfürdőnek* nevezték. Az 1970-es években / 1981-ben följújtották, de már nem eredeti funkciójában. Az elbeszélések alapján volt benne tsz-iroda, majd étterem és diszkó is. A rendszerváltást követően bezárták, egy-egy részét még más szerepben használják (újság- és tv-szerkesztőség); az épület egészét azonban a rövid idő alatti, erőteljes tönkremenetel jellemzi. Az alagsorban rendszeresen magasan áll a víz; a baloldalon a kert elvadult növényei lassan birtokba veszik az egykor oly pompás épületet és kerítését.

A fürdőpalotát – a korra jellemző – visszafogott barokk modorú eklektikus stílusban építették meg. A fővonulatában homorú ívű, alagsoros, egyemeletes, rombuszpalával fődött épületet csúcsdíszes manzárdtetővel kiemelt közép- és sarokrizalitok tagolják. Közöttük pilléres folyosó és fölötte műkö balusztrádos terasz mögé húzták a közbülső szárnyrészeket. A két terasz közötti átjárhatóság biztosított a középrizalit emeletének stilizált ion fejezetű pillérei mögött. A tengelyképlet: 3/1+5+3+5+1/3; a középtengelyben barokkos oromzaton a város címere. A műkö lábazat fölötti, homlokzati sávot és a pilléreket eredetileg sima felületű kváderezés borította; közepén és a baloldalon időközben részben műkö burkolatot kaptak. A rizalitokat szélesebb, illetve keskenyebb, sima felületű armirozás szegélyezi. Közbul erőteljes, húzott, profilos övpárkány.

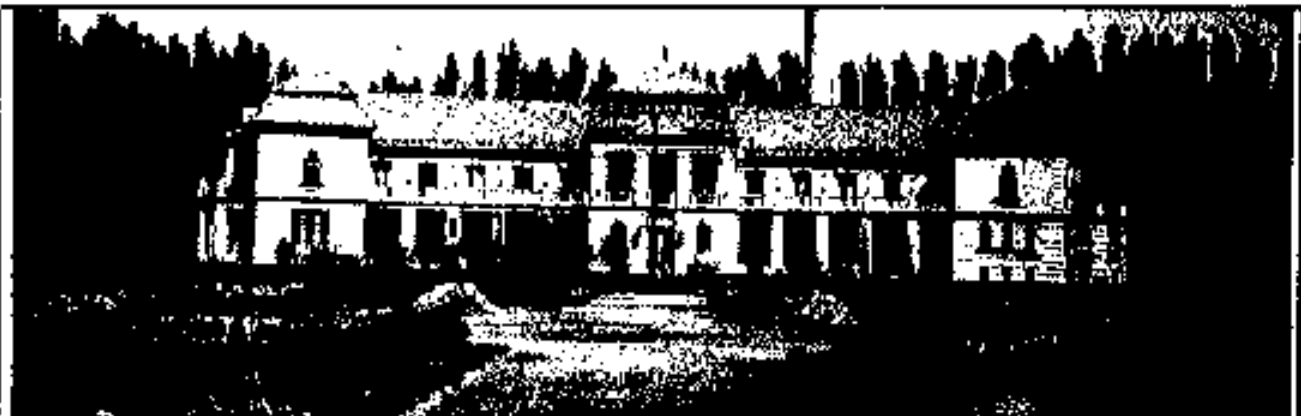
A földszint baloldalán az étterem nagy portálokkal rendelkezik; a jobboldalon vízszintes, a rizalitokon félköríves záródású ablakok kis vállal. Az emeleti nyílások hasonlóak, igen finom üvegosztással. Körülöttük húzott keretezés; a félkörívek tetején tagolt, barokk ornamentika

volnákkal. A széles, profilos könyöklők alatt alacsony, öös, plasztikus díszítés. A húzott, profilos fűpárkányt akantuszleveles konzolok sora gazdagítja.

A bejárat mélyen ívvezetett fakapuszárnyain részletgazdag, kovácsoltvas rács, akárcsak a kétfelől lévő egy-egy ablakon is. A hejárati nagy, falikaros lámpái szintén mives, kovácsoltvas munkák. Az épület butáihez félköríves alaprajzú, földszintes tofalékok csatlakoznak tetőtérasszal, amit műkö tállal koronázott posztamentsek közötti, igényes, kovácsoltvas rács szegélyez. Az épület két oldalán hasonló, kovácsoltvas kerítés és nagykapu. A tagolt felületképzésű és stílusidegen elemekkel átalakított előcsarnokból egymással szemben, két irányban kényelmes lépcső vezet az emeletre; a középtengely két oldalán, kosárirves keretű vakolatmezőkben csikós és gulyás pasztoridilli ábrázoló falképek.

JAVASLAT

Szomorú sorsa ellenére településképi, egészségügyi és kulturális szempontból egyaránt indokolt megtartása, és a település jövőjébe való beillesztése, mert nem csupán egy építménnyel tárgyi valójában állunk szemben, hanem - városképi jelentőségén túlmenően - a Fűlegyháza fejlődésében a polgárvárosi milió egyik megteremtőjének, az egészséges és fejlődni képes testi és szellemi egyensúly megalapozójának, az egészségmegőrzésnek, a ma oly sokat emlegetett prevenciónak és rehabilitációnak részcsével. Amennyiben megvizsgálánk a kórház elhelyezésének szempontjait, ott találunk az egykori Fürdőszálló által megteremtett feltételeket, balneológiai előzményeket.

(Fűlegyháza)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
8.	2007	lakóház	Blandina nővér u. 6.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A neobarokkos részletekkel eklektikus, földszintes, félkontyolt tetején szalagcseréppel fedött polgárház négyablakos homlokzatát egy-egy kompozit fejezetű pilaszter szegélyezi, törzsükön függőleges és vízszintes füzérdísszel. A téglalábazat fölött övpárkányt képeznek az összefüggő könyöklők, melyeket konzolként egy-egy kicsi kartus tart. Valószínűleg lesimítás miatt hiányzik az ablakokat közrefogó, húzott vakolatkeret. Fölül volutás állókonzolokon törtvonalú íves, erős kiülésű szemöldök dús ornamentikával: volutás záródk egy-egy fél kagyló között. A háromrészes, húzott főpárkány írizében – hasonló profilú szegéllyel – padlásablakok és vakolattükrök váltják egymást. A lakóház mellett egyszerű, kötött deszkakapu nyílik a magas, vakolt téglakerítésben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. A homlokzatok egységesen színezendők. A kapu kerete javítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
9.	2011	lakóház	Blandina nővér u. 10.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális eklektikus, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóház tapasztott jellegű homlokzatát kompozit fejezetes pilaszterek tagolják a 2+2+1 tengelyképlet szerint. A pilaszterfőket puttófejek gazdagítják. Az ablakszerkezeteket fogsoros tokosztó és plasztikus ütközőléc díszíti a felső ablakszárnyak sajátos osztásával. A nyílások fölött két kis állókonzol vízszintes szemöldököt tart, közbül enyhén kiemelt vakolattökörrel; az ablak alatt tömbszerű könyöklő. A homlokzattagoló pilaszterek széles, háromrészes, profilozott főpárkányt hordanak. A lakóház mellett közvetlenül egyszerű deszkakapu nyílik rézkilincessel, – az egységes építészeti komponálás szép példájaként – a házzal egyező és összefüggő architektonikus díszítésű, fődött falkeretbe foglaltan, melynek fődése a házlető közvetlen folytatása.

JAVASLAT

A homlokzat-helyreállítás időszerű, melynek során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. Az elkövetkező fölüjtás során a homlokzat értékes elemei (ornamentika, nyílászárók) különös figyelemmel kell lenni.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
10.	1981, 1982	lakóház	Blandina nővér u. 13-15.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A gazdag, mives eklektika stílusát mutató, földszintes, szalagcseréppel fedött polgárház tapasztott felületű homlokzatát ion jellegű pilaszterek tagolják az 1+1+A+K+2+1 tengelyképlet szerint, ahol a két tulajdonból fakadó mindkét bejárat nyitása átalakítás eredménye. A tagoló pilaszterek törzsén rusztikus vakolatütkőr. Az összefüggő, gazdagon profilozott könyöklők mint övpárkány fölött kőburkolatot imitáló, finom mütőzés borítja a falfelületet.

A belső spalettás ablakok ékessége a mives részleteképzésű ütközőléc kompozit fejezettel és füzéres, vázás lábazattal. A húzott és virágfüzérral kísért nyíláskeretezés füzérdíszce alul egy-egy volutában végződik. A két rétegben lépcsős, szegmensíves szemöldök alatt növényindákkal közrefogott kartus. A parapetsáv gyémántkvadrerezése már csak a jobboldali házrészben látható. A háromrészes, húzott főpárkány frízében dinamikus ritmushoz dús gyümölcs- és virágfüzérék sora. Az utólagosan vágott, keskeny ajtónyílásban, fölülvilágító alatt filungos szárny nyílók rézkilincsel. A széles, egyszerű deszka szárazkaput pedig szintén utólag, egy ablakszemöldök alatt nyitották fölülvilágítószárvval együtt.

JAVASLAT

A homlokzat-helyreállítás időszzerű, és megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. Az elkövetkező felújítás során a homlokzat értékes elemei (ornamentika, nyílászárók) különös figyelemmel kell lenni.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
11.	5198	v. lakóház, üzlet, vendéglátás	Daru u. 1. – Zrínyi Miklós u. Kneffel-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ujszászy János és Majláth József tervei alapján 1909-ben emelték egy városképileg meghatározó jelentőségű helyen: két utcának a főteárról remek rálátással bíró, hegyesszögű találkozásánál. Az építető családjából *Kneffel Éde* kávéházat és vendéglőt működtetett 1894-ben a *Korona Szállóban*. 1910-ig szálloda és kávéház céljából a *Feuer-palotát* bérelte, amelyet az évtől fia, a kereskedelmi akadémiát végzett *Kneffel Béla* vett át, és virágoztatott föl. Sajátos, hogy saját házukban más és éppenséggel vendéglátóhelyet üzemeltetett, s jelenleg is az működik benne. Ezen épület adott tehát helyet *Kocsis Laci* nagyírú kocsmájának.

A jobboldali homlokzat összes, a baloldal két ablakának helyére utóbb stílusidegen bejáratokat nyitottak; a főhomlokzat ablakszerkezeteit is – a parapetet lecsökkentve – nagyobbra cserélték; mindez a jelentős architektonikus értéket képviselő épület nyilvánvaló kárára vált. A falfelületeket fröcsköléssel borították, mely a különlegesen szép ornamentika finomságát erősen korlátozza. A főhomlokzat előtt időközben fölnövekedett fák sajnálatos módon eltakarják ezt az egyébként jó rálátású és kimondottan artisztikus homlokzatképzésű házat, ezáltal fényképezése is csak korlátozottan lehetséges.

A három homlokzattal rendelkező, alapineézett, földszintes épületet külső oldalán új, az udvarra nézően régi hódfarkú cserép fedi. A középső homlokzatot hármassívű, körablakos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja; a tengelyképlet: 3/1+1+1/4. A vízszintes záródású nyílások fölött festői, szecessziós ornamentika mákgubókkal és napraforgókkal, melyeket igen finom udagolásban türkizszínű majolika egészít ki. A jellegzetes napraforgó-motívum egyik első előfordulási helye. Széles, tagolt főpárkányát a konzolsor stilizált utánérzése díszíti, mely végighúzódik a baloldali, rövid oldalhomlokzat kontyolt tetőzete előtt fölmagasított, sajátos kinézetű pengefalon is.

Az épületre nézve – a káros hatású, stílusidegen nyílászáró-eseréken túl – a jelenlegi használat rendkívül méltatlan hatást gyakorol. A Zrínyi utca felőli négy üzletbejárat részben többféle, az épület artisztikus ornamentikáival igencsak konkuráló módon tarka üzletfóliákkal és cégtáblákkal.

JAVASLAT

A jelentős építészeti értékű polgárház homlokzatainak egyértelműen a kárára vált, hogy ablakai legtöbbjének helyére utóbb stílusidegen bejáratokat nyitottak; a főhomlokzat ablakszerkezeteit is – a parapetet lecsökkentve – nagyobbra cserélték. A különlegesen szép ornamentika finomságát erősen korlátozza a fröcskölt felületkezelés. A kimondottan artisztikus homlokzatképzésű ház kvalitásához méltó és városképi érvényesülése érdekében igényesebb használati módot és minőséget érdemelne.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
12.	397	lakóház üzletekkel	Deák Ferenc u. 2. – Kossuth Lajos u.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, két utcára néző, egyemeletes, szalagcseréppel fődött palota főhomlokzatát középrizalit tagolja; a tengelyképlet: 4+4+4/1+2+2toldalék. A főmő, törtvonalú, középen tympanonszerű attikával hangsúlyozott rizalit ékessége a piano nobile mives kovácsoltvas rácsú erkélye. A homlokzatok tagolásban mindkét szinten lizénák is részt vesznek. A műkő lábazat fölött a földszint háromnegyed részét teljesen stílusidegen módon mezőtűri téglá burkolja. A portálok egységesen szegmensívesek, fölülvilágító mezőkben mives, kovácsoltvas ráccsal (mely csak egynél hiányzik); a profilos tokosztón tojássorszerű díszítés. Ezen egységes megjelenést igen károsan lerontja a portálok igen különböző színezése és cégfőliratai. Az ablakok finom osztásúak, amihez az emeleten szerény díszítés járul, a rizaliton lekerekített sarkokkal és tagolt, mély vakolattűkrökkel a parapeteken. Az fröcskölt textúrájú emeleten az ablakszemöldökök helyén – egyszerű megoldásként – kék mázas esempék láthatók, melyek a rizalit ablakait felső vonalukban össze is kötik. A két szint között profilos övparkány. A széles főparkányt a rizaliton kiemelt felületű, nutozott vakolattűkrök és jelképes konzolok váltakozó ritmusa díszítik a lizénák sajátos fejezeteivel; a többi részen egyszerűbb a főparkány.

A Deák Ferenc utcai homlokzat meglehetősen szedett-vedett a nyílászárók – a négyféle ablak és kétféle ajtó – helyét és vegyes formáit tekintve.

JAVASLAT

Az épület egy elkövetkező helyreállításánál egységes és igényes kialakítású nyílászárók építendők be, valamint kedvező lenne újra – egységesen - vakolattal burkolni a homlokzat földszintjét.

--	--	--	--	--

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
13.	404/1	középhelet	Deák Ferenc u. 12-14. József Attila Általános Iskola	Inkózott helyi védelem

I.ÉÍRÁS, JELLEMZŐK

A korábbi, neológ zsinagóga telkén, a zsidó iskola helyén emelték 1955-ben, a szocreál modorában. Tekintélyes méretű, L alakú, az utcavonaltól hátrébb húzott tömegének főhomlokzatát egy erőteljesen kiülő, a többi részénél kissé magasabb középrizalittal tagolták, amely fogadja a jelentős forgalmú, szegmensíves záródású, kökeretes bejáratot. Afölött két szinten pilléres loggiák révén vált átértékesebbé, s ezáltal könnyedebbé az alapjában masszív épületomb. Az első emeleten vízszintesek, a másodikon enyhén szegmensívesek a pilléreközök. A szocreál díszítésmódjának megfelelően: a loggiák élén profilos párkány húzódik; a pillérek fejezettel rendelkeznek; a pilléreközök pálcaszerű füzér ívbe, valamint koszorúba hajtvá; az aránytalanul hangsúlytalan főpárkány alatt konzolsor.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
14.	176/10	lakóház	Dózsa György u. 10.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház homlokzatát kompozit fejezetű pilaszterek tagolják; a tengelyképlet: 2+2+2+2iker, mely utolsó elem utólagos épületoldalékhhoz tartozik. A rusztkus kőburkolatot imitáló lábazat fölött a homlokzat alsó sávját leegyszerűsítették. A sima vakolatkeretben lévő ablakok fölött a frízben két kis konzol vakolatfűkrőt fog közre. A két szélen lévő nyílásokat vízszintes szemöldök és kis kiülésű, síkfelületű tympanon koronázza; a középső két ablak fölött szegmensíves szemöldök. A toldalék ikerablaka közös íves szemöldökmező alatt nyílik. A könyöklők helyén összefüggő, sima vakolatsáv. A háromrészes, húzott főpárkány frizében padlásszellőzők. A kapu tagolt oromzatú falkeretében utólagos készítésű, alacsonyabb, vaskeretes deszkaszárnyak.

JAVASLAT

A stílusidegen ablakok helyeit az eredeti formájúak és az eredeti homlokzati ornamentika visszaállítandók; valamint a homlokzat egységesen és visszafogottabban színezendő.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
15.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
16.	3188	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 13.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektika eszközkészletét a provincialitás jegyében mondhatni a maximumig túlhajtottan fölhasználó homlokzatképzésnek vagyunk tanúi, amit sikerült a színezés kifestőkőnyv modorával még tovább fokozni. A földszintes, rombuszpalával födött épületet kompozit fejezetes pilaszterek tagolják az 1+2+2+1+K tengelyképlet szerint. A mintás, vakolatlan léglalábazat fölött az alapfalfelületen vízszintes csíkos téglaburkolat. A hat darab, belső spalettás ablak háromféle keretezésű; nem gyözi egymást a díszítettségben túllicitálni. Egymás fölött két szemöldököt is viselnek: pilaszterek tartják az alsó vízszinteset, s az arra támaszkodó konzolok a felső, változó alakút. A „háromféleség” a homlokzat tagolásával sincsen összhangban, mivel még az egy homlokzati mezőben lévő, két ablak is különböző – ez eklatáns példája a provincializmus magasiskolájának!

1. ablaktípus: a gyémántkváderes parapet fölött a kompozit fejezetű, kettős pilaszterek törzsét rombusz díszíti; a kettős konzolok törtvonalú, alul nyitott tympanont tartanak; a közrefogott mezőben hosszúkás kagyló.

2. ablaktípus: a parapeten két hosszúkás, leveles ággal kitöltött vakolattükör között rozetta; az ablakot közrefogó pilaszterek törzsén is körmotívum; az akantuszleveles konzolok törtvonalú, megszakított szegmensívet tartanak, a közrefogott mezőben cimerpajzs dús garáncpajzsokkal.

3. ablaktípus: a parapet hosszúkás vakolattükrei rombuszt fognak közre; az ablak két oldalán lévő pilaszterek törzsén gyémántkváder; fölül három konzol tart egy szelíden golyvás tympanont; a konzolok között szalagos ornamentika.

Az összefüggő, profilos könyöklők övpárkányként szolgálnak. A háromrészes, rendkívül díszes főpárkányon kettős konzolsor: a felső, egyszerű, sűrű konzolsor minden második eleme alatt egy tagolt, volutás állókonzol; köztük fogsor és füzérdíszes vakolattükör.

A bejárat jóval visszafogottabb, későbbi készítésű; barokkos, törtvonalú íves tokosztója fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, ügyelve.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
17.	3219	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 23.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, alapincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház homlokzatát tetőmegemeléssel is hangsúlyozott sarokrizalitok tagolják; tengelyképlete: 1+4+1. A vakolt lábazatot félköríves pinceablakok törik át. Csak a rizalitok belső élét szegélyezi váltakozó ritmusú armirozás. A belső spalettás ablakokat toszkán pilaszterek fogják közre, melyek párkányt és tympanont – a rizalitokon – szegmensívet – hordanak. Az összefüggő könyöklők övpárkányt alkotnak. A húzott főpárkány alacsony, profilozott deszka csatlakozik hozzá, valamint a rizalitokon fogsor díszíti. A lakóház mellett félköríves nyílású falkeret barokkos ívű oromzattal; a félkörben híg kovácsoltvas rács; a bádogkapuszármnyak felső mezejében dűsabb kovácsoltvas ráccsal.

JAVASLAT

Az erőteljesen fölvezesedett épület homlokzatának helyreállítása időszerű, és egységesen színezendő.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
18.	4769	középület	Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom (a kórház udvarán)	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az egykori Alsónyomáson, azaz a vasútállomás közelében a 19-20. század fordulóján számos szél- és szárazmalom örölt, kihasználva a terület magasabb fekvését, illetve a városszéli, szabad széljárást. A számos szélmalomból mindössze ez az egyetlenegy maradt meg eredeti helyén, amely egyben Kiskunfélegyháza utolsó, fölülhajtott, téglapalástú szélmalma is (szemben a múzeum udvarába betelepített - archaikusabb - vályogfalú, alulhajtott szélmalommal). Mint ilyen jelentősége túlmutat építészeti értékén, hisz a hajdani városkép és a mai városszerkezet alakulására ad megfellebbezhetetlen támpontot. Nem véletlen, hogy ma a kórház telkén áll, hisz amikor a gyógyintézményt telepítették, akkor e célra a már küldetésüket befejezett szélmalomok helyén viszonylag könnyedén lehetett jól megközelíthető és egyben a betegek számára is kellemes környezetben helyet biztosítani.

Archív fényképek az épület körül még a szélmalomnál megszokott terességet mutathatják. A mai – ezen terességgel éppen ellentétes – a szélmalom érvényesülését ellehetetlenítő, zsúfolt állapotokhoz hozzájárul, hogy a malomdombból két oldalról is levágtak; új épületeket emeltek közvetlenül a domb mellett, rajta a dombon, sőt bele is vágtak egy raktárépületet.

A dörzsölt téglapalást fölött széles eresszel bádoghéjalást és facsúcsdíszet visel a szélmalom. A tető két nyílása jórészt eredeti formáját mutatja: a kukkóré a szelestengellyel, valamint a fékszár számára szolgáló macskalyuk. A patinás faajtón szép formájú a zárcím. Az épületet vadregényesen, de a megengedhetőnél egy kissé jobban birtokba vette a növényvilág. A szélmalom belsejét jelenleg lomtárként használják; az elképzelések szerint kórház-kápolnává alakításával szánnak neki méltóbb feladatot.

A Kürtösi-féle szélmalom jelképes értéke abban is megmutatkozik, hogy a hajdani képeslapokon az egyik legtöbbet előforduló szélmalom. Több olyan képeslapot is ismerünk, amelyen a tőle pár száz méternyire álló, kéttornyú templom mellett hirdeti a kenyér szentségét. Talán elhanyagolt sorsa ellenére ez az a belső erő, amely mindmáig megőrizte, hisz belső szerkezeteiben megroskadva várja, hogy társainak és egykori építőinek méltón szolgálja emlékét a városban.

Szalay Gyula közel 90 évvel ezelőtt írt - ma is aktuális - soraihoz magunk is csatlakozunk: „*Hogy emléke maradjon a sokáig szolgáló szélmalomnak, ezért szeretném én, ha valamely úton-módon ma a város tulajdonát képező Kürtösi-féle szélmalmot, mely elárvulva és lassan haldokolva, vitorlái nélkül ott áll a[z azóta elbontott] Gőzfürdő háta mögött, visszaállíthatnánk a régi fölszereléssel, hogy legalább egy szélmalom-émlék legyen a régi jó időkből.*”

JAVASLAT

A felső szintek szerkezeti elemei mindenképpen megvédendők; az esetleges hozzáépítés módját igen óvatosan szabad csak megválasztani. Az épületet túlságosan birtokba vevő növények eltávolítandók.

(Fényképek a következő oldalon.)

(Fadrusz János u. – Liszt Ferenc u. Kürtösi-féle szélmalom folytatása)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
19.	1864	lakóház	Jókai Mór u. 3.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art déco modorú, alápincézett, földszintes, rombuszpala fedésű lakóház homlokzatát lizénák tagolják, a főpárkányban golyvázatokkal. A tengelyképlet: K+3x3iker. Az ablakkönyöklőig fölérő, magas, műkö lábazatot szegmensíves pinceablakok törik át. A könyöklők vonala fölött a homlokzattfelület egészét idomtéglaakat is alkalmazó téglaburkolat borítja. A hármas ikerablakokat téglaboltóvval hangsúlyozott, tekintélyes méretű, közös szegmensív fogja össze. A műkö lábazatba eső parapeteken terméskötetűrával kiképzett mező. Az igen széles, háromrészes, tagolt főpárkány frizében kiesi, félköríves padlásablakok nyílnak; fölül díszített deszka szegi a párkányt. A szintén nagyméretű szegmensívvvel záródó szárazkapunyílásban háromszárnyú, filungos fakapu rézkilincsel; a díszített tokosztó fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület utcai homlokzatának megőrzéséről gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
20.	1865	lakóház	Jókai Mór u. 5. Kocsis Ferenc-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ifjabb Kocsis Ferenc földbirtokos emeltette *Kiss Mihály* tervei alapján 1913-ban. A tágas, bolthajtásos pinceszint fölött négy szoba készült tágas verandával. Az udvari, gazdasági épületeket – kocsiszín, istállók, mosókonyha – 1924-ben építették. A porta 1950-beli államosításakor az utóbbi épületeket lakásokká alakították; a főépületet a rendőrség vette birtokba. Jelenleg újra lakóházként használják.

Az art deco modorú, földszintes, hódfarkú cseréppel fedött lakóházat a különféle dekoratív díszítőelemek meglehetősen ötletszerű, egymással össze nem hangolt alkalmazása jellemzi. A homlokzatot esonkakontyos oromzattal és csücskdíszrel hangsúlyozott, enyhe kiülésű középrizalit tagolja. A megemelt falfelületet közös falmezőkeretbe foglalták hullámvonalas szegélyű vakolatsávval, az ablakok fölött lesarkított vakolatmező szalagos koszorúval. A tengelyképlet: K+3x3iker.

A műkö lábazatot szegmensíves pinceablakok törik át. A földszinti falfelületeket kétféle durvaságú fröcskölés és függőleges, körszelet alapú (kannaluraszerű) sávozás borítja. A hármás ikerablakokat sima vakolatkeret szegélyezi, melyek fölül ablakoként félköríves szemöldökmezőt is körülvesznek. A parapeteken sűrűn nütözött vakolatmező. A széles, tagolt dekoratív főpárkányt tojássor díszíti. A szárazkapu tengelyét a középrizalittól teljesen eltérő homlokzati elemekkel hangsúlyozták: a magas, törtvonalú szemöldökmező fölött lőrtvonalú lyes attika, rajta szegmentíves, mélyített vakolatmezőben szárnyas angyalfej. A háromszárnyú, dekoratívan tagolt, filungos kapu díszített tokosztója fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
21.	1916	lakóház	Jókai Mór u. 18. – Báthori u.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az alapjában eklektikus, három utcára néző, lesarkított L alakú épületen már szecessziós homlokzatképző elemek is megjelentek. A tekintélyes méretű, alápincézett, földszintes, hódfarkú eszréppel fődött polgárház tengelyképlete: 8/lesarkítás/9. A vakolt lábazatot sajátos, homorúan íves pinceablakok törik át; fölöttük fröskömlés borítja a homlokzatot. Az ablakok fölött – csak a kis térre néző főhomlokzaton – virágdíszes konzolok között szintén virágdíszes zárókő; fölöttük tagolatlan, hasábszerű, lépcsőzetes szemöldök; az ugyancsak hasábszerű könyöklő alatt igen rövid, tagolt vakolatkötény. A Jókai utca felől mindössze sima vakolatkeret fogja körül a nyílásokat. A háromrészes, profilos főpárkány frízében konzolok és vakolatükrök váltakozó ritmusa; legfölül profilos deszkaszegély. A Báthory utca felől egyszerű deszka szárazkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
22.	4533	lakóház üzlettel	Ficsór József u. 2. – Dessewffy u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy múltú Beresényi utcával az újabb utcák sajátosan szűk hegyesszöglet zárnak be, és egy ilyen összeszögellésből létrejött, háromszög alakú térre néz az I. alakú, lesarkított épület, mely a mezővárosi kereskedőház tipikus példája. A sarkon nyílt a bolt, mellette egyik irányban a raktár, másik irányban pedig ugyanezen épület biztosította a kereskedő lakhelyét is.

Az 1920 körül emelt polgárház tömege teljesen egyszerű, megjelenését mozgalmassá egyenletes nyílásritmusa teszi szükség esetén vakablakok kialakításával. Az építés korát az ablakoknak a korábbiakénál jelentősen nagyobb mérete is jelzi, a felső ablakszárnyak kellemes, filigrán osztásával. A lesarkításon máig tisztas korú vasspaletta védi a boltajtót; fölötte sajátosan bájos a többször használt, festett cégtábla, melyet új fölrat esetén nem megfordítottak, hanem fejre állítottak... A homlokzatok ékessége a felületeket kiadósan nagy arányban borító, art deco modorú vakolatfűző: a nyílások fölött egyszerű, finom csíkozással kitöltött, lesarkított szemöldökmezők, a homlokzatokat szegélyező, dekoratív, lapos, indás mustrával koronázott, széles pilaszterek. A ház zömökségét fokozza a sajátos módon alkalmazott, széles, lapos övparkány körös sormintával. A polgárház udvarára egyszerű deszkakapu vezet.

JAVASLAT

A ház sajnálatosan rossz állapota ellenére figyelmet érdemel azért, mivel teljességgel magán hordozza eredeti állapotának minden részletét, eredeti anyaghasználatát és felületkezelését, tetten érhetők a még tisztán hagyományos épülethasználat módja és minősége, egy régi, nyugodt, kisvárosi világ rezdülései. Mindezek olyan értékek, amelyet egy ropogósan újjá varázsoló fölüújítás egyszer s mindenkorra eltüntet. Az esedékes homlokzatfölüújítás során nagy figyelemmel kell megőrizni az értékes elemeket, megoldva a fölvízszedése okozta, jelentős problémákat.

(További fényképek a következő oldalon.)

(Ficsór József u. 2. – Dessewffy u. folytatása)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
23.	329	lakóház üzletekkel	Kossuth Lajos u. 6. – Korond u. Kiss Lajos-palota	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A vasúti állé egyik legtekintélyesebb, emeletes palotáját 1899-ben emeltette *Kiss Lajos Ujszászy János* tervei alapján és kivitelezésében, mindössze hét hónap alatt. A 20. század elején az emeleten honvédtiszti étkező és kaszinó, valamint a *Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesületének* székhelye működött. A földszintet üzletek számára alakították ki.

A későeklektikus stílusú, két utcára néző, lesarkított, alápincézett, egyemeletes, szalagcseréppel fedött palota homlokzatait reneszánsz hangulatú, volutás, tagolt attikával hangsúlyozott középső és sarokrizalitok tagolják. A tengelyképlet: $4+(1/1/1)+2+(1+K+1)+2+1$. A köburkolat mintáját hordozó lábazatot a főhomlokzaton vörösmészko előlépcsők szakítják meg, melyeket néhány üzletajtónál sajnálatos módon csempével leburkoltak; az oldalhomlokzaton a lábazatot pinceablakok törik át. A földszint falfelületén sima felületű kváderezés. Az emeleten mintás téglaburkolat, a rizalitokon – sima felületű, a földszintiekénél enyhébb nütokkal tagolt kváderekből – armozással.

Az alsó szint nagyméretű, félköríves záródású, boltóval hangsúlyozott portáljai fölülvilágítóiban általában míves, kovácsoltvas rács; az osztatlan kirakatokat izléstelen színek és reklámok borítják. Az oldalhomlokzat szintén félköríves záródású, kevés osztású ablakait volutás fejezetű ütközőléc díszíti. A futókutyamintás övpárkány fölött az emeleti ablakokat esetleges elemekkel dekorált vakolatkeret fogja körül zárókövel; fölöttük az alapfalfelületen szegmensíves, a rizalitokon tympanonos szemöldök kis vállakkal. A széles, profilos főpárkány frízében lekerekített vakolattükör és ritkásan, csak a nyílásközökben egy-egy állókonzol.

A félköríves záródású, nagyvonalú elemekkel gazdagon díszített bejárat üvegezett kovácsoltvas ráccsal. A bejárat tengelyében, valamint a lesarkításon rokokósan míves, kovácsoltvas rácsú erkélyek tagolt, díszes, emberfejeket támaszkodó konzolokon nyugszanak azzal a megjegyzéssel, hogy a lesarkítás erkélye és a fejek közül jelenleg hiányoznak a konzolok.

A Korond utca felől a palota mellett hasonló homlokzati architektúrával $4+K$ tengelyképletű, földszintes épület áll kosárirves deszkakapuvál.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
24.	328/1	lakóház üzletekkel	Kossuth Lajos u. 8. Propper Miksa-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Dr. Propper Miksa orvos 1909-ben, szűk hét hónap alatt építtette föl házát *Barta József* és *Kovács József* kőművesmesterek terve alapján. Az épületet utóbb – eredeti homlokzatképzésének kárára – átépítették. Jelenleg gyógyszerár, pizzeria és üzlet működik benne különböző és stílusidegen bejáratokkal. A figyelemreméltóan különleges, jobb sorsra méltó homlokzatot rajtuk kívül eldolgozatlan vakolatjavítások, lesimitott részletek és légkondicionáló csúfítják.

A szecessziós stílusú, art deco felé hajló, alapjában földszintes épületet rombuszpala fűdi. A középrizalítot négy, sűrűn egymás mellett álló, keskeny padlásemeleti ablakkal áttört, törtvonalú oromzat hangsúlyozza, mögötte magas manzárdtető. A tengelyképlet: K+1+2+2.

A kettős lábazat fölött durva fröcskölés borítja az ornamentikákkal díszített falfelületet. A háromféle üzlet portáljai háromféle arculatot mutatnak csúf rácsokkal, különböző előlépcsőkkel. A rizaliton kosárirves záródásúak a nyílások, fölöttük konzolokon nyugvó, tompa záródású, tympanonszerű szemöldökök. Kétfelől homorú ívesek a nyílászáródások fölülvilágítóival és kovácsoltvas ráccsal, melyet egy portálnál eltakartak a cégtáblával. A tokosztók magasságában erőteljes, széles övpárkány. A nyílások és a főpárkány között sajátágosan magas a tömör falsáv. A széles, dekoratív főpárkányt kétfelől egy-egy kisebb, törtvonalú attika tagolja; a középrizalít oromzatának szegélyezése hasonló. A gazdag részletképzésű, filungos bejárat fölülvilágítóját és üvegbetétjét kovácsoltvas rács védi.

JAVASLAT

Az épület homlokzata helyreállítandó, melynek során törekedni kell az eredeti megjelenés rekonstruálására.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
25.	5061	középület	Kossuth Lajos u. 9. – Széchenyi u. volt főgimnázium, ma Móra Ferenc Gimnázium	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A város algimnáziumát 1891-ben főgimnáziummá fejlesztették föl. Az új intézmény osztályai azonban még néhány évig az *ótemplom* téri *kisgimnáziumban* működtek az *újtemplom* mellett, a volt *honvéd-kiskaszárnya* helyén emelt, új palota 1896. évi átadásáig. *Alpár Ignác* (1855-1928), a tervpályázat győztese 1895 őszén kezdte az *újtemplom* stílusához igazodó tervek összeállítását. A kivitelezést a szegedi *Robelly, Szilágyi és Winkler Testvérek* nyerték el. A következő év márciusában alapoztak az 1200 m² öles telken, szeptemberben már a szakmunkák is befejeződtek. A millenniumi ünnepségek részét képező, november 28-i avatáskor (kilenc hónap!) már a kerítés is készen állt. Az iskola-palotát azonban csak a falak kiszáradását követően, a következő tanév elején lehetett birtokba venni. (*Móra Ferenc*, a jelenlegi névadó még a régi helyen tartott, utolsó tanévben fejezte be az iskolát.)

A főgimnáziumban 1902-ben létrehozták a *Kiskun Múzeumot Szalay Gyula* (1865-1937) iskolai gyűjteményéből. A tornacsarnokban tartották a *Népszerű Irodalmi Esték* előadásait, majd ezekből bontakozott ki a *Közművelődési Egyesület*. Az eredetileg *Kiskunfélegyházi Városi Római Katolikus Főgimnázium* 1922-től *Szent László*, 1948-tól *I. László*, 1956-tól *Móra Ferenc Gimnázium* nevet viseli. A második világháborúban kiégett épületet 1947-től hozták helyre minisztériumi segítséggel. Az 1990-es évek második felében több szakaszban följújtották, és új tornacsarnokot emeltek.

A későeklektikus stílusú, alápincézett, kétemeletes, középtengelyében T alakban az udvar felé hátranyúló épületet vadonatúj, piros, hódfarkú cserép földi sajátos bádoggal csúcsdíszekkel és a tetősíkból kiemelkedő, cseréppel földött, csúcsíves padlásablakokkal. A főutcáról látható, közép- és sarokrízalítókkal tagolt homlokzatok tengelyképlete: $4/1+4+(1+K+1)+4+1/4$. A vakolt lábazat fölött a földszinti ablakok boltválláig sima felületű kváderezés; fölötté a teljes magasságig fakó okkerszínű téglaburkolat. A rízalítókat mindhárom szinten sima felületű kváderekből armirozás szegélyezi; az első emelet kettős kvádersora erősen stilizált pilaszterként hat; a második emeleten a kváderezés közepén függőleges, kiemelt, sima vakolattükör.

A földszinten félköríves záródású ablakok, fölöttük kissé megemelt, csúcsíves kváderív. Az emeletek nyílásai vízszintes kiváltásúak; furcsa arányban, a szokottnál magasabbra helyezettek a vízszintes tokosztók. Az első emeleten füles, húzott vakolatkeretbe foglaltak, fölöttük sajátos módon a téglaburkolatban kirajzolt szegmensív kiugróan nagy, sima felületű zárókövel. A második emeleten a húzott vakolatkeret fölött profilozott, vízszintes – a sarokrízaliton tympanonos – szemöldök. A középrízalítót címerpajzsos tympanonnal koronázott ikerablakok ékesítik.

Mindkét emeleten az övpárkányokból és az összeülőgö könnyűtölkökből alkotott sávokkal oldották meg a parapetképzést. A viszonylag alacsony, húzott főpárkányt kicsi konzolok sűrűn a középizalfton pedig öppenséggel ritka – sora díszíti.

Az új, félköríves záródású, íllynges kapun fölülvilágító, kovácsoltvas ráccsal védett, üvegezett mezők, félköríves szemöldökök. A kváderozell falkeretet portikuszként: toszkán féloszlopok fogják körre tympanonnal.

Az épület előkertjét újra épített kerítés – téglaburkolatos lábazaton, lejezetes kerítéspillérek között vesemintumos, kovácsoltvas rácsok – határolják. A kerítés Széchenyi utcai sarkán színes üveg napórn. (Marton Géza, 2006.)

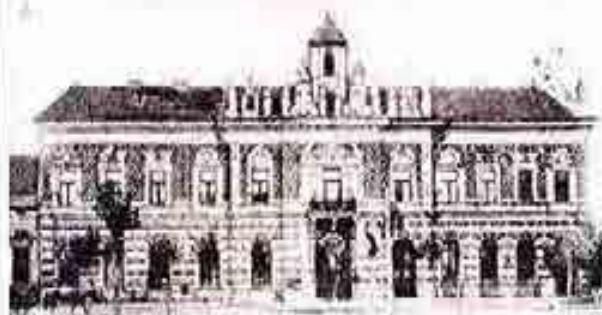
JAVASLAT

A jelenteg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbm is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VEDETTSÉG
26.	326	lakóház és közintézmények	Kossuth Lajos u. 10. – Hunyadi János u. Molnár Imre-palota	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Ifjabb Molnár Imre 1899-1900-ban, egy esztendő alatt fölépíttette két utcára néző, gazdagon díszített palotáját. Földszintjén posta, távírda, telefon és postatakarékpénztár működött 1939-ig; az emelet lakásként szolgált. A főépület mögött, a Hunyadi utcára nyílt a *Lenke-malom*. A palota 1999-ben honvédségi hasznosításban állt. A földszinten orvosi rendelő és védőnő-szolgálat működik.

A túlhajtott, provinciális későeklektika jegyeit magán viselő, alapincézeti, egycemeletes palotát szalagoszerű földi; a Hunyadi utca felőli бүтүн gazdag kiképzésű

oromfal. A főhomlokzatot kettős középrizalit tagolja; a tengelyképlet: $4+1+1+(1+K+1)+1+4/1+1$.

A vörösmészkö lábazatot esúful sötétlilára festették. A földszinten sima felületű kváderezés, az emeleten mintás téglaburkolat. A földszinten a homlokzat két szélén látható armirozás; az emeleten az alsó rizalitet szegélyezik volutás fejezetű, különböző felületű kváderekkel tagolt törzsű pilaszterek.

A földszinten félköríves záródású, nagyméretű ablaknyílások kváderbulóvval és szakállas fejjel díszített zárókövel; a nyílászárók újabb készítésűek és jellegtelenek. Az emeleti nyílásokat a finoman díszített ablakszerkezetek, valamint az architektonikus keretezés erős túlhajtottsága jellemzi: négyféle nyíláskeretezést alkalmaztak, és például a fejmotívumot igen eltérő méreteken használták.

1. ablaktípus: a középrizalit ikerablaka egy-egy női herma között; magas párkány fölött, két voluta között két fekvő szobor.

2. ablaktípus: volutás féloszlopokon rokokósan cizellált ornamentika; volutás, íves szemöldök alatt női fej hálómintás kartussal.

3. ablaktípus: kompozit fejezetes, kannelurás féloszlopok; íves szemöldök alatt kiesi férfifej gazdag ornamentikával.

4. ablaktípus: húzott, profilos vakolatkeret kettős vízszintes szemöldökkel, az alson golyvázat a zárókö, a fölsőn nagy, női fej.

A széles, tagolt főpárkány és az összefüggő könyöklők között, a parapeteken egészalakos dombormű, illetve gyémántkváder. A főpárkány – tojással, valamint bőségszaruk közötti félputtókkal – különlegesen díszes.

A félköríves záródású kapu kovácsoltvas rácsú fölülvilágítója alatt gazdag, erőteljes részletképzésű, filungos fakapuszárnyak ílvegezett, kovácsoltvas rácsos mezőkkel és kagylós, félköríves szemöldökkel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
27.	78	középlet	Kossuth Lajos u. 24. v. tanítóképző; Petőfi Sándor Gépészeti Szakközépiskola tornaterem nélküli főépülete	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Még 1894-ben döntött a városi tanács: az 1871-ben alapított, 1876-ban Csongrádtól Félégyházára telepített Magyar Állami Tanítóképzőnek az ótemplom melletti kisgimnázium épületéből új helyre kell költöznie. Helyet a város – 5 hold telekkel – már 1894-ben följánlott az iskola számára a vasúti állé melletti vásártéren. Az építkezés – a neves iskolatervező, Baumgarten Sándor (1864-1928) tervei alapján – a költségek előteremtésének elhúzódása miatt később, 1902-ben kezdődött; az avatásra pedig majd csak 1904-ben került sor. Ekkora időtartam abban az időben a kivitelezés elhúzódását jelentette! Az építkezés Schreiber Gyula vállalkozásában zajlott le. Ez az iskolapalota volt az első kétemeletes épület a városban; a felső szint internátusként szolgált.

„Nagyszerűen megépített, célszerűen elrendezett szintjein minden olyan helyiség megtalálható volt, mely az akkori korszerű oktatáshoz szükségeltetett. ... A legfigyelemreméltóbb talán a 725 m²-es botanikus kert, melyet az udvar délnyugati részében épített ki Pinkert Zsigmond tanár, s amelynek tervéért az 1908-as londoni kiállításon aranyérmel kapott. De ez a csodálatos kert – arborétum – éppúgy áldozatul esett az 1950-es évek dilettáns városvezetésének, mint az akkor már 86 éves [1871-1957] országos hírű tanítóképző.” (Rosta Ferenc)

1936-ban jelentősebb állagmegóvási munkákat végeztek. A második világháború során, 1944-1945-ben német, majd orosz hadikórházként, valamint szovjet főnhatóság alatt álló, nemzetközi hadifogolygyűjtő táborként, végül szovjet laktanyaként használták – a hadi igénybevétel bombakárokkal együtt az épületet teljesen tönkretette.

1946 közepétől kerülhetett sor az iskola helyreállítására. 1949-1955 között összevont testnevelési gimnáziumként is működött. 1957-ben számolták föl végül a tanítóképzőt; helyette 1967-ben pedagógiai gimnáziumot hoztak létre. Az 1954-ben alapított Petőfi Sándor Gimnáziumot 1975-ben gépészeti szakközépiskolává alakították tizenkét tanulócsoporthal.

Az iskolapalota alapjában későeklektikus stílusú, melyen visszafogottan, de már megjelennek dekoratív, szecessziós hangulatú díszítések. Alagsoros, kétemeletes – hátra, az udvara felé E alakú

– épület, melynek középső szára a legerőteljesebb. Utaképileg a három előlő homlokzata érvényesül, melyek tengelyképlete: $4 + \text{üres} / 8 + (2\text{iker} + K + 2\text{iker}) + 8 / \text{üres} + 4$. A főhomlokzatot középrizalit tagolja, melyet attika hangsúlyoz középen törtvonalú ívvel és tetővázakkal megemelve; ebben az építés évszáma: ANNO MCMIV. Az attika mögött magasságával határozottan kiemelkedik a gúla alakú tetődíom különleges esücsdísszel; az alatta volt padlásablakot időközben megszüntették.

Az alagsort és a magasföldszintet vízszintes nütözás borítja, az alagsori ablakok fölött boltóvéc alakulva. A felső két szinten csak az épületsarkokat szegélyezi sima felületű armirozás, valamint a középrizalit nyílásközeit horítja a két szinten összefüggő, vízszintesen tagolt kváderezés a felső szinten függőleges mezőt kitöltő, dús és dekoratív, szakállas emberfejes ornamentikával (melyek sajátosan feleződnek a rizalit szélein). A többi nyílásközben kétszintes, sima lizéna egészen jelképes fejezettel.

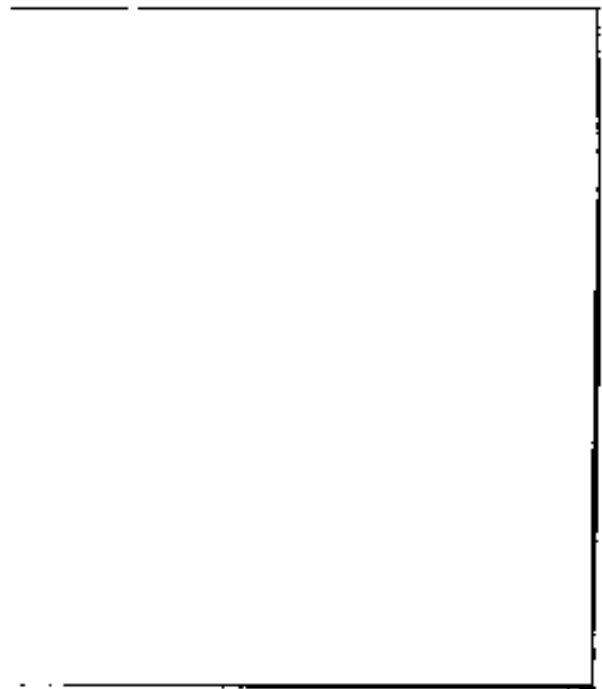
Magas, nagyméretű ablakai jó arányban osztottak; a magasföldszinten mindössze egy jelképes, sima szemöldökkel és könyöklősávvval. Az emeletieket gazdag architektonikus keretezés övezi konzolokon nyugvó, lépcsőzetes, vízszintes szemöldökkel, alatta címerpajzsos, dekoratív mezőkitöltő ornamentikával. A parapeteken lépcsőzetes, kiemelt, sima vakolatkötény. A középrizalit emeleti ikerablakainak keretezése az előzőkből komponált, de részben eltér a két emeleten. Az első emeleten a közös, középen megemelt, törtvonalú íves szemöldököt két konzol tartja a nyílásközben egy címerpajzssal; a felső szinten az alap ablakformát töltik oly közel egymáshoz, hogy a szemöldökök összeérnek, de megtartották két-két konzoljukat és a külön címerpajzsukat is.

A magasföldszint fölött erőteljes övpárkány; hozzá hasonlóan mértéktartó a profilos főpárkány is, melyet mindössze fogsor díszít. A középtengelyben a magas előlépcső fölött nyíló, széles, kosárvíves záródású bejárat körül tekintélyt parancsoló portikusz: vízszintesen nütözött törzsű, sajátos fejezetű oszlopokon – magas közelemekre támaszkodva – barokkos, törtvonalú íves szemöldök fogsorral és egy-egy kövázával. A közrefogott mezőben zöldágak között az ország színezett címere. A filungos fakapu fölött függőleges osztású fölülvilágító; a kapuszármnyakon vasráccsal védett, nagyméretű, lekerekített üvegezés, alatta díszített táblázat.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
28.	4773	v. lakóház, középület	Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa; Waldorf óvoda	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Dr. Spiller villa

A kiskunfélegyházi zsidó hitközség alapítói között található Spiller Leopold és Spiller Mátyás kereskedők, akiknek családjai az 1850-es években költöztek ide Albertirsárról.

(Id.) Spiller Dezső (sz. 1873) helybéli kereskedő, a neológ hitközség vezetőségi tagjának fia, dr. Spiller Dezső (sz. 1892, főhadnagy) 1928-ban kért építési engedélyt egy, a „Kertvárosi malomtelken” építendő lakóházra. Egy kecskeméti építész által készített földszinti alaprajz szerint az alapincézett épület az alábbi helyiségekből állt: iroda, szalon, ebédlő (a sarki kiugró

tornyocskával), hall, gyermekszoba (a Fadrusz János utcára néző ablakkal), hálószoba, tálaló, konyha, éléskamra, fürdőszoba, az udvar felé pedig egy L-alakú terasz nyílt. Az épület Kossuth utcai frontja előtt már a tervrajz is egy kerítéssel zárt előkertet jelez. A homlokzati terv a főhomlokzatnál két kivitelezési alternatívát is kínált.

(Nincsenek adatok arra, hogy a köznyelv mikor és miért kezdte a házat „Strasser-villaként” emlegetni, illetve valóban lakott-e ott ilyen nevű család. A levéltári iratok alapján kiderül, hogy mind a Spiller, mind a Strasser családok izraeliták voltak, neveik szerepelnek az 1944-ben deportáltak listáin. Az első munkaszolgálatos halálhírt id. Spiller Dezsőnek hozták, akinek egyetlen fia – a villa építtetője – a Szovjetunióban megfagyott.)

Visszaemlékezések szerint az épület a második világháborúban, s az azt követő időszakban katonai parancsnokok szálláshelyeként funkcionált. Az igen lepusztult állapotú épületet az ezredforduló környékén fölújították. Az időben a szomszédos Petőfi Sándor Általános Iskola ebédlőjeként és napközijeként hasznosították. Jelenleg a Waldorf Óvoda használja. (Ónodi Márta, Kun Zsuzsanna) Az art deco modorú, két utcára néző, saroktornyos – alagsoros és földszintes – villát rombuszpalával héjalt manzárdtető fűdi az összes nyílástengelyben nagy, háromszög alakú, tejüveg padlásablakkal. A tengelyképlet: $K+3+1/3/2iker+2iker+3ból$ 1vak. A Kossuth Lajos utcai főhomlokzatot középrizalit, a saroktornyot sajátos fejezetű pilaszterek tagolják. A magas lábazatot különféle méretű, négyszögletes terméskövel burkolták, és négyzet, illetve félkör alakú, részben vakablakok tagolják. A fölötté lévő falfelületet fröcskölés fűdi. A földszinti ablakok háromféle szélességűek, valamint az oldalhomlokzat utolsó ikerablakai alacsonyabbak a többinél. A vízszintes tokosztó fölött apró osztások. Szemöldökként kis vakolatkiülésben egyszerű, profilos vakolatütkör szolgál, a saroktornyon sima félköríves, süllyesztett vakolatmező.

A szerény, profilos, fa főpárkány fölött a tetősíkon ül az ereszcatorna. A félköríves kiváltású, filungos, üvegezett, fa bejárati ajtóban napraforgómintás a fölülvilágító rácsa, körülötte sajátos, félkörívnyi vakolatkeret zárókövel.

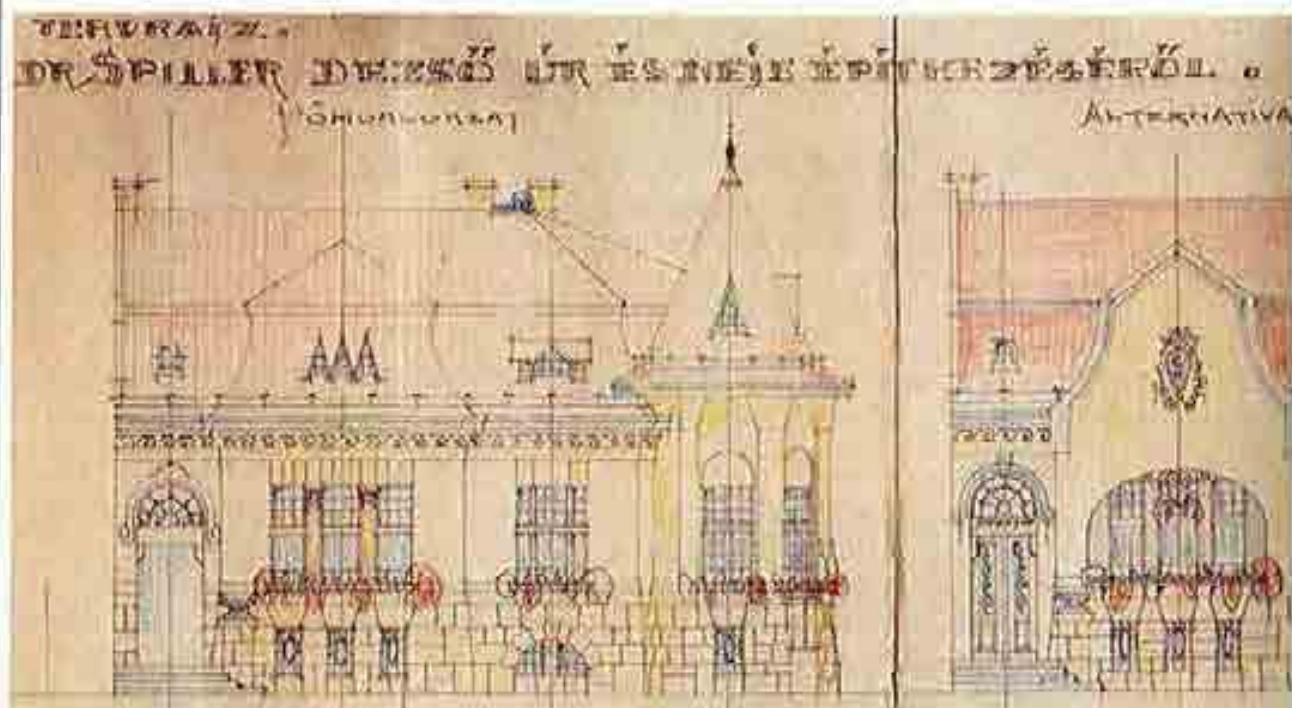
Sajátos kontrasztot képez az előkertet övező kerítés hatalmas, négyszögletes terméskövekből rakott lábazata, valamint a fölötté lévő, filigrán, fűzerekkel díszített, kovácsoltvas pálcarács.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

(Fényképek a következő oldalon.)

(Kossuth Lajos u. 29. – Fadrusz János u. Spiller-villa; Waldorf óvoda folytatása)

(Ónodi Márta közlése)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
29.	4727	középület	Kossuth Lajos u. 35. – Izsáki út v. honvédlaktanya, Öreglaktanya	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Laktanya építésének igénye már a 19. század közepén egyre sürgetőbbé vált, miután a város lakossága egyre nagyobb teherként szenvedte a katonai beszállásokat. Végül 1885-ben minisztériumi / 1888-ban városi közgyűlési határozat rendelkezett egy gyalogsági laktanya létesítéséről. 1889-ben elfogadták *Léderer Gusztáv* terveit / nem fogadták el a budapesti *Fligauf Károly* és *Léderer Gusztáv* terveit, melyeket a pesti *Gregerson G. és Fiai* céggel átdolgoztattak. (A / jel az irodalomban talált adatok eltérő voltát jelzi.) A *Solymosy*-féle telken a tágas udvarú épületet *Ujszászy János* kivitelezte 1889-1890 folyamán, tizenhárom hónap alatt.

„Hogy az indulóházból kivergődünk, egy egész épület-tömb állja el szemünk elől balfelől a kilátást. Ez az egyemeletes épület, nagy portájával és sok melléképületével a honvéd-kaszárnya, melynek bakancsos, derék lakói jó magyar fiúk, tisztjei pedig a félegyházi társadalomnak kedves és nélkülözhetetlen szereplői.” (1894)

A laktanya *Ferenc József*, majd *Horthy Miklós* nevét viselte. 1952-2002 között honvédségi ételmezési raktárként használták. Ennek utolsó esztendejében emléktáblát helyeztek el: „...Itt képezték ki, és innen indították az I. és II. világháború idején a harcmezőkre Kiskunfélegyháza és környéke hadköteleseit...”. A szerény eklektikus stíluselemekkel rendelkező, emeletes, hódfarkú cseréppel fődött épület főhomlokzatának tengelyképlete: 16+K+17. Falfelületeit dörzsölt téglatekstúra jellemzi, a kevés tagozatot bordó színe is kiemeli az alapfelület sárgájából. A két szint között erőteljes, profiltéglából képezett övparkány farkasfogazással. Az egyszerű, nagyméretű, szegmensíves záródású ablakok tokosztóinak vonalában farkasfogas téglasor; a nyílások fölött kiemelt téglakiváltó. Az emeleti ablakok alatt sima, mélyített faltükrő. A túlnyúló ereszalja jellegzetessége a szerényen díszített szarufavégek sora.

Hat földszinti ablak helyén a parapetek elbontásával ajtókat nyitottak stílusidegen, alumínium nyílászárókkal és csúnya rácsokkal. A hatalmas, széles, halszálkamintás fakapu mindkét szárnyában egy-egy, egymástól különböző gyalogkapu. Az épülethez pilléres, tömör téglakerítés csatlakozik.

JAVASLAT

Az épület minőségileg és mennyiségileg egyaránt vegyes használatának mindkét szempont szerinti, minőségi javítása szükséges.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
30.	5440	lakóház	Könyök u. 16.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Fűsűs beépítésű, földszintes, esonkakontyos tetején szalagesuréppel fűdött parasztház. Egyszerű, tapasztott jellegű homlokzatképzése az art deco népi változata; a lakóház boltíjét és az egyszerű deszkakapu magas falkeretét összefüggően függőleges és vízszintes, szegélyes vakolatsávok hálózata tagolja. A tengelyképlet: A+2. A hagyományos formájú ablakokat tokosztójuk magasságában összeköti a megszokott vakolatsáv, s csak efölött készült vakolatkeretezés. A bejárati ajtó filungos voltával szintén illeszkedő formájú. A sima főpárkány is része a homlokzati hálózatnak; fölötte az oromfalon a régi homlokzatképzést híven követő, új (crösch javított) vakolat a két kicsi padlásszellőző díszített kontúrú keretezésével. A deszkakapu fölött egyszerű, téglalap alakú, kétkazettás középdísz függ az épülettel közös főpárkányról; a kapun rézkillincs.

JAVASLAT

A már 2007-ben fokozott helyi védelemre javasolt házat időközben példamutató módon felújították, amely tényező még külön indokolja a védelemre való javaslatot.

2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
31.	5436	lakóház	Könyök u. 26. – Kazinezy u.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Art deco modorú, de igen kevés homlokzatképző elemmel bíró, leginkább tömegével ható, földszintes, kontyolt tetején szalagszerűen fődött lakóház. A három homlokzatával utcára néző épület középső, fő homlokzatát esonkakontyos oromfállal hangsúlyozott sarokrízalit tagolja a 3+2 tengelyképlet szerint; ezenkívül a lépcsősően kissé tagolt oldalhomlokzatok – a baloldali egyetlen ablakának kivételével – nyílás nélküliek. Az oromfalon három keskeny padlásszellőző. A homlokzatszakaszokat egyszerű lizénák szegélyezik. A díszített tokosztójú, magas ablakok a sarokrízaliton íves záródásúak; a közrefogó, jelképes fejezetű lizénák a három ablak fölött közös, lépcsős, vízszintes szemöldököt tartanak. A jobboldaliak körül síma vakolatkeret. A háromrészes főpárkány frízében egyszerű tagolás; fölül díszített deszkaszegély. (A főépítész úr kérésére – helye és tömege okán – került e kategóriába. Korábban a hrsz. tévesen lett 5389-ként föltüntetve.)

JAVASLAT

A főhomlokzaton mutatkozó repedések – okáinak föltúráásával – elhárítandók, valamint kezelendők a fölvízescedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
32.	4996	lakóház	Lónyai u. 4.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredeti megjelenését hűen megőrzött, eklektikus stílusú, földszintes, szalagszerűvel fődött, mezővárosi polgárház. Homlokzatát középrizalit és posztamenseken álló, egyszerű toszkán pilaszterek tagolják; tengelyképlete páros ritmusú: $K+(2+2)+2$. A vakolt lábazat fölött övpárkányt képeznek az összefüggő könyöklők és a pilaszterek lábazatának magasságában futó, sima vakolatsáv. Közül a parapeteken kiemelt vakolatmezők. Az egyforma, archaikusan kifelé nyíló ablakokat profilos vakolatkeret veszi körül; vízszintes szemöldökük fölött enyhe kiülésű, alacsony, tympanonszerű idom. A háromrészes, tagolt főpárkány frízében hosszú gyémántkváderek között mintával áttört padlásszellőzők; a tetőn két, egyszerű, íves bádogszellőző. A deszka szárazkapun szép formájú rézkilincs.

JAVASLAT

A polgárház példaként állítása a helyhez és a tájhoz való alkalmazkodásán, az anyaghasználat és a technológia harmonikus és tudatos egységén, a homlokzati nyílások nyugodi, páros ritmusán alapul. Patinássága magában hordozza, hogy minden részletében őrzi eredeti állapotát. Ebből fakad, hogy kopottsága, avítsága ellenére is tisztán mutatja, mintegy vezetni tudja a hozzáértő mestert egy elkövetkező helyreállítás folyamatában. Egyetlenegy dologra kell odafigyelni: követni a korabeli mester gondolkodását és anyaghasználatát.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
33.	46	lakóház	Marosvásárhely u. 5.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A régi vásártér helyén 1926-1929 között kiépített *Erdélyváros* vagy *Tisztviselőtelep* legsajátosabb, intenzív és dekoratív ornamentikájával a mexikói indián művészetet idéző, földszintes, szalagcseréppel fedött polgárháza. A lábazon rusztikus felületű, fekvő téglalap alakú elemekből rakott kőburkolat textúrája látható. A homlokzatot két – ténylegesen fejes fejezetű – lizéna tagolja a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Vízszintes irányban kétszeresen tagolt a homlokzati falfelület, amit így ténylegesen hálózat borít be. Az alsó, keskenyebb, díszített vakolatsáv sajátos módon közvetlenül a könyöklők vonala fölött húzódik; a felső, többszörösen tagolt sávköteg alapján a tokosztók magasságában halad, és – körülkerülve az ablakok tetejét – egyben szemöldöksávként, illetve -mezőként szolgál. A középső homlokzatszakasz hármás ikerablaka fölött sávokból összetett, széles, tympanonszerűen megemelt szemöldökmező; két oldalt jóval hangsúlytalanabb szemöldöksáv. Az ornamentika legsajátosabb eleme a visszatérően ismétlődő, hosszú hajú indiánfej: a középső ikerablak tympanonjának tengelyében; a homlokzattagoló lizénákon, a főpárkány magasságában, valamint a két szélső ikerablakot közrefogó, kisebb lizénákon. A főpárkánynál – a hangsúlyosságot tekintve – fordított a helyzet: a középső homlokzatszakaszon teljességgel hiányzik, viszont a két szélső fölött lendületesen széles és dekoratív.

JAVASLAT

A jelenleg alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, ügyelve, hogy az esedékes homlokzattörlőújítás során a homlokzatképzés eredeti, finom részletgazdagsága megmaradjon.

SOR-SZÁM	HIRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
34.	473	lakóház üzletekkel	Mártírok u. 2. - Kossuth utca - Szent János tér, v. Közgazdasági Takarékpénztár, Frank-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1910-ben *Karvaly Gyula* tervei alapján emeltette a *Közgazdasági Takarékpénztár Rt.* a régi *Heinrich-ház* helyén. A telek központi helyének köszönhetően már a régi házban pénzügyintézet működött: 1894-ben a *Félegyházi Kereskedelmi és Iparhitelintézet Néphank*, később a *Közgazdasági Takarékpénztár*. A tekintélyes méretű, új hérpalota 1910 márciusa és novembere között, kilenc hónap alatt fölépült. A földszint természetesen az építendő hanknak, valamint üzleteknek adott helyet, köztük a két háború közötti időben *Frank Ignác és Fia (Frank Dezső)* nagynevű, főfős üzletének – ennek köszönhetően a város köznyelvében az egész palotát *Frank-házként* emlegették. Az 1970-es években az alsó szintből üzletházai alakítottak ki. 1993-ban külső följúratást végeztek.

A szecessziós és art deco modorú, három utcára néző, lesarkított tömegű, egyemeletes, rombuszpalával födött palota homlokzatai – hangsúlyos sarok- és középrizalittal – változatosan tagoltak. Tengelyképlete: $4+1+(1/1/1)+4-(1+1+1)+4+(1/1/1)+3+1+1$.

A sarokrizalitek lesarkított, zömök sarokbástyaként fogják körül az épület sarkait. Jellegzetes elemei: a csúcsdíszes, meredek manzárdtető; a három tympanonos oromzattal szegett padlásemelet és a zárterkély. A középrizalitul szintén csúcsdíszes, megemelt, többszűs manzárdtető és türtvonalú, magas oromzattal hangsúlyozták. Különleges, plasztikus elemei a homlokzatnak az utóbbi elé is fölmagasodó, kétszintes zárterkély külön saját tetővel és padlásablakkal, valamint az oromzati középfogó, dekoratív, kicsi, tömör körbástyák, melyek cakkos tetőszegélyében visszacsüng a nagy sarokbástyák leszegése. Az oromzat tetején, a palota középtengelyében kapott helyet a takarékos gyűjtőgetést jelképező méhkas egy női és egy férfialak között.

A magas műkö lábazon apró terméskőtexturát imitáltak; a földszinten vízszintes nütözés. A portálok sajnálatos módon stílusidegenek és különbözőek (keves és különféle fa-, részben régi fém-, valamint műanyag nyílászárókkal). Az emeleti ablakok között sekély, zömök faloszlopok dekoratív fejezettel. Maguk a nyílások – tudatos ritmussal elhelyezésben – keskenyek és szélesek, fölül lekerekített sarkokkal. A parapetek a falsíkból kissé kiemelkedő, törtsíkú felületek, melyek a faloszlopok posztamenseivel dekoratív sávot képeznek. A sarokbástyák padlásemeleteinek ablakai – a cakkos párkányvonalhoz illeszkedően – szögben megírt záródásúak.

A főpárkány széles, dekoratív textúrával ellátott sáv, fölül erőteljes kiülésű konzollokkal, köztük a faborítású cresszalján mélyített tükrös díszítés. A két félugos, mélyen üvegezett kaput dekoratív rács és részleteképzés díszíti; a kapualjban korabeli keramillap.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
35.	404/1	közüintézmény	Mártírok u. 15. v. neológ zsidó kis tanácsterem	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Zsidók csak 1840-től telepedhettek le Kiskunfélegyházán. Az 1850-ben alakult hitközség 1869-ben neológgá nyilvánította magát. A 19. században jelentős szerepet játszottak a település életében; a század végén már több mint ezren laktak itt. 1899-ben a megnövekedett létszámú hitközség új zsinagógát épített. 1944-ben a neológ anyahitközség lélekszáma 459 fő volt.

A zsinagóga mellett balról volt az ún. *kis tanácsterem*. Itt tartották összejöveteleiket, a tanácsutánokat, és itt végezték a körülmetéléseket is. (Kun Zsuzsanna) 1948-ban ebben avatták föl először a zsidó mártírok kegyhelyét, majd amikor a korábbi *zsidó udvaron*, az iskolájuk helyén 1955-ben megépült a József Attila Általános Iskola, annak napközi otthonává alakították át. (A kegyhelyet áttelepítették az alsóvárosi, új zsidó temető ravatalozójába.)

A későeklektikus, zömök tömegű, földszintes, szalagescréppel fődött épület fröcskölt felületű homlokzatát kváderes törzsű lizénák szegélyezik, melyek kvázi fejezetet nyertek a főpárkány kiülésével. A durván fröcskölt lábazat fölött négy félköríves záródású ablak nyílik fűles, húzott vakolatkeretben; fölöttük törtvonalú íves szemöldök fogsorral. A profilos deszkával szegélyezett, húzott főpárkány széles frizében vak padlásszellőzők. Az épület előtt – a korábbi *zsidó udvar* határoló - vakolatlan téglalábazaton, pillérek között mives, kovásoltvas kerítés és nagykapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. Meglepő, hogy az épület minőségén, városképi helyén és helytörténeti jelentőségén alapuló, 2007. évi javaslatunk ellenére nem kapta meg a védelem jelentette minősítést.

A neológ zsinagóga és a *kis tanácsterem* hátsó homlokzatai, 1950 k. (Bardoczky Anikó közlése.)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
36.	524	lakóház	Móra Ferenc tér 3.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus polgárház homlokzatának ablakszemöldökök alatti sávját időközben egészen leegyszerűsítették, így jelen állapotában erős kontrasztot képez a felső, eredeti ornamentikáit megőrzött rész plasztikusságával. A földszintes, rombuszpala födésű épület homlokzatát lizénákkal szegett középrizalit tagolja a K+2iker+(2+1+2)+2iker tengelyképlet szerint. Téglával burkolt a lábazat, a középrizalit könyöklő fölötti része, valamint a szárazkaput közrefogó, két pillér. A vakolt felületeken durva fröcskölés.

Igen finom részletképzésű az ablakszerkezetek volutás fejezetű, vázás lábazatú ütközőléce. A tympanonos, illetve szegmensíves szemöldökök közepe fejjel díszített. Az ikerablakok fölött megszakított tympanon rozettával, a frízben akantuszdíszes konzolok között gyümölcsfüzérek. A rendkívül gazdag, tagolt főpárkány frízében oroslánfejek, valamint fűfejjel és akantuszlevéllel ékesített, volutás állókonzolok váltakozó ritmusú sorolása. A deszka szárazkapu fölött finom osztású fölülvilágító sáv; kétoldalt sárkányt formájú, öntöttvas kerékvetők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvízesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTség
37.	525	v. lakóház, közintézmény	Móra Ferenc tér 4. Jenovay-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A városi főügyész 1900-ban emeltetett háza. A háborút követően már nem eredeti formájában állították helyre. Jelenleg a *Szivárvány Személyes Gondoskodást Nyújtó Intézmények Nappali Klubja* működik az épületben.

Az alapincézett, földszintes, rombuszpalával fődött épületet szecessziós és art deco motívumok díszítik. A sarok- és középrizalittal tagolt homlokzat tengelyképlete: K+1+(3iker)+1. A lizénákkal közrefogott középrizalított törtvonalú, enyhén íves, tömör attika hangsúlyozza, rajta lizénák, posztamensek és széléin egy-egy gömbdís.

A pinceablakokkal áttört, működő lábazaton finom nütözással kőburkolatot imitáltak. Az eredetileg finom részletképzésű, vakolt falfelületet nagyon durva fröcsköléssel borították. A szokatlanul nagyméretű, szegmensíves ablakok finom, kellemes arányban osztottak és díszítettek; fölöttük nütözött boltív és zárókő. A parapeteken rövid, dekoratív tagolású vakolatkötény. A középrizaliton a főpárkány alatt, magasan nagyvonalúan formált, vízszintes mező. A széles főpárkányon hangsúlytalan profilok és deszkaszegély, a középrizaliton fogsorral és konzolsorral. A tető szélén szecessziós stílusú a kovácsoltvas hófogórács. A félköríves záródású fölülvilágító ablak alatt sajátos, festői tagolású, filungos fakapu másík, saját fölülvilágítóval, a kapuszárnyakban mives ráccsal védett üvegezés.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
38.	527	lakóház	Móra Ferenc tér 8.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco idejének homlokzatképzését mutató, alapincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött, kisméretű épület K+2 tengelyképlettel, valamint szabadon is áll egy másik kapu a homlokzaton túl. A pinceablakokkal áttört betonlábazaton látszik a sablondeszkák lenyomata. Az összefüggő téglakönyöklők övpárkányt képeznek; ez alatt és fölött vakolt a homlokzat, a félköríves záródású ablakok vállmagassága fölött téglával burkolt. A díszített tokosztójú és ítközölécű ablakokban jelenleg tükröződő üveg; az ablakok körül profiltéglából csúcsos keretezés. Az egyszerű, háromrészes, húzott, profilos főpárkány frizében kicsi, csúcsíves padlásszellőzők, fölül profilos deszkaszegély. A nagyméretű, deszka szárazkapun rézvilincs; körül sima vakolatkeretezés.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
39.	1725	egyházi épület	Móra Ferenc tér Kalmár-kápolna	tokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Kalmár József, az utolsó kiskun kapitány és felesége, Füzekos Anna (1814-1909) 1875-1876-ban – a várostól kapott telken – a család tagjainak temetkezési helyéül emeltette, s a Szentháromság tiszteletére szenteltette föl Schusztar Constantin (1817-1899) váci püspök jelenlétében. A kápolna terveit Pártos Gyula (1845-1916) állította össze. 1904-ben jelentős belső díszítımunkát végeztek. A kis domóum álló kápolna padozata alatt a családi kriptá készült el; a kápolna belsőjét márványdíszes falak és színes üvegablakok ékesítik. „... korlással körülvett gyepes dombooskán emelkedik. Pillérán kis templom ez, vízfestékes ablakaival, kerekű, kis hangos szarvú haranggal ellátott tornyóval kívülről jó hatást tesz a szemlélőre, míg belül csillagos mennyezetével, retek oldalóval és sok szép képével (melyeket néhat Horváth János (1843-1891) a kápolna első plébánosa [/ második plébánosa / második káplánja] festett). igazán felemeli a hívek lelkét.” (1894)

A neoromán elemekből válogató eklektika jegyében emelt kápolna félköríves apszissal rendelkezik; tömök tornya a hajó előtt emelkedik, alsó szintje előtérként szolgál. A háromszintes toronytest reneszansz pártázatos atikája mögött fémlemez borítású, nyolcszög alakú gúla a toronysisak. A toronytesti és a háromablakos hajó homlokzatait támpillérek tagolják, fölöttük kicsi pártával koronázott posztamensek. Az egyszerű ménnüves ablakok félköríves záródásúak; a hajón esücsüves boltívvel hangsúlyozva; a torony felső szintjén hellethen és zsalufovcokkal kitélve. A magas, vakolt lábazati sáv fölött vízszintes műozott a falfelület. A főpárkány keskeny, húzott profiljai alatt, a golyvázással kísért támpillérek között ívsor kapylókkal. A félköríves bejárati nyílást konzolokon ülő, húzott, profilos szemöldök kíséri, a nagyméretű zárókövön koronás, sisakos címerpajzssal; fölötte, a torony második szintjén arkádósr. A bejárat maga kettőzött; kívülről kovácsoltvas rács, az elötér felső oldalán filungos, lécezett táblázatos fasjtó.

Kalmár Józsefné megbízásából – a korábbi fakurlakok helyett – Perut Antal műlakatos 1896-ban készítette a kertel övező, igényes kivitelű kerítést, mely tömör lábazatos, pillérek között kovácsoltvas rács hasonló kapival.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

Nagy
Zs. fé. ábr.
felvétele

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
40.		lakóházak 3399 VI95/1 3408	ONCSA-házak Dr. Holló Lajos u. 68. Dr. Holló Lajos u. 72. B. Szabó József u. 9.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy világválságot követően az országsszerte jellemző lakásínség enyhítésére az Országos Nép és Családvédelmi Alap országos programot indított a sokgyermekes családok számára. Főlegyházán a szegény családok helyzetét még az 1941. évi belvíz is nehezítette. Ekkor a (11 éve sajnálatos módon lebontott) Molnár-féle villanymalom mellett, a Dr. Holló Lajos, a Károlyi Mihály utca, a Kisszegedi út és a Fülsőtornető közötti, 14 holdas városi telken a

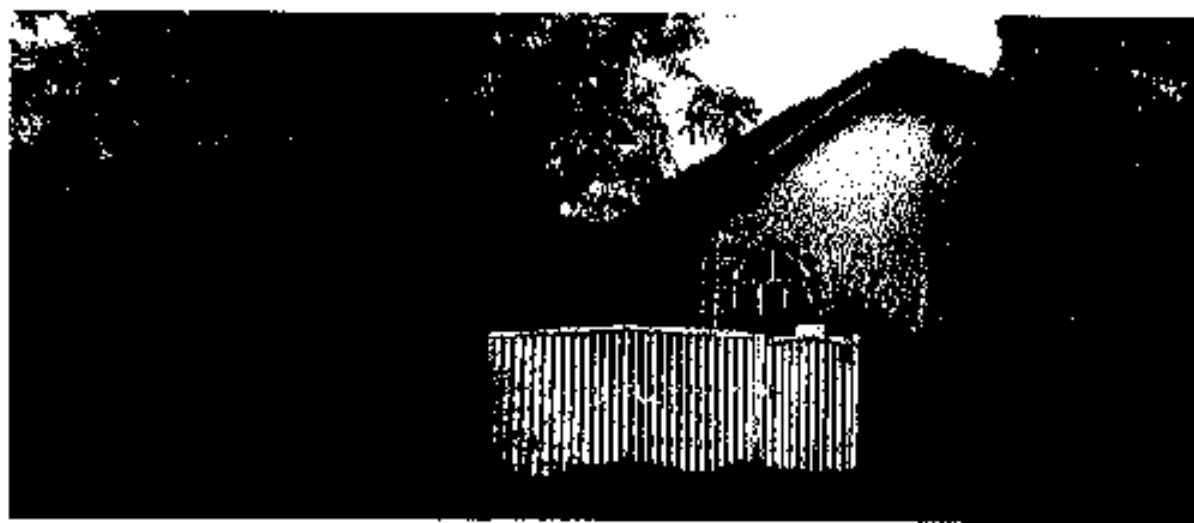
korábban számos szélmalom által uralt területen - 22 új lakóházat kaptak a belvíz miatt károsult, sokgyermekes családok.

A ONCSA-telepen tiszta, higiénikus és egészséges, de nem túl tágas lakások gazdaságosan, általában térségünként títustervek alapján készültek, amelyek követték a helyszíni adottságokat. A mai szójárással minimálprogramosnak tekintett lakóházak bár alapterületre kicsinynek számítottak, összességükben egységes, jó ritmusú utcaképet nyújtottak. Jellegetes motívumuk volt a nem nagy, de igen praktikus, egyúttal szép formájú niszlopok által tartott, boltíves tornác. Ezen jellegzetes ONCSA-telepek épületeinek legnagyobb részét azonban ki-ki módja és lehetősége szerint, mielőbb bővítette és átalakította. Emiatt mára már csak mutatóban akad egy-egy példány, ahol megmaradt az eredeti forma, vagy legalább jól fölösmerhető a hozzátoldások mellett.

Főlegyházán három házzól mondható el, hogy megérdemlik a különös odafigyelést, mivel kellemes megjelenésük mellett emléket is állítanak az egykori ONCSA-programnak. A Dr. Holló Lajos utcai, egymáshoz közeli, mindkét épület előtt gondozott előszóvány a kerítés, amely további közvetző és értékes eleme a portáknak.

JAVASLAT

Minden támogatással segíteni kell a még eredeti formájukat részben őrző házak fennmaradását.

Dr. Holló Lajos u. 68.

(További fényképek a következő oldalon.)

(ONCSA-házak: Dr. Holló Lajos u. 68., Dr. Holló Lajos u. 72., B. Szabó József u. 9.

folytatása)

Dr. Holló Lajos u. 68., 2005; 2017.

Dr. Holló Lajos u. 72., 2005; 2017.

B. Szabó József u. 9.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
41.	3208	lakóház	Oskola u. 17.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorra emlékeztető – új (2007), hód farkú cserépfödésű - földszintes polgárház. A közelmúltban átalakított, egymással össze nem függő elemekkel rendelkező homlokzatot vakolatkeretek és – a hagyományos esztkészleten kívül eső –, a főpárkányról lelógó, dekoratív fél lizénák tagolják a 2iker+2+2iker tengelyképlet szerint. A lábázatot új, a hagyományostól teljesen eltérő, posztmodern fogalmazású mészkölapokkal burkolták; az ablakok is új, idegen, mészkö könyöklőket kaptak. A nyílások sima vakolatkeretének fönti, enyhe ívben szerény díszítés. A főpárkányban cakkor és hullámvonalas deszkaszegély. A ház melletti, szegmensíves falkereiben új, szervetlen szerkesztésű, indokolatlanul sok motívumot fölvonultató, kovácsoltvas kapu. (E nagyon jelenkori homlokzatképzésű épület csak a főépítész úr véleménye alapján maradt a védelemmel rendelkezők között.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
42.	3178	középület	Pázmány u. 4. v. adóhivatal vagy pénzügyi palota, ma rendörség	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A megnövekedett állami pénzügyi adminisztrációnak helyet biztosítandó – 1928. évi döntést követően – a következő évben, a városközpontban új palotát építettek a két utcára nyíló telekre a M. Kir. Állami Adóhivatal számára. A terveket *Lux Kálmán* (1880-1961) és *Möller Károly* (1894-1945) állította össze. A kivitelezést *Majláth József* és *Hoffer József* építési vállalkozók nyerték el. Az 1929. évi átadást vörös mészkő emléktáblán örökítették meg, amelyet az épület padlásán, sérülten töltött 57 év után, 2003-ban találtak meg, és került vissza a kapualjba. (Urbán Miklósné) Az épületet az 1950-es évektől a rendörség hasznosítja.

Az eklektikus és art deco elemekkel rendelkező, egyemeletes, szalageseréppel fődött palota homlokzatát – a középső falszakasz hátrahúzása révén – igen erőteljes kiülésű sarokrizalitok tagolják a K+8+2 tengelyképlet szerint. A nyílásközökben kétszintes, volutás, füzéres fejezetű pilaszterek sorakoznak. A vakolt lábazat fölött egy második, sima vakolatsáv húzódik az összefüggő, földszinti ablakkönyöklők alkotta övparkányig, s arra támaszkodnak az előbbi pilaszterek. Az ablakok körül egyszerű, profilos díszítés. A széles, húzott főparkány is hangsúlytalan. Az épület egyedüli ékessége a portikuszos bejárat: toszkán pilaszterek csonka, íves szemöldökparkányi hordanak, közöttük sajátos komponálásban voluták és csigavonalas girlandok. A négyzetes szerkesztésű, filungos fakapuszárnyak fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
43.	3179	lakóház	Pázmány u. 6. Hoffer József-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1907-ben Ziegler Géza tervei alapján emelt nagypolgárház. Ugyanazon építész munkája, aki pontosan tíz esztendővel korábban tervezte az építető fivérének Petőfi tér 2. alatti, emeletes házát.

A neobarokk és neorokokó motívumokat használó, későeklektikus stílusú, alápincézett, földszintes polgárház I. alakú telke hátul az Oskola utcára nyílik. A főépület bal fele jóval szélesebb a jobboldali résznél; a középen hátranyúló épüleletszárny a telket egy kisebb és egy nagyobb, különálló udvarra osztja. A tetőt szalageserép fedi mives – íves és csücsdíszes – bádög padlásszellőzőkkel. A rendkívül hosszú homlokzatot – a többi résznél magasabb, afölött még manzárdtetővel is hangsúlyozott – közép-, valamint sarokrízalitok tagolják. A tengelyképlet: K+4+4+4+K.

A műkö lábazatot szakaszokra tagoló pinceablakok fölött boltív vakolt kváderekből. A lábazat fölötti falfelület vízszintes nütözása az ablakkönyöklők vonala fölött csak a nyílásközeiben sorakozó lizénákon, valamint a sarokrízalitokon folytatódik. A középrízalit nyílásközeiben a toszkán jellegű pilaszterek törzsén egyszerre van jelen kannelurázás és vízszintes nütözás is; a fejezet alatt füzérdísz.

Az alap homlokzatszakaszok vízszintes záródású, húzott vakolatkeretbe foglalt ablakai fölött filigrán, rokokós könnyedségű vakolatornamentika. A középrízalit szegmensíves záródású, húzott vakolatkeretbe foglalt ablakai fölött finoman tagolt szélű vakolatmező füzéres-sugaras ornamentikával; legfölül a nyílástól teljesen elszakadt, rövid, vízszintes szemöldök. A középrízalitet szegélyező, széles lizénákon – az ablak-szemöldökmezők magasságában – kör alakú vakablak, belőle függőleges füzér lóg, fölötté kettős, füzéres zárókő, valamint kartus az itt enyhén golyvás főpárkány frizében.

A két szélső homlokzatszakasz széles, háromrészes, húzott főpárkányát gazdagon profilozott deszka szegélyezi. A megemelt középrízalit fölött: a frizben, a pilaszterek tengelyében kör alakú padlásszellőzők, kicsi konzolok sora, profildeszka és tömör attika. A tekintélyt sugárzó, félköríves kapubejáratok körül a nütözás boltívet jelképez; a törtvonalú íves tokosztó fölött színesüveg-berakású fölülvilágító; a filungos lakapuzsárnyakban részletgazdag, kovácsoltvas ráccsal védett, üvegezett mező. A homlokzat jobb szélén nyíló szárazkapu két oldalán kerék, tagolt, műkö kerékvetők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
44.	3168/3	v. lakóház, középület	Petőfi Sándor tér 2. Hoffer Imre-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Hoffer Imre földbirtokos, a *Félegyházi Takarékpénztár* igazgatója emeltette 1897-1899-ben, a budapesti *Ziegler Géza* műépítész tervei alapján, *Ujszászy János* és *Majláth József* kivitelezésében. Az eszességéről és jó kedélyéről nevéssé vált építető temperamentumát jól kifejezi a két bejárat közötti, a homlokzat komolyságát és szigorú szimmetriáját arcvonásaival mindössze egy csipetnyi megbontó, plasztikus pojácafej. A földszinten működött eredetileg a város elsőként – ezen épület elődjében – alapított gyógyszerháza (*örögpatika*; 1894-ben *Hoffer-patikkaként* említve); az emeletet lakások foglalták el. A tömböt átérő, két utcára néző telek hátsó felén gazdasági épületek szolgáltak.

A polgárházat a második világháborút követően a katonaság kórházként használta. 1957-ben került át a városhoz, s harminc évtizeden át egészségügyi szakrendelést folytattak benne. Az 1990-es évek óta a földszint banknak ad helyet.

A későeklektikus, alapincézett, egyemeletes polgárház homlokzatát hangsúlyos középrizalit, valamint a nyílásközökben széles lizénák tagolják. Tengelyképlete: 2iker+2iker+(K+K)+ +2iker+2iker. Működő lábuzatát pinceablakok törik át. A földszinti falfelületet vízszintes nütözéssel tették erőteljesebb látványúvá. E szint ikerablakai közösen alkotnak egy szegmensíves nyílásformát szegélyes vakolatkeretbe foglaltan, középen kettős zárókövel. A szintén közös keretezésbe fogott, emeleti ikerablakok díszesebbek: volútás konzolfejezetű pilaszterek háromrészes párkány fölött szegmensíves szemöldököt tartanak, benne kagyló, amiből három füzér lóg; a parapeten posztamensek között egy-egy kiharapott oldalú vakolatkötevény.

A középrizalított a földszinten a homlokzat síkjából ívesen kiemelték, ami hangsúlyosan kifejezésre jut a piano nobile körszelet alapú – posztamensek között áttört kórácsos mellvédű – erkélyében; ennek a fallal való találkozásánál egy-egy díszes kőváza. A köztük lévő nyílás fölött magas, törtvonalú íves szemöldök, rajta tekeresen II betű; a szemöldökmezőben füzéres, széles konzollal koronázott zárókö, amit rozetta és aszimmetrikus akantuszinda ékesít. A középrizalított törtvonalú íves oromzat koronázza fekvő ovális ablakkal, melynek húzott vakolatkeretén akantuszlevél a zárókö. Az oromzatot két dús kőváza hangsúlyozza. A háromrészes főpárkány a lizénák fölött sajátos konzolokat kapott. A két szint között igen széles, háromrészes, húzott övpárkány. A szimmetrikus homlokzat középtengelyének két oldalán – az erkély alatt, kosárféle kontúrú, ívesen hátrahúzott falmezőben – sajátos módon két egyforma, félköríves záródású, míves, részletgazdag bejárat nyílik ívelt tokosztóval és táblázatokkal. A fölülvilágítók és az üvegezett mezők előtt filigrán, kovácsoltvas rács. A két ajtónyílás között rokokós kartus foszlányokkal; az alatta lévő, nagyméretű, látott szájú pojácaarc a másik homlokzati elem, amely – ezen a teljesen szimmetrikus homlokzaton – rendelkezik egy kicsi aszimmetriával.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
45.	3093	v. lakóház, közintézmény	Petőfi Sándor u. 7. Szabó Sándor-kúria, Petőfi-ház és Petőfi-emléktábla	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A telken korábban állt, fésűs beépítésű lakóházban élt *Petrovics István* családjával 1824-1830 között. Az 1830-as évek végén vásárolta meg *Bocanádi Szabó József* kiskun kapitány, akinek fia, *Szabó Sándor*, a város 1848. évi országgyűlési képviselője 1845-1850 között bővítéssel átépítette kúriává.

1861-ben *Reményi Ede* világhírű hegedűművész (1828-1898) áldozatosága és közadakozás révén készített emléktáblát *Gerenday Antal* pesti kőfaragóteleppel rendelkező szobrászművész. Az elnyomatás visszatérte miatt azonban csak a kiögyezés évében kerülhetett sor leleplezésére az első országos *Petőfi-ünnepség* keretében. „Az ótemplom körül tér keleti oldalán áll a Szabó-féle nemesi kúria, e ház a 'Petőfi-ház', mert ennek helyén állott az akkortban még törpe, rozsmi, nádfedelű, az udvarra benyúló épület, mely ... előtt játszadozott sokat a 'Sándor gyerek' ... a ház falába Pásztor Ferencz buzgólkodására, a pesti irodalmi körök részvételével ... szürke márványtáblát helyeztek el, melyen aranyos betűkkel ez áll: Itt élte gyermekéveit *Petőfi Sándor*. A nagy költő emlékének tisztelői. 1861.” (*Borovszky Samu*, 1910) Az épülethez 1993 óta múzeumi szereplő *Petőfi*-emlékszoba található.

Az eklektikus, L alakú, földszintes, kontyolt tetején rombuszpalával fődött polgárház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+2 tengelyképlet szerint; középen kapott méltó helyet az emléktábla. A középrizalit szélén sajátos, volutás fejezetű, kannelurás pilaszterek. A lábazat vakolt; az alapfalfelület a könyöklők vonala fölött vízszintesen nútozott. A nagyméretű ablakokat füzéres fejezetű pilaszterek fogják közre, melyek záróköves, tagolt párkányt tartanak. A középrizaliton fölülte vállas, csonka szegmensíves szemöldök, benne egy fél sugárzó nap; kétfelől vízszintes szemöldök. A húzott, profilos főpárkány keskeny frízében a nyílástengelyek ritmusában tagolt vakolatútkör.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
46.	3097/1	közüntézmény	Petőfi Sándor u. 11. – köz, Kanizsai Nagy Antal-ház	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Kanizsai Nagy Antal városi főmérnöknek 1912-ben, saját tervezésében megvalósított polgárháza, melynek igényes voltát a szerencsésen megmaradt, homokfűvott mintázatu üvegezett ajtók is mutatják. Az épület később a *Constantinumban* oktató nővéreké lett, akiket 1945 után kilakoltattak. Jelenleg újra az ő tulajdonukban áll, és az 1990-es évek második felében följútták. Irodaként használták; jelenleg a *Constantinum Intézmény Diákotthona*.

A három utca által határolt telek utcavonalai végig beépítettek. A főépület a szecesszió szabad és lendületes homlokzatképzését mutatja; alapincézett, földszintes és szalagszerű födésű. A főhomlokzaton középrizalit tagolja rendkívül dekoratív keretézéssel, mely íves oromzatként a főpárkány fölé emelkedik; benne ovális padlásablak. A tengelyképlet: 4/1+3iker+1. A vakolt lábazat fölött a vakolatkeretbe foglalt falmezőket köburkolatot imitáló nutozás borítja. A középrizalitet többreszes, filigrán sormintákkal díszített, a szélső falmezőket sima vakolatkeret szegélyezi. A finoman tagolt ablakok közül a középrizalithan három keskeny nyílást félkörös hármasív kapcsol össze ikernek; összefüggő könyöklőjük övpárkányt képez; a szemöldökmezőkben virágfüzerek. A két oldalsó homlokzatszakaszon négy egymás melletti ablakszárnyból képezett, nagyméretű ablakok, fölül boltív jelképes jelzésével. A tagolt, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi. A tekintélyes méretű deszkakaput a középrizalitéval megegyező kiképzésű, csak alacsonyabb – szintén alul trapéz, fölül ovális ívű – falkeretbe foglalták, melyen az ovális padlásablak formáját mindössze nutozással jelezték.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvízcsedés okozta problémákat.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
47.	3102	lakóház	Petőfi Sándor u. 15.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus stílusú, földszintes, szalagcseréppel fedött polgárház homlokzatát rusztikus felületű kváderekkel armírozott középrizalit tagolja az 1+2+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött az alapfal felület nütözött. A belső spalettás ablakokon a vízszintes tokosztó középmagasságban helyezkedik el; a szárnyak három részre osztása sajátos, fekvő ablakszemeket eredményez. A középrizaliton a nyílásokat közrefogó, lesarkított, toszkán pilaszterek fölött magas, fogsoros párkány és tympanon; kétfelől a fejeztes vakolatkeret fölött magas párkány vízszintes szemöldökkel. A rossz állapotú parapeteken posztamensek között mély vakolattükrök. A háromrészes, húzott főpárkány tojással szegett frizében kör alakú padlásszellőzők. Az épület mellett stílusidegen bádogkapu.

JAVASLAT

Az épület homlokzattörlőjítése már 2007-ben is időszerű volt. Megoldandók a fölvizesedés okozta problémák. Egy elkövetkező förlújítás során különös gondot kell fordítani a homlokzat eddig szerencsésen megőrződött, finom részletképzésére.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
48.	3105	lakóház	Petőfi Sándor u. 17.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az L alakú, földszintes, szalagcsereppel fődött polgárház szecessziós elemekkel díszített homlokzatát igen enyhe kiülésű középrizalit, valamint a főpárkánnyal együtt falmezőkeretezéseket adó lizénák tagolják. A tengelyképlet: 3iker+(2+2)+3iker+K. A finom plasztikájú homlokzatot fröcsköléssel durvították el. A szegélyes vakolatkeretbe foglalt ablakok fölött ívesen, illetve ferdén lesarkított szemöldökmezőkben igen gazdag, növényi ornamentika, kétoldalt lecsüngő virágbojtokkal. A parapeteken rövid vakolatkötevény alatt rusztikus vakolattükr. A széles, tagolt főpárkányt mintázott deszka szegélyezi; a frízben napraforgósor. A háznál igénytelenebb kialakítású, vaskeretes deszkakapu fölött üres fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
49.	3106	lakóház	Petőfi Sándor u. 19.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A nagy valószínűség szerint eklektikus előzményekből alakítottan art deco modorú, L alakú, földszintes polgárház szalageseréppel fődött tetőzetét közbül tűzfal osztja meg. Az enyhe kiíléssű sarokrízalítokat sajátos, volutás fejezetű pilaszterek szegélyezik; a tengelyképlet: 2+2iker+K+(1+A). A vakolt lábazat fölött az alapfal felület felső sávját széles kannelurák borítják a legyezősoros vállpárkány fölött három ovális vakolattükörrel. A nyílások fölött lépcsőzetes, illetve ferdevonalú szemöldökmező egy-egy szögletes meander között. A parapeteken sűrűn nutozott, mély vakolattükör. A háromrészes, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi, a frizben padlásszellőzők. Az előlépesőről nyíló ajtón filungos spaletta. A szárazkapuban szerény eszközökkel négyzetes mezőkre tagolt hádogkapuszárnyak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

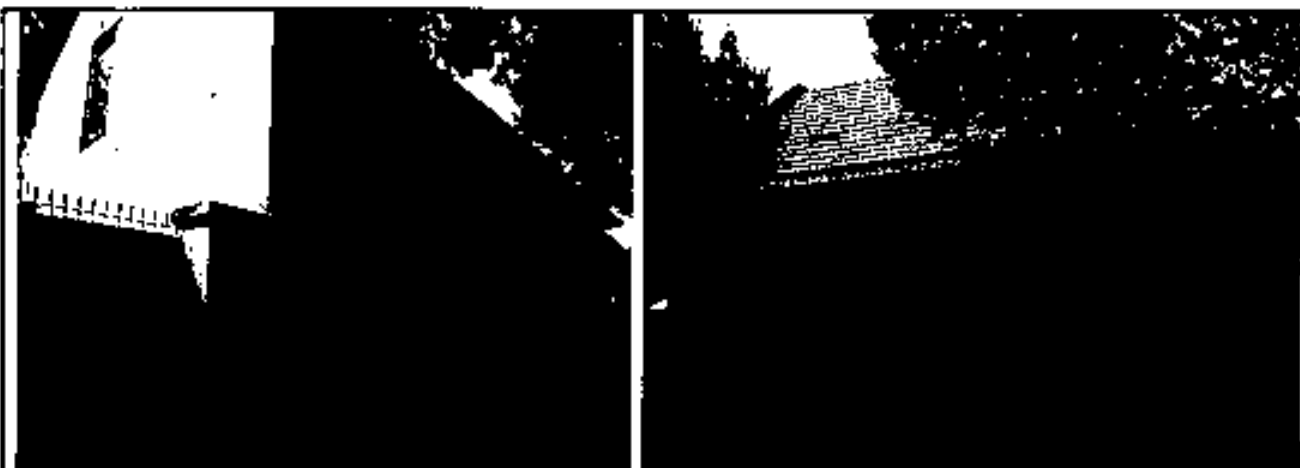
SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
50.	S37	lakóház	Szegedi út 3.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg gazdag plasztikájú, eklektikus homlokzatot az ablakszemöldökök vonala alatt sajnálatos módon teljesen leegyszerűsítették a tagozatoknak mindössze jelképes jelzésével. A földszintes, új, préselt cseréppel fedött polgárház homlokzati síkjában aszimmetrikusan csekély ugrás mutatkozik: az épület baloldalán lévő rizalítot rokokó finomságú, kompozit fejezetes, kannelurás törzsű pilaszterek fogják közre – a törzs nagy részének a posztamenssel együtt szintén a lesíntítés jutott osztályrészül. A tengelyképlet: 3+2. A most csak sima vakolatkerettel övezett ablaknyílásokban az eredetiek méretének és osztásának mintájára, egyszerű kivételben újra gyártott, kifelé nyíló ablakszerkezetek. Az ablakok fölötti frízben kis kiülésű állókonzolok között rokokó finomságú rózsafüzérek; fölöttük a rizaliton megszakított, magas tympanon díszes vázával; a jobboldalon vízszintes szemöldök fölött volutákkal közrefogott angyalfej. E homlokzatszakasz két szélén íves, plasztikus díszítésű vakolattükrös felső maradvéka. A finoman profilozott, deszkával szegett főpárkány frízét váltakozó ritmusban profilos vakolattükrök és padlásszellőzők töltik ki.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Egy elkövetkező homlokzattörlőítés során helyreállítandók az eredetileg finom részletképzésű, de mára mindössze jelzésszerűvé egyszerűsített homlokzati ornamentikák.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
51.	1729	lakóház	Szegedi út 8.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus, földszintes, félkontyos tetején patinás hódfarkú cseréppel fődött polgárház homlokzat-ornamentikája sérült. Sajátos homlokzatának tagolása: a középső épületrészt igen szélesen emelték ki középrizalítként, egyúttal helyette a két szélső, kisebb szakasz kapott sokkal gazdagabb díszítést. A tengelyképlet: 2iker+(1+3+1)+K. Lábazata erőteljes, függőleges nütökkel tagolt; a fölötte lévő falfelületen köburbolatot imitáló, enyhe nütözés. Mind a középrizalit, mind az alapfalfelület szélein sima felületű armozás váltakozó hosszúságú kváderekből.

Az ablakok hagyományos formájúak díszített tokosztóval; a parapeteken posztamensek között profilos vakolatükrőr. A középrizaliton profilos, húzott vakolatkeret fölött két akantuszleveles konzol profilos vakolatükrőt fog közre, legfölül tympanon. A két szélen a húzott vakolatkeretet fülekkel tagolták; a két ablakot ikerként összefogja a széthúzott szegmensíves szemöldök, közül – a nyílásközt megkoronázandó – külön vízszintes szemöldök magas, levél- és mélyített vakolatükrő-díszes posztamenssel alátámasztva. A lábazat és a parapetsáv között sima, erőteljes övparkány; azonkívül a középrizaliton a különálló ablakok könyöklőit is összekapcsolják övparkányszerűen (ezzel szemben a szélek ikerablakainak különálló a könyöklői). A szárazkaput az ikerablakokéval megegyező szemöldök koronázza; a deszkakapuszárnyak fölött tömör „fölvilágítóval”.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzati-följívítés során helyreállítandók az eddigiekben elpusztult vagy elnagyoltá tett ornamentikák, összességében különös gonddal kell eljárni a részletképzések finomságának megőrzése érdekében, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
52.	5057	lakóház	Szent István tér 1.	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Későeklektikus, földszintes, félkontyolt tetején szalageseréppel fődött lakóház. A baloldali, fél házrészt rizalitként kiemelték; a homlokzat egészét stilizált, toszkán pilaszterek tagolják a (A+2)+1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazon vak pinceablakok. A belső spalettás ablakok igen részletgazdag szerkezetűek kiesi filles, sima vakolatkeretben. A főpárkányban egy széles, sima sáv egészül ki kevés profillal és fogsorral; a sima sávban padlásszellőzők sorakoznak egy-egy trigliffel közrefogva. A mives, filungos faajtón a homlokzatornamentikával egyező motívumok láthatók tympanonnal és gyémántkváderrel kiegészülve. A lakóházhoz balról hozzáépült egy melléképület a házával egyező homlokzatdiszítő elemekkel, melyekbe belevágtak egy stílusidegen garázskaput.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
53.	475	középilet	Szent János tér 2. Innovációs Központ	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A statikailag menthetetlennek ítélt polgárházat az ezredforduló táján újjáépítették a klasszikusan elegáns eklektika stílusának megközelítő követésével. A földszintes, félkontyolt tetején új, hódfarkú cseréppel fedett lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A középrizalit nyílásközeiben, valamint a homlokzatszakaszok szélein kannelurás törzsű, toszkán pilaszterek jelen formájukban már csak stílzált posztamenseken. A lábazat vakolt; az alapjában sima parapetsáv fölött az összefüggő könyöklők erőteljes övpárkányként hatnak.

Az ablakok profilos vakolatkerete fölött, a frízben kiharapott sarkú vakolattükör egy-egy már csak jelzésszerű konzol között. Ezek a középrizaliton tympanonos, kétoldalt vízszintes szemöldököt tartanak. A széles, tagolt, húzott főpárkányban enyhe golyvázatok láthatók a pilaszterek fölött.

A ház mellett tekintélyes, háromrészes, tagolt falkeret középen profílozott tympanonnal. A falkeret újjáépítése során sajnálatos módon nem követték a kapuzat korábbi megjelenését, amit az akkor közelmúltbeli – de ma már archívnek számító – fénykép híven mutat. Az eltérés részleteinek sorolása nélkül csak a nagykapu jelenlegi, szalagparkettaszerű – nemcsak a stílustól, hanem a funkciótól is messzemenően idegen – kialakítását és a gyalogkapu farácsát említem (a túlsó, korábban vak nyílásban is), ami az épületen látható stíluskövetésre való törekvéstől meglehetősen eltér. A tympanonban volt címernek vajon mi lett a sorsa? A járda viacolor burkolata szintén stílusidegen; jó példának még ott van a kocsibejáró bazaltkocka-burkolata.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. Egy elkövetkező felújítás során rekonstruálandók az eredeti homlokzati elemek, formák, anyagok.

A Szent János tér 2. szám alatti kúria kapuja a leegyszerűsítő újjáépítés előtt és után.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
54.	5156	középület	Wesselényi u. 1. – Kossuth Lajos u. – Zrinyi Miklós u. Feuer-palota, v. Európa Szálló	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Feuer kereskedő család emeltette üzletház céljából. 1910-ben a palota bérletét Kneffel Edétől fia, a kereskedelmi akadémiát végzett és nyugat-európai tapasztalatokat szerzett Kneffel Béla vette át, aki „esztétikusan átalakította és pazarul berendezte az egész épületet” szálloda és kávéház számára. „Az étterem magyaros motívumú berendezésével, a kávéház piros és zöld színével, dűsan faragott zsölygéivel, majolikával díszített emelvényeivel a kor legszebb berendezésű szállodája volt.” (Urbán Miklósné) Az emeletet szállodaként hasznosították.

A palota funkciója időközben gyakran változott, és ennek következtében jelentős átalakításon esett át. Az Angol-Magyar Bank is működött benne. 1980-as években tetőtér beépítést kapott. Jelenleg a földszintet üzlet foglalja el, mely a nagyméretű kirakatok sorát átlátszatlan fóliaragasztással vakká – ezáltal a palota központi helyéhez városképileg méltatlanná – tette. Az emeletet irodák foglalják el.

Három utcára néző – kicsi, brutálisan tönkretett utvarát körbezáró –, lesarkított, egyemeletes, a közelmúlttól beépített tetőterű, provinciális modorú, későeklektikus palota. A színezett, préselt esecréppel fodított tetőn szegmensíves, záróköves, stüllyesztett tetőablakok sorakoznak. A lesarkított sarokrízalattokkal tagolt épület tengelyképlete: $K+3+1/1/1+7+1/1/1+4$; a lesarkítások fölött tömör attika.

A vakolt lábazat fölött a földszinten sima felületű kvádercizés; az emeleten, az övparkány és az összefüggő könyöklők között sima vakolat. Afölött téglaburkolat, a nyílászorókban szögletesen

kiharpott sarkú vakolattükrök; a sarokrízalitokon félköríves aediculák tympanonos keretezésben, kórselet alakú vakolatköténnel.

A földszinten szegmensíves portálok kváderbottölvvel és jelenleg stílusidegen nyílászárókkal. Az emeleten zárkó és két kicsi konzol fölött profilozott, vízszintes szemöldök, tetején lépcsős vakolatmező; a sarokrízalitokon tympanon. Az összefüggő könyöklők alatt rövid vakolatkötény triglifbojtokkal. A háromrészes, húzott lőpárkány egyszerű. A szegmensíves kapuban fölülvilágító mives, kovácsoltvas ráccsal és egyszerű, filungos fakapuszárnyakkal.

A Zrínyi utca felől a szomszédos telken álló, K+3 tengelyképletű, földszintes épület sajátos módon a *Feuer-palota* homlokzatképzését viseli.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A földszinti portálok kirakatjellege visszaállítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
55.	5153	egyházi épület	Wesselényi u. 7. - Daru u. Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház temploma	fokozott helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Főegyházára 1853-tól betelepülő protestánsok 1901-ben fogalmazták meg szándékukat templom és parókia építéséről. 1904-ben vásárolták meg ezen két utcára néző telket Az *Ujszászy János és Majláth József* által tervezett templomot 1906-ban kezdték el építeni, s a következő esztendőben szentelték föl a *Kiskunfélegyházi Egyesült Protestáns Egyház* számára. A berendezés *Laczi Sándor* kecskeméti műbútorasztalos munkája. A Wesselényi utca felől 1912-ben készült el a parókia. A későbbiek folyamán adományként kapott harang számára 1934-ben emeltek tornyot *Eng Károly* (1893-1974) terve alapján, melyet ugyancsak az ő irányításával 1958-ban átalakítottak. A templomot 1966-1968 között felújították. A közelmúltban mind az imaház, mind a parókia helyreállításban, illetve bővítésben részesült.

A templomnak az utcaképpen leginkább megjelenő homlokzatát magas, lépcsőzetesen tagolt oromzat hangsúlyozza, amely kiemeli a lakóházak sorából. A középrizalittal tagolt, a gótika elemeit idéző homlokzat tengelyképlete: 1+2iker+1. Az apró osztású, csúcsíves ablakokat profilos keretezés fogja körül; a közepén nyíló ikerablakok fölött rózsablakszerű ornamentika. Az oldalhomlokzat mellé illesztett torony alsó részét vízszintes műtövezés, felső részét keskeny, függőleges ablaknyílások tagolják. A cseréppel fedött toronysisak eresztét dekoratív elemként is szolgáló fakonzolok támasztják alá. (valójában a Damjanich utca vonalában)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
56.	1030/4	temető	Alsótemető Jókai u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

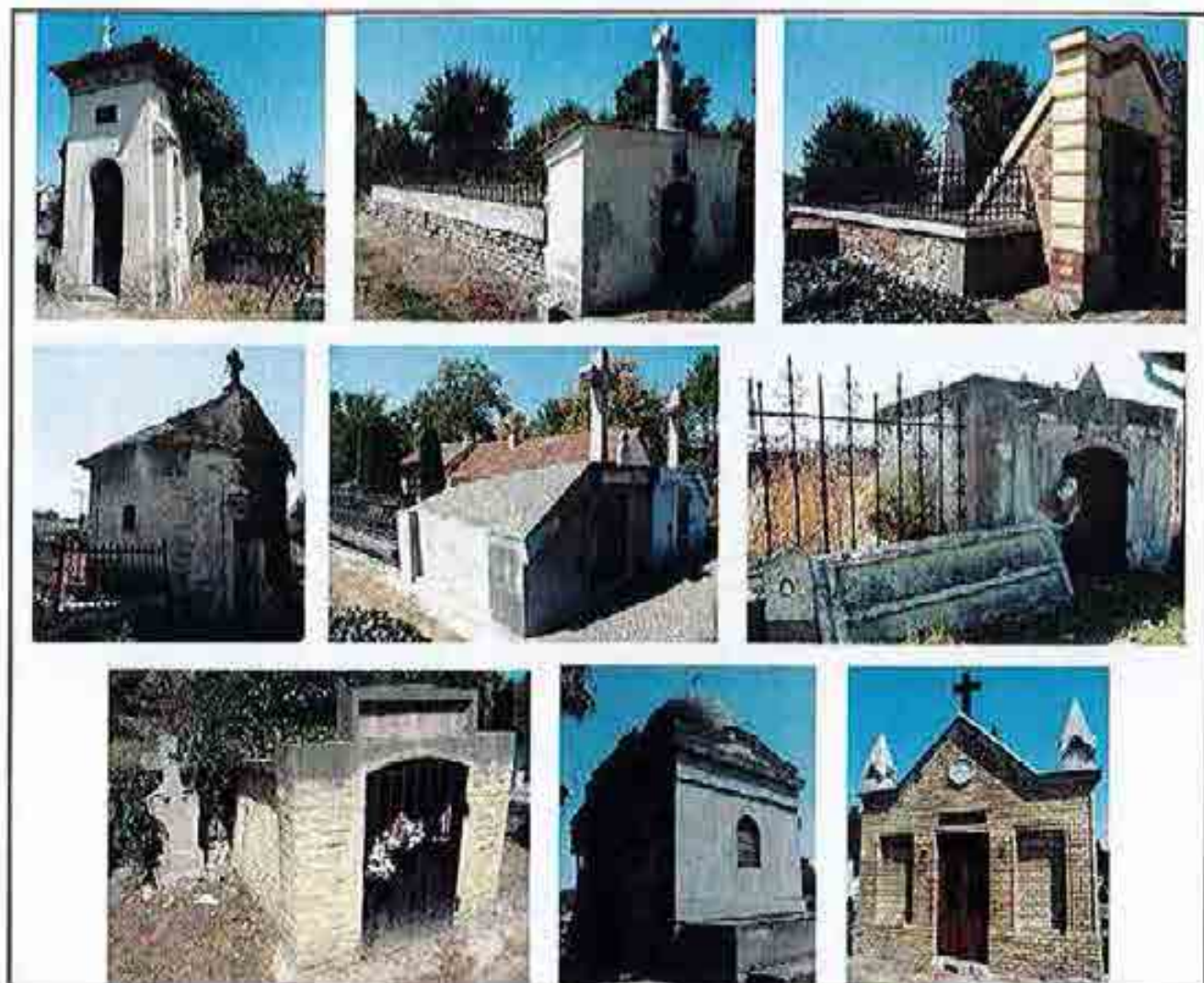

1791-ben szentelték föl. Az 1970-es évek elején átmenetileg lezárták esetleges megszüntetésével; utóbb újraindították a temetkezést.

A kb. 500 m hosszú, keskeny, 8 hektáros sírkertben jelenleg 12 ezer sírhely található. 2004-ben *Fekete János* vezetésével földmérés történt 140 nevezetes sírhelyet, majd *Fehér Tamás* elkészítette a részletes temetőtérképet. *Boros Pál* Ybl-díjas építész tervje alapján új ravatalozót adtak át f. év decemberében (2 napja).

JAVASLAT

A sírkert bekerítése további adóssága a városnak. Megoldandó a kripták és a nevezetes sírhelyek gondozása, melyek helytörténeti és építészeti értéket egyaránt képviselnek. Helyreállítandó a temető nyugati felében álló kereszt, melynek már csak az alépitménye van meg (ne végezze úgy, mint a temető másik, a Szegedi út mellett a közelmúltban teljesen megsemmisült keresztje.)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
57.	4482/5, 4483, 3434	temető	Fölsőtemető Nádasdy u.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1791-ben szentelték föl. 1952-ben a *Fölsőtemetőben* átadták az új *ravatalozót*, s ezáltal megszüntették a háztól való temetést. Az 1980-as években 19. századi, felszámolt sírhelyekről kimentett kökeresztekből lapidáriumot építettek. 1991-ben avatták a II. világháború hőseinek emlékművét. A 14 hektáros sírkertben 18 ezer sírhely található. 2004-ben *Fekete János* vezetésével fölkutatták 140 nevezetes sírhelyet, majd *Fehér Tamás* elkészítette a részletes temetőterképet. Az I. világháborús sírkertet 82 hadisírával felújították f. év november 15-i átadással; (a patinás, régi állapot sokkal emberközelibb volt.)

JAVASLAT

Megoldandó a kripták és a nevezetes sírhelyek gondozása, melyek helytörténeti és építészeti értéket egyaránt képviselnek. A régi temetőrész fenntartása és parkká alakítása kedvező lenne.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
58.	4482/2	temető	Régi (fölsővárosi) zsidó temető a Felsőtemető része	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az Felsőtemetőben található izraelita temető mintegy 4 ezer négyzetméteres területén 1916-ban volt az utolsó temetés, azóta az enyészet uralta el a területet. A 200 sír állapota erősen megromlott, mára harmaduk ledőlt. A Mazsihisz nemrégiben felmérte a helyzetet, és első körben bekerítette a területet, jövőre megkezdik a balesetveszély elhárítását, a síremlékek rendbetételét is. (Fehér Tamás közlése, 2015.)

Az évben kivágták a temető fáit, de a muzeális értékű temetőben a sírok helyreállítása a mai napig nem történt meg.

JAVASLAT

Minél előbb megoldandó a sírkert és a sírok helyreállítása és látogathatóvá tétele, s ha nincsen, a temetőkataszter elkészítése. Mindezeket a temető helytörténeti és művi értékei egyaránt indokolják.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
59.	0653/9	temető	Új (alsóvárosi) zsidó temető és ravatalozó II. kerület Nyomás I.	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1923-1924-ben nyitották meg, és ma is működő, zsidó temető, ahová a térségből és külföldről is rendszeresen temetkeznek; az utolsóra 2001-ben került sor. A ravatalozó legelső része már 1990 körül összedőlt. 2006-ban leomlott a ravatalozó további harmada, ami miatt a temető látogatása is tilos. (Kardos András közlése) Ebben az épületben van 1954 óta a Mártírok terme: az első világháború 16, valamint a második világháború 854 áldozatának nevével.

JAVASLAT

A temető és a ravatalozó gondozása nem megoldott, ami az őrizetlenséggel együtt igen méltatlan a kegyeleti helyre, s amit mindenképpen orvosolni szükséges minél előbb.

2006; 2005.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
60.	5637/326	emlékhely	Templom-halom	javaslat fokozott helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

KISKUNFÉLEGYHÁZA-TEMPLOMHALOM

A régészeti ásatások eredményeit

Évesre 1951-ben március 10-én folytatott ásatást a templom körüli temetőben, majd 1998-ban úja kezdték a régészeti ásatást, melyek főként megismerésűk, azaz a helynek a helyszínen mindig több mint 200 év történelmi folyamata, valamint a környékbeli templom megismeréséről. A régészeti munkák a régészeti ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz.

A régészeti és régészeti ásatások eredményeit a régészeti ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz. Az ásatások során a templom körül lelelték 1100 körüli, középső korszak körüli ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz. A régészeti ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz.

Évesre a körüli 190 éves történelmi emlékek, a Duna-Tisza közeli a körüli ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz. A régészeti ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz.

A régészeti ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz. A régészeti ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz.

A régészeti ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz. A régészeti ásatásokhoz kapcsolódóan a régészeti ásatásokhoz.

KISKUNFÉLEGYHÁZA-TEMPLOMHALOM

A körüli ásatások

Az a helyen a középkori templom áll, melyet 1100 körül építettek. A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte. A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte.

A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte. A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte.

A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte. A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte.

A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte. A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte.

A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte. A templom építését egy 1100 körül épített templom építésével kezdte.

JAVASLAT

„...egy szép park és emlékhely fogja bemutatni a múltunkat és jelezni az utókornak, hogy ... elkezdhető közös értékeink teljes pusztulásának megállítását.” Rosta Szabolcs, 2008.

A II. katonai fölmérés részlete, 1861-1866. Az ásatás a levegőből, 2008. (Rosta Szabolcs közlése)

2. Védett épületek értékelőlapjai

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
1.	47/11	lakóház	Ady Endre u. 34. – Mikszáth Kálmán u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A főhomlokzatával a jelentősebb Mikszáth Kálmán utcára forduló, ort decó modorú, földszintes lakóház ezen oldalát kis kiülését, csónakakentyes oromzattal hangsúlyozott sarokrízalít, valamint lizénák tagolják a 4/vak/1+1+2 tengelyképlet szerint. A lizénák az ablakok magas, negatívan lekerekített sarkú keretezéseivel összefüggő, dekoratív homlokzattagoló hálózatot képeznek. A lesarkításnál a keretezés csónakasága nyílásbefalazásra utal. Az oldalhomlokzaton két keretezésben nincsen nyílás; a szemöldökmezők függőlegesen műtözöttak. A vakolt lábazat fölött fröcskölés borítja a falfelületeket. A háromrészes, fogsoros főpárkány tüzében pedlásszellőzők sorakoznak. Az udvarra fölül lépcsőzetes falkeretbe foglalt, magas, széles kapu vezet.

JAVASLAT

A főhomlokzat oromzatos sarokrízalítján a homlokzatképzést erőteljesen átalakították, melyen mindenképpen kívánatos az eredeti, egységes formák és színezés visszaállítása.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
2.	2384	közintézmény	Alpári u. 61. (53.) v. bankfalui iskola	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Bankfalui Római Katolikus Iskola 1928. október 1-jén kezdte meg működését. Felépítése gr. Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszternek, dr. Holló Béla polgármesternek és dr. Horváth Zoltán országgyűlési képviselőnek köszönhető. Az avatás 70 éves évfordulóján Klebelsberg Kunó arcképét ábrázoló emléktáblával emlékeztek meg.

2009-ben bezárták a kívül-belül impozáns iskolát, mert az Esélyegyenlőségi Törvény alapján nem lehet 25 %-nál magasabb a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek aránya, ott pedig meghaladta az ötvenet. Az intézményt nagyon jó helyre építették, mert a város ezen részén nem volt másik iskola. Nagyon szép az épület környezete, füves focipálya, futópálya, arborétumszerű kert fogadta a 98 diákot. *(Rekedt Nagy Zoltán v. iskolaigazgató közlése)*

Jelenleg a Kapocs Szociális, Gyermekvédelmi és Egészségügyi Intézmény Hajléktalanok átmeneti szállása, Hajléktalanok éjjeli menedékhelye, Nappali Melegedő működik benne.

JAVASLAT

Mindenképpen mielőbb vissza kell állítani az eredeti funkciót, mert a közvetlen környék tanulóit is egyértelműen az szolgálja, ha nem kell távolra utazniuk.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
3.	25	lakóház	Arad u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* dekoratív tömegformálású, alapjában földszintes saroképület, sarkán kétszintes, manzárdtetős, zömök, bástyaszerű toronnyal. A tagolt tetőkön préselt cseréphejálás. A főépület erőteljesen emelt párkánymagasságú. A sima, de a tagolt tömegeknek köszönhetően mozgalmasságú homlokzatfelületeket keskeny – hármás, illetve négyes ikeresoportokat alkotó – ablakok törik át egyszerű vakolatkeretezéssel hangsúlyozva. A saroktorony ezekkel erősített bástyajellege kiegészül a pillérekkel tagolt, tömör, magas téglakorítással – összességében erődre emlékeztetően.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
4.	51	lakóház	Arad u. 10. – Erkel Ferenc u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház homlokzatát dekoratív fejezetű lizénák tagolják a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Az ikerablakokat egyszerű vakolatkeret fogja körül törtvonalú, illetve íves szemöldöksávval, bennük a nyílástengelyekben egy-egy négyzettel. A széles főpárkány szélén díszített deszka.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
5.	3028		Arany János u. 13.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A valószínűleg eklektikus lakóház átalakításával született, provinciális art deco modorú homlokzatot stilizált fejezetű lizénák tagolják jelenleg 1+2+2 tengelyképlet szerint, melyben a bal szélen durván stílusidegen ablakeserére került sor a két tengely összevonásával. Az alapincézett, földszintes, szalagescréppel fődött épület jobboldali nyílástengelyeiben téri át két pinceablak a vakolt lábazatot. A finom részletképzésű ablak szerkezetek felső része körül sima vakolatkeret, fölül kazettákra tagolt szemöldökmezővel. Ezen ablakkeretezéseket a tokosztók magasságában sima vakolatsáv köti össze. A tagolt, húzott főpárkány frizében kerek padlásszellőzők. A fődött, kötött kapukerethen új, alacsony deszkakapuszárnyak.

JAVASLAT

Az épülethez jelentősek a fölvizesedések okozta problémák. Az ezzel kapcsolatos vakolatjavítás stílusidegen, osztás nélküli ablakeseréssel járt (bár enyhébb mértékben, mint a korábbi); mindezek erőteljesen kárára váltak az eredetileg műves és értékes homlokzatnak, és megkérdőjelezzik a védelem indokoltságát.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
6.	3033	lakóház	Arany János u. 17. – köz	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, eredetileg finom ornamentális részletekkel ékes homlokzat jelenleg följújtás közbeni (?), remélhetőleg helyreállítás alatti (?) állapotot mutat elemek hiányával, illetve mindössze jelzésével. Kár lenne, ha így maradna. (2007)

A földszintes, mára új cseréphejalást kapott polgárház középrizalittal tagolt homlokzatának tengelyképlete: 1+2+1. Az épület szélein egy-egy kompozit fejezetű pilaszter, tükörsíves törzsén rozettával. Most vakolat nélküli téglafalává látható az összefüggő, lömbszerű könyöklők magasságáig; a pilaszterek mind erre támaszkodnak. A belső spalettás ablakokat is kompozit fejezetes pilaszterek fogják közre; a középrizaliton szegmensíves, kétfelől vízszintes szemöldököket támasztva. A középső nyílásközt dús, szalagdíszes gyümölcsfüzér ékesíti. A háromrészes, húzott főpárkány frizében, a nyílástengelyekben egy-egy padlásszellőző.

JAVASLAT

A fölvizesedéssel küzdő épület lábuzatának időközbeni burkolása – a nedvességet a falba bezárva – nem oldja meg a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
7.	2074	lakóház	Bajesy-Zsilinszky Endre u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus, neorokokó hangulatú, földszintes lakóház hódfarkú cserépfödéssel. A homlokzatot kannelurás törzsű, ion pilaszterek tagolják; tengelyképlete: 2iker+2+K. A középső tengelyközben – a ritmus biztosítására, felületkitöltésként – vízszintes szemöldök alatt fekvő gyémántkváder, alul bojtsorral. A volutás ftközölécű ablakok húzott vakolatkerete fölül – egy magában álló zárókő fölé ívesen fölmagasodva – egy-egy volutában végződik. A két szélen a húzott vakolatkeret törtvonalú, körívben megemelt szemöldökmezőt zár körül, amelyben gyümölcs- és virágfüzérék, valamint kartus foglal helyet angyalfejjel. A kereten kívül kétfelől egy-egy voluta. A szemöldök mindkét formánál megismétli a keret vonalát. Az udvarra deszka szárazkapu vezet rézkilincsesel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
8.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § a) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
9.	4995	lakóház	Batthyány u. 9.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

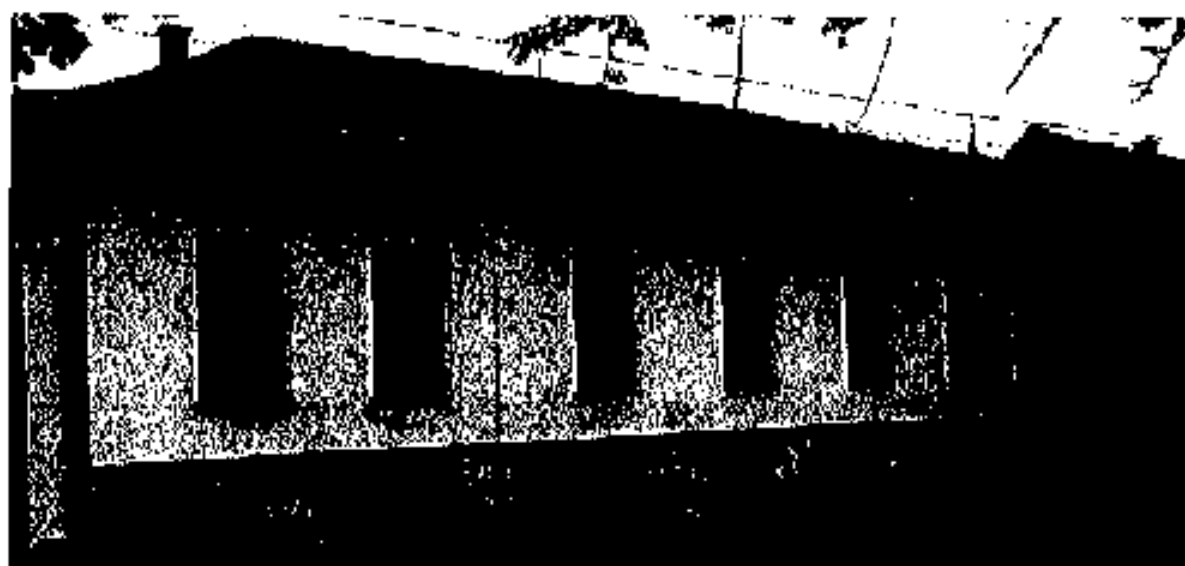
Az art deco modorú, földszintes, romóuszpala fedésű lakóház homlokzatát kartusz- és főzárdíszítik. Lézénák tagolják a 2+3+2+K tengelyképlet szerint. Az ablakok körül szerény, hőszigetelt vakolatkeret. A lézénákra támaszkodó főpárkány, alsó, széles, sima sávja fölött ritkás konzolsor, a lézénák fölött kottázással. A részletgazdag, fülkivilágítás, fülungos, fő bejáratban hullámdiszes tokoztatás; a táblázatokon finom, sűrű ráncolás; a középmagassághoz lévő ábrázolások előtt központos szimmetriájú, kör alakúba szerkesztett vasrács, valamint rézkilincs.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megelőzve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR- SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
10.				

Hatályon kívül helyezte a 4/2023. (II.9.) önkormányzati rendelet 2023. február 10. napjától.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
11.	2004	lakóház	Blandina nővér u. 2. – Bajesy-Zsilinszky Endre u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Két utcára néző, eredetileg eklektikus, utóbb, az art deco idején eljellemtelenített homlokzatú lakóház rombuszpala födéssel. Az alapincézett, földszintes épület Bajesy-Zsilinszky utcai oldalát enyhe kiülésű középrizalít tagolja; a tengelyképlet: K+3+3+1+3iker/3iker+2+2. A homlokzati szakaszokat lizénák szegélyezik, melyek a széles, háromrészes, profilozott főpárkány kigolyvásodásában is jelentkeznek. A magas, vakolt lábazat fölött a falfelületet fröcskölés borítja. Az ablakok sima vakolatkeretbe foglaltak, részben lekerekített sarkokkal. A hármás ikerablakok szép arányúak és kidolgozásúak. A főpárkány frizében padlásszellőzők. A Bajesy-Zsilinszky utca felől toszkán pilaszterek között míves, deszka szárazkapu rézkilincsel; magasan a kapu fölött profilos vakolattükör. A Blandina nővér utcára szegmensíves rácskapu nyílik, alul a tömői rugdosósávokon egy-egy rozetta.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
12.	119	lakóház	Csikszereda u. 1.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú – ténylegesen igen dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóháza. A homlokzatot sajátos pilaszterek tagolják a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. Lábazatán erőteljes, rusztikus – küklopszfalat idéző - köburkolat. A fölül lekerekített sarkú ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze különleges, dekoratív szemöldökmezővel és egyszerű, húzott könyöklővel. A parapetsávon egyenletes, mezőtűri léglaburkolat. A főpárkányban dekoratív, geometrikus sorminta.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, törekedve a homlokzat egységes színezésére.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
13.	118/1	lakóház	Csikszereda u. 3. – Marosvásárhelyi u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Két utcára néző, földszintes, szalagcseréppel fődött, art deco modorú lakóház a *Tisztviselőtelepen*. Homlokzatán dekoratív vakolatmustra: pilaszterek, ablakkeretezés szemöldökmezővel, a tokosztók vonalában vízszintes, összekötő sávok, cakkosoros főpárkány díszített deszkaszegéllyel.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a főtvezesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
14.	5151	középület	Damjanich János u. 4.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szecesszió és az art deco modorát mutató, földszintes, rombuszpalával fedött épület. A homlokzaton tagoló, három kannelurás lizénájából már csak egy van meg; a tengelyképlet: 2+2. Vakolt lábazata fölött a durva fröcskölés a finom vakolatmustrát nlig hagyja érvényesülni. Az ablakok dekoratív vakolatkeretezésében még eklektikus reminiscenciák is jelen vannak; főül törtvonalú szegmensíves szemöldök, a közties mezőben jellegzetes szecessziós virágminta. A széles, tagolt, díszített deszkával szegélyezett főpárkányban konzolok utánérzése. Jelenleg a Rózsakert Vendéglő működik benne.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A homlokzatszínezés jelentősen javára változott.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
15.	5194	lakóház	Damjanich János u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus stílusú, vakolt lábazatú, földszintes, rombuszpalával fedött lakóház négyablakos homlokzatát kváderekre tagolt lizénák szegélyezik. A füles, szegmensíves vakolatkeret tengelyében egy keskeny, magas, szintén szegmensíves szemöldök. Egyszerű, húzott főpárkánya háromrészes. A ház mellett nyíló, kötött deszkakapujának újabb szárnyain fölül megmaradt a jellegzetes, díszített deszkasáv.

JAVASLAT

A közelmúltban felújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a korábbi, fölvizesedés okozta, jelentős problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
16.	5150	lakóház	Damjanich János u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektika stílusát mutató, földszintes, hódfarkú bitumenes zsindellyel fedött polgárház négyablakos homlokzatát nyílásközönként kváderezett lizénák tagolják. A belső spalettás, szegmensíves ablakok sima vakolatkerete fölött annál dúsabb díszítés; törtvonalú, számárhátívszerű szemöldök alatt hatalmas zárókő, felszínén szecessziós virágmotívummal. A tagolt, húzott főpárkányban sima konzolok sora; a lizénák tengelyében a konzolokat alól megkettőzték egy díszes másikkal. A magas, nagyméretű, kötött kapu profilos párkányát leegyszerűsítették; fölül tympanonszerű oromzatban hatalmas zárókő lebeg.

JAVASLAT

A közelmúltban felújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. A homlokzatszínezés változása jelentősen javára vált az épület megjelenésének.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
17.	5171/1	lakóház	Damjanich János u. 29.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház homlokzatát két íves falmezőt eredményező lizénák tagolják; mindkét falmezőben egy-egy hármás ikerablak sima vakolatkeretben, a tokosztók magasságában vízszintes, összekötő sávval. Az épület mellett fődött, kötött deszkakapu a jellegzetes, felső diszitó deszkasávval és rézkilincsel.

JAVASLAT

A közelmúltban fölüjíttott épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
18.	92	lakóház	Dankó Pista u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco módorú – ténylegesen igen dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fedött lakóháza. A homlokzatot sajátos, páros pilaszterekkel szegélyezett középrizalit tagolja a 2iker+3iker+2iker tengelyképlet szerint. A kiselemes, rusztikus kőburkolatot mutató lábazatban vak pinceablakok. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze: a középrizaliton három részre tagolt, íves szemöldökmezővel és a könyöklő alatt magyaros mintával dekorált, rövid vakolat köténnyel; kétfelől a félköríves szemöldökmező közepén sűrű nűtozás között stilizált szűrminta, a parapeten felületkitöltően vakolat tükrök. A főpárkányban hagyományos és dekoratív, óriás fogsor hullámdísszel.

JAVASLAT

A jelenleg is jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2017; 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
19.	99	lakóház	Dankó Pista u. 9. (- Erkel Ferenc u. 1.)	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tiszviselőtelep* art deco modorú, két utcára néző, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóháza. Dankó Pista utcai homlokzatát lekerekített vakolatkeretbe foglalt sarokrizalitok tagolják a 2iker+2x3iker+2iker tengelyképlet szerint. A kiselemes, rusztikus köburkolatot mutató lábazatban vak pinceablakok sora. Az ikerablakokat mintás vakolatkeret fogja össze; közöttük a tokosztó magasságában vízszintes, összekötő vakolatsáv; a parapeteken kazettás tagolású, kiemelt vakolatfűzőr. Az ablakok igen finom üvegosztása maga is díszíti az épületet. A főhomlokzat középtengelyében dekoratív vakolatornamentika.

JAVASLAT

A jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, törekedve az egységes – és a korábbihoz hasonlóan kevésbé kontrasztos - színezésre.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
20.	154	lakóház	Dankó Pista u. 10.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes tömegű, art deco modorú – ténylegesen igen sajátosan dekoratív –, földszintes, kontyolt tetején szalagcsereppel fődött lakóháza. A homlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja a 1+3iker+1 tengelyképlet szerint, ahol az 1-1 szélső ablak a középsővel egyező szélességű, belső hármassal. A szabálytalan, rusztikus, küklöpszfalszerű kőburkolatos lábázatban pinceablakok. A homlokzat szakaszait sima armírozás szegélyezi. Az ablakokat profilos, fehér kerámiakeret fogja körül, a középrizaliton meredeken letört sarkokkal, kétfelől a középső szakaszokon szegmensívvel megemelve, kívül sima, lépcsőzetes vakolatkeret, szemöldökmező. A parapeteken sima vakolattükrök. Az alapjában egyszerű, geometrikus részletképzésű, visszafogott földszinittel szemben az oromzaton neobarokkos erkély erőteljes, kőszzerű konzolok tartotta erkélylemezrel és filigrán, kovácsoltvas ráccsal; az erkélyajtó fölött érdekesen hangsúlyos kiülési, profilos kiváltó, fölötte számárhátives felületkitöltés napsugár-motívummal.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
21.	121	lakóház	Dankó Pista u. 19. – Csikszereda u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, két utcára néző földszintes, kontyolt tetején szalageszeréppel fődött lakóháza. A főhomlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja, az oromzaton nagyméretű, osztott, szinesívegű körablak. A rusztikus lábazat fölött az alapjában sima homlokzatokat a hármas ikerablakok díszítik.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSEG
22.	174/1	lakóház	Dankó Pista u. 22. (- Dózsa György u. 31.)	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* dekoratívnak szánt - három utcával határosan igen jelentős városképi helyzetben lévő -, részben alapincézett, földszintes, kontyolt tetején szalagescréppel fődött lakóháza két utca összeszőgellése miatt különlegesen mély és keskeny előkert mögött. A három részre tagolt főhomlokzatot középen manzárdtetős tetőfölépítményben nyíló

erkélyajtó, előtte filigrán, kovácsoltvas erkély hangsúlyozza. Az erkélyajtó fölött íblírat: *IRÉNLAK*. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze íves szemöldökmezővel.

JAVASLAT

Az alapjában gondozott állapotú épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

SOR-SZÁM	HIRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
23.	331/4	középilet	Deák Ferenc utca 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az alapincézett, egyemeletes, szalagcseréppel fődött, alapjában igen visszafogott homlokzatképzésű épületet egy enyhe kiülésű középrizalit tagolja a 2+3+3 tengelyképlet szerint. Sajátos módon a magas műközlábazathoz közel esően a földszinti ablakok összevont könyöklője alkot övpárkányt. A nagyméretű, finom tagolású ablakokat szegélyes vakolatkeretbe foglalták. Az épület egyetlen ékessége az első emelet különlegesen dekoratív aljú erkélye, melynek a mellvédrácsa azonban már csak egyszerű pálcarács. A hangsúlytalan főpárkányt is mindössze néhány profil alkotja.

A homlokzaton tábla állít emléket a hátrányos helyzetű, tehetséges fiúk támogatására 1946. október 26-án itt megnyílt *Móra Ferenc Népi Kollégiumnak*. Az épület korábban a városi kórház Rendelő Intézetének adott helyet, ma a fogorvosi rendelőjeként működik.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvízesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
24.	2005	lakóház	Dobó István u. I.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház homlokzatát lizénák tagolják a 2+A+K tengelyképlet szerint. A nagyméretű, alul három, fölül két részre tagolt ablakok körül sima vakolatkeret fölül dekoratív, domborművű mustrás szemöldökmezővel, a könyöklő alatt igen rövid, füles vakolat köténnyel. A mélyen ülő, filungos ajtón réz kilincs; a szárazkapuszárnyak egyszerű, élszedett deszkából készültek. Mindkettő fölött sima, mélyített vakolatűtkör: a kapu fölött kosárv, az ajtó fölött lesarkított, zömök téglalap, mely megismétli az ablakokat fogadó falmező formóját. A kapu fölött régi házszámtábla.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfőújítás során különös figyelemmel kell megőrizni a homlokzatképzés műves elemeit, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
25.	2064	lakóház	Dobó István u. 16.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikus stílusú, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+2 tengelyképlet szerinti. A vakolt lábazaton vak pinceablakok sora. Följebb, a középrizaliton mintás téglaburkolat és egyenletes ritmusú kváderekből armozás. A korabeli ablakok körül hiányzik a vakolatkeretezés. A középső kettő fölött törtvonalú íves szemöldök rozettával; kétfelől zárókőből és tympanonból állnak a szemöldökök. A parapetsáv lesimitott. A háromrészes, húzott főpárkány frizében padlásszellőzők. A földött, kötött deszkakapu falkeretét kis, törtvonalú oromzat koronázza; a kapu rézkiilincsel nyílik.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzattörlés során különös figyelemmel kell lenni a műves homlokzati elemek megőrzésére, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
26.	138	lakóház	Dózsa György u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alapincézett, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház homlokzatát sarokrízalitok tagolják a 2iker+2x3iker+2iker tengelyképlet szerint. A lábazatot pinceablakok törlik át. A rizalitokat vízszintesen műtozott lizénák szegélyezik; kicsi, merőleges gerincű, kontyolt tetőfömléptítmények is hangsúlyozzák; a jobboldalin fekvő retőablakok. A fölül lekerekített sarkú elemekből álló ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze; fölül hármasisvű, tagolt szemöldökmező sűrű műtozással. A profilos könyöklőket három, illetve négy kicsi, jelképes konzol támasztja. A háromrésztes, tagolt főpárkány frizében négyzetekből képzett díszítősor. A tetőn két törtvonalú íves, kicsi padlásablak. A ház mellett tagolt oromzattal és sűrű műtozású vakolatmezőkkel díszített falkeretben vaskeretes deszkaapu.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2017.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
27.	176/7	lakóház	Dózsa György u. 8.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, szalagcseréppel fedett, földszintes lakóház homlokzatát lizénák tagolják falmezőkre; a tengelyképlet: 2iker+2iker. A téglaburkolatú lábazat fölötti az ablakokat vakolatkeret szegélyezi, fölül függőleges textúrájú szemöldökmezővel. A könyöklő alatt rövid, egy-egy farkasfoggal díszített vakolatkötny. A főpárkány egyszerű, húzott. Közös falkeretbe foglalt a nagykapu és a személybejárat; mindkettő lefestett trapézlemez szárnyakkal, melyek stílusidegen volta csak közelről érvényesül.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
28.	155	lakóház	Dózsa György u. 13.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, alapincézett, földszintes, csónkakontyos oromzatú, szegélyes középrizalittal tagolt homlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete 2+1+2. A szalagszerűen fődött, kontyolt tetőn az oromzatot műves esücsdész is kiemeli. A féglaburkolatos lábazatot pinceablakok törik át. Az ablakok dekoratív vakolatkeretbe foglaltak; a parapeteken mélyített vakolattükör. Az oromzaton három keskeny padlásszellőző nylik. A széles főpárkányban dekoratív díszítősor. A ház mellett – vele egyező kiképzésű foglalatban – deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
29.	156	lakóház	Dózsa György u. 15. – Erkel Ferenc u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* két utcára néző, jellegzetes, art deco módorú, földszintes, csonkakontyos oromzatú középrizalittal tagolt főhomlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete ezen az oldalon 2iker+3iker+2iker. A lábazon vak pinceablakok. A szalagcseréppel fődött, kontyolt tetőn az oromzatot műves csúcsdísz is kiemeli. Az ablakokat egyszerű vakolatkeret fogja össze magas, tagolt szemöldökmezővel. A szegélyes oromzaton három keskeny padlásszellőző. A széles főpárkányban dekoratív díszítősor. A ház mellett gyalogkapu nyílik a tömör téglakerítésben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
30.	166	lakóház	Dózsa György u. 23.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* két utcára néző, jellegzetes tömegű – szerény építészeti értékekkel rendelkező - art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fedött, csonkakontyos oromzatú középrizalittal tagolt főhomlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete ezen az oldalon 2+2iker+2. Az ablakokat egyszerű vakolatkeret fogja össze. A szegélyes oromzaton két keskeny padlásablak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
31.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
32.	3182	középület	Dr. Holló Lajos u. 3. Nagyposta	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A város, valamint a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztérium közös szándéka volt egy olyan postaszékház létesítése, amely lehetőséget biztosít távkábel-erősítő állomás létrehozásának a Budapest-Konstantinápoly-Angora között létesítendő kábel számára. A két utcára néző, (akkor még) Pázmány utcai telken a maga korában előfutárnak számító - modernista és funkcionalista - postapalota 1938-1939 között épült föl Szabó Márton és Kovács Ferenc okleveles építészmérnökök tervei alapján; belsőépítészként vitéz Bene Antal műszaki főtanácsos és Erdélyi Jenő mérnök, gépészként Fejes Pál posta-segédmérnök működött közre. (Urbán Miklósné közlése) A közelmúltban felújították az épületet, mely az archív kép tanúsága szerint nélkülözi az emeleti ablakok zsalugátereit, valamint földszintjén nagy üzletportálokat kapott.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

1956.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
33.	5423	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg meglehetősen egyszerű, art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött polgárház jelenlegi homlokzatképzése valószínűleg későbbi átépítés eredménye. Homlokzatát lapos lizénák tagolják, hálózatszerűen kiegészítve a tokosztók magasságában húzott, vízszintes vakolatsávval és az alapjában egyszerű, de igen széles főpárkány alsó és felső sávjával. A tengelyképlet: K+2iker+3iker+2iker. Működő lábazata fölött sűrűbb, illetve ritkább „esőttextúrával” borították a vakolatot. A lekerekített sarkú ablakok sima vakolatkeretet csak a vízszintes tokosztók fölött kaptak. A szerényen díszített, deszka szárazkapu hullámdíszes tokosztója fölött tarka üvegezésű fölüvilágító; a kapun réz zárcím.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzati felújítás során megoldandók a fölvízescsés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
34.	5421, 5422	lakóház, irodaház	Dr. Holló Lajos u. 8. Dr. Holló Lajos szülőháza	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Félegyháza egyik főutcája tekintélyes – a városáért különösen sokat tett – névadójának, *Dr. Holló Lajos*nak szülőháza telkét időközben megosztották, s a műves polgárház északi felét durván lecsupaszították. A polgárház déli fele – szintén rendkívül méltatlan módon – a lepusztultság meglehetősen előrehaladott fokán állt 2007-ben. A városáért harmincegy esztendőig dolgozó képviselő 1859-ben született, az emléktáblát születésének századik évfordulóján állították.

Az eredeti homlokzatát őrző, déli rész tetejét új, préselt eszercép borítja fekvő tetőablakkal; az eljellegtelenített, északi részen szalageszercép. A középrizalittal tagolt, földszintes polgárház tengelyképlete: $2+(1+K+1)+2$. Az eredeti kiképzésű házrészben a fröcskölt vakolatú lábazat fölött erőteljes övpárkány. Az alapfal felület vízszintesen nütözött; a tokosztók vonalában lévő, sima vakolatsáv fölött finomabb nütökkel téglaburkolat hálózatát imitálták. A rizalit teljes felületét az utóbbi textúra jellemzi. A homlokzati szakaszok szélein váltakozó ritmusú amirozás. A belső spalettás, volutás ütközőlécű ablakok két oldalán valószínűleg időközben fejezetüket veszített pilaszterek vakolatútkörrel és kannelurázással díszített törzsei. A parapeteken ezek posztamensei által közrefogott vakolatútkör. Gyémántkváderok támasztják a szemöldököket: a középrizaliton törtvonalú tympanont, kétfelől törtvonalú szegmensivet. A háromrészes, tagolt, profilos főpárkány frizében padlásszellőzők. A lecsupaszított homlokzaton nyíló, vízszintes záródású szárazkapu még külön hangsúlyt kapott a főpárkány kiemelésével. A deszkakapuszárnyak fölött fölülvilágító. (2007)

JAVASLAT

Az épület ezen sajnálatos állapota mind annak frekvenciált helye, mind az utca névadója szempontjából föltétlenül és mielőbb orvoslandó volt, viszont ami született, az csak mindössze emlékeztet az eredeti művességű homlokzatra. A homlokzatszínezés itt mindenképpen orvoslandó, valamint kedvező lenne rekonstruálni a lecsupaszított épületrész homlokzatképzését.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
35.	3190	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 15. – köz	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A három utcára néző telek főutcai, földszintes, szalagcseréppel fődött, alapjában igen koros lakóháznak jelenlegi, egyszerű homlokzata utólagos átalakítás eredménye. Tengelyképlete: 1+4+1+K. Vakolt lábazata fölött lesimitott, fröcskölt felületképzésű vakolat. A félköríves záródású ablakok körül sima vakolatkeret; az ablakok egyikén spaletta. A szintén félköríves záródású bejárathoz art deco korabeli, filungos ajtó nyílik. Húzott főpárkánya is leegyszerűsített.

A teleknek a közre néző, másik, alapincézett épülete is figyelemreméltó art deco modorú homlokzatképzésével és 2007-ben még egyforma, kellemes arányban tagolt, nagyméretű ablakaival, fölül szegmensíves, nőtözött szemöldökmezőkkel; mára két ablakot lecserelték. A két ház között farkasfogas díszítésű, vakolatlan, tömör téglakerítés tagolt fejezetes pillérekkel.

JAVASLAT

Mindkét épületnél megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
36.	5368	középület	Dr. Holló Lajos u. 18. – Martinovics u. Bíróság	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Bírósági épület

A *Kiskun Kapitányság* 1876. évi megerendszerbe olvasztását követően a volt szekházban működött a jogszolgáltatás. A bíróság és a telekkönyvi hivatal új épületet ennek közelében – a régi *Postaház* helyén – 1929-ben kapott *Orbán Ferenc* (1874-1961) terve alapján. A kivitelezés a szegedi *Erdélyi András* vállalatában, helybéli mestere emberek közreműködésével egy szűk esztendő alatt

lezajlott. A kő- és műkőmunkákat *Ujszászy János* és *Majláth József* végezték. Az irodákat egyedi készítésű íróasztalokkal szerelték föl. (A telek *Tompa* utcai részén, különállóan börtönt is emeltek, melyben 1962-től – telekmeosztással – egészségügyi feladatokat láttak el.)

Az alapincézett, egyemeletes épületet bástyaszerű torony tagolja, és új, hődfarkú cserép fűdi. A lengélyképlet: 3+1/1/1+1 vak/2+1+4+1+4+1+1 vak. A föutca felől a homlokzatot tömör attikával koronázott rizalitok tagolják, melyeket armirozásként vízszintesen nűtozott, függőleges, működő sáv szegélyez. A pinceablakokkal áttört, működő lábazat fölött frűskölt, kőporos vakolat. Az ablakokat sima vakolatkeret övezi; övpárkányt képez az összeüggő, emeleti könyöklő. Az áttört mellvéddel szegett bástya felső szintjének föutcai oldalán félköríves záródású ablak, melynek motívuma megismétlődik a másik oldalon, valamint a rizalitokon. Fölül magas, tagolt, húzott a föpárkány. A mívés, filungos bejárat üvegezett mezőül és a fölülvilágítót kovácsoltvas rács védi.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
37.	5354	lakóház üzletekkel	Dr. Holló Lajos u. 26.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes és beépített tetőterű, szalageseréppel fődött épület homlokzatát csonkakontyos középrizalit tagolja míves csücsdisszel. A tengelyképlet: 2+3iker+2, melyből három tengelyben ajtó nyílik. A magas lábazaton jelenleg új, kőburkolatot imitáló, mázas kerámiaburkolat. A homlokzatot nagyvonalú, dekoratív vakolatornamentika borítja kissé esetlegesen összeválogatott elemekből. A középrizaliton stílusidegen, az ornamentikát nem tisztelő, zöld hullámlemez előtető durva vaskonzolokon. A tetőbe – a tetősík megemelésével – álló tetőablakokat építettek.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat, valamint kedvező lenne a homlokzatszínezést visszafogottabbá változtatni. (A korábbi, hagyományos méretű nyílászáróknak nagy üzletportálokra való cserélése a homlokzat minőségének határozottan kárára vált.)

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
38.	3221	lakóház üzletekkel	Dr. Holló Lajos u. 27. – Körösi Csoma Sándor u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában átalakított, plasztikusság nélküli homlokzatképzésű, földszintes, szalagcserép fedésű polgárház, a mellékutca felől háromtengelyes melléképülettel. A főépület tengelyképlete: 2+2vak/2+2+2, mely utóbbi, földszinti tengelyeken három üzlet osztozik háromféle kialakítású kirakatablakkal és bejárattal. A vakolt lábazat fölött a fröcskölt felületű homlokzatok lizénák révén lekerekített sarkú falmezőkre osztottak. A mellékutca felől mindkét épületen hagyományos formájú ablakok sima vakolatkeretben, fölül magas, törtvonalú íves szemöldökmezőkkel. Széles, húzott főpárkánya egyszerű.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Kedvező lenne a főhomlokzat jobb szélső tizleténél az eredeti ornamentika visszaállítása, valamint az oldalhomlokzatra kitett légkondicionáló áthelyezése kevésbé zavaró helyre.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
39.	5318	lakóház	Dr. Holló Lajos u. 34. – Nádasdy Kálmán u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorban átalakított, földszintes, szalagcseréppel fedött polgárház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábázat fölött dekoratív hálózat borítja a homlokzatot: a mívés tokosztójú ablakok körül sima vakolatkeret, mely fölül magas, kanneluraszerű textúrával kitöltött, cakkos aljú szemöldökmezőt is közrefog; a vakolatkereteket alul téglalapok sormintája, fölül a háromrészes főpárkány alsó sávja köti össze. A főpárkányt fölül díszített deszka szegélyezi. A kötött kapukeret fölött tekintélyes, szegmentíves oromzat; a nyílásban stílusidegen, bádog kapuszárnyak.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
40.	3232	lakóház üzlettel	Dr. Holló Lajos u. 39.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A jelenleg provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött épület homlokzatát lizénák révén lekerekített sarkú falmezők tagolják a $2+1+1+A$ tengelyképlet szerint. A díszített tokosztójú, hagyományos formájú ablakok síma vakolatkerete fölött háromkaréjos szemöldökmező. A boltajtót összecusukható spaletták védik. Az egyszerű, húzott főpárkányt díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett lépcsőzetes oromzatú, kötött deszkakapu rézkilincessel.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
41.	4811, 4812	lakóház	Fadrusz János u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco idején leegyszerűsített, földszintes, nyeregtetején szalagcseréppel fődött polgárház. Homlokzatát két posztamens között kosárfémes attikával koronázott középrizalit tagolja. A tengelyképlet: 2+2+K+2+2. A belső spalettás ablakok tokosztója díszített. A középrizaliban nyíló, kosárfémes záródású, háromszárnyú, filungos, fakapu felső részén, a díszített tokosztó fölött fölülvilágító.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat, valamint megoldandó az egységes homlokzatszínezés.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
42.	4578	lakóház	Gárdonyi Géza u. 2.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház homlokzatát stilizált fejezetes lizénák tagolják a 2+2 tengelyképlet szerint. Lábazata és az ablakkönyöklők vakolatlan téglából valók. Az ablakokat sima vakolatsáv fogja közre fölül ívesen lesarkított, nűtozott szemöldökmezővel. A széles, tagolt főpárkány frízében hasonlóan lesarkított, rusztikus vakolattükrök és padlásszellőzők váltakoznak. A közelmúltban mind a négy, hagyományos kialakítású ablakot stilusidegen, széles, műanyag keretű, osztás nélküli cserélték külső szekrényű, műanyag redőnnyel.

JAVASLAT

Egy esedékes homlokzatzőblújításnál megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint vissza kell állítani az eredeti kialakítású ablakokat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HIRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
43.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
44.	2783	lakóház	Jász u. 1.- Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A leegyszerűsített, két utcára néző, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház főhomlokzatát középrizalit tagolja a 2/3+2+1 tengelyképlet szerint. Az épület két tulajdonos kezében van, ami megmutatkozik abban is, hogy a sarok felőli részen sima, a túlsó részen kváderezett tőzszű lizénák szegélyezik az épületsarkokat, az egyszerű, háromrészes főpárkányban enyhe golyvázattal. Az eklektika korából fennmaradt ablakok körül sima, lekerekített sarkú vakolatkeret. A főhomlokzaton, a középrizalit melletti, egyedülálló nyilástengelyben mindössze egy kicsi firdőszoobaablak. A főpárkány frizében padlásszellőzők sorakoznak. Igen ritka a sarokon látható, mives vízgyűjtőüst.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épületnél megoldandók a fötvizesedés okozta problémák. A homlokzatszínezés egységesítendő.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTség
45.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § h) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CIM	VÉDETTSÉG
46.	1989	lakóház	Jókai Mór u. 16.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eklektikára emlékeztető, art deco kori homlokzatképzésű, földszintes lakóház félig kontyolt tetejét hódfarkú cserép fedi. A vakolt lábazat fölött téglával burkolt a tagolatlan falfelület, mindössze eltérő színű téglá szegélyezi. Az öt ablaknyílást sima vakolatkeret fogja közre fölül magas, nítózással boltívet imitáló, törtvonalú szemöldökmezővel. A háromrészes, húzott főpárkány frizében padlásszellőzők. Az épület mellett, tympanon alakú oromzattal megemelt, téglával burkolt falkeretben egyszerű deszkakapu díszített fém ütközőcsikkal.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
47.	1891	lakóház	Jókai Mór u. 27.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A tekintélyes, gazdag homlokzatképzésű, eklektikus, alápincézett, földszintes, szalagszerűen földött polgárházát kissé leegyszerűsítették. Homlokzatát kettőzött, kompozit fejezetű pilaszterrel közrefogott középrizalit tagolja a K+2+2+2 tengelyképlet szerint. A kicsi pinceablakkal áttört, vakolti lábazat fölött az összefüggő, keskeny könyöklők övpárkányt képeznek; alattuk a részben kannelurázott törzsű pilaszterek posztamense helyett mindössze íves konzolok. Az ablakok körül szerény profilozású vakolatkeret, fölötté állókonzolokon vízszintes szemöldök, közbül mélyített vakolattükrös. A deszka szárazkaput egy-egy fél toszkán pillér fogja közre. A háromrészes, finoman profilozott főpárkány vakolattükrös frizében padlásszellőzők.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

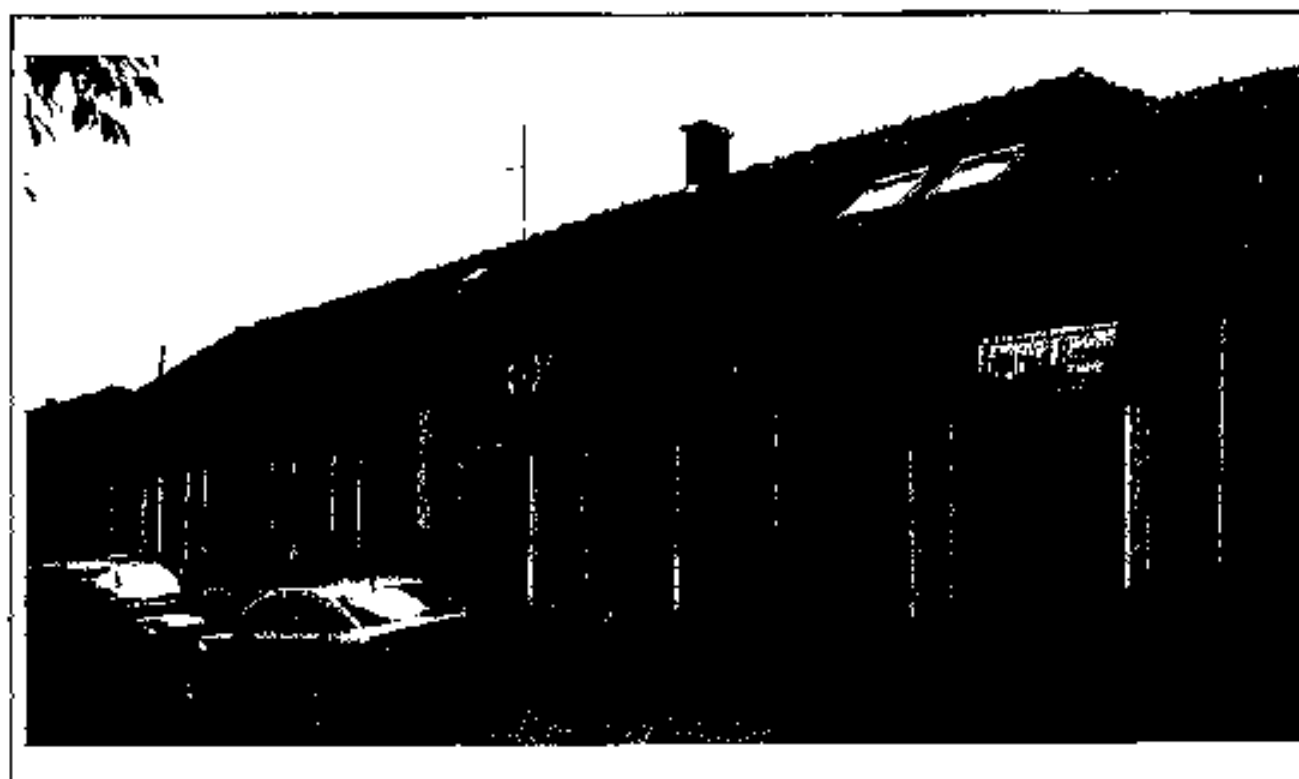
SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
48.	1896	lakóház, rendelő	Jókai Mór u. 33.	helyi védelem alól törölendőnek javasolt

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Építészeti értékekkel nem rendelkező, földszintes ház. A főépítész úr kifejezett kívánságára szerepel továbbra is a védett épületek között.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
49.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR- SZÁM	HIRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
50.				

Hatályon kívül helyezte a 18/2021. (IX.30.) önkormányzati rendelet 2021. október 1-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CIM	VÉDETTSEG
51.	1788	lakóház	Kalmár József u. 22.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában emelt, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött, szabadon álló, családi ház. Főhomlokzatát középrizalit tagolja, melyet manzárdtetős fölépítmény hangsúlyoz kiemelt, függőleges fapálcás padlásablakkal. A tengelyképlet 3iker+3iker+3iker. A vakolatlan téglalábazat fölött köporos fröcskölés. A szerényen díszített, hármás ikerablakokban két keskeny fog közre egy normál kétszárnyút. A homlokzat ékessége a profilos, alul cakkssorral, fölül díszített deszkával szegett főpárkány.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
52.	1171	szálláshely	Kalmár József u. 28. – Szentesi út	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, lesarkított, emeletes, szalagcseréppel fődött ház homlokzatát lizénák tagolják az 1+1/vak/1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött a földszint vízszintesen nütözött, az ablakok fölött kőboltív és zárókő jelölésével. Az emeleten a lizénák révén lekerekített sarkú falmezőkben nyílnak a sima vakolatkerethez foglalt ablakok, fölül négyzetekkel díszített szemöldökmezővel. A szélső nyílástengelyben háromszárnyúak, belül kétszárnyúak az ablakok; a vak lesarkításon a földszinten látható a nütözött nyíláskeretezés. A kevés profilú főpárkányt díszített deszka szegélyezi. A tetőn kicsi, trapéz alakú, padlásablakok és gömbös csúcsdíszt. A közelmúltban lezajlott ablakcserékre az eredeti formák lehetőség szerinti hűségese követésével került sor.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
53.	2	lakóház üzletekkel	Kazinczy u. 1. – Korona u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A Félégyháza által fölvetett, new yorki Speyer-kölesönből emelték 1926-1927-ben, *Morbíizer Nándor* (1874-1950) tervei szerint. A bérpalotában a város vezető tisztviselőit látták el elegáns bérlakásokkal. A kivitelezést a budapesti *Cyclop Építő és Ingatlanforgalmi Rt.*, valamint helyi szakemberek végezték.

A későeklektikus, art deco modorú, két utcára néző, lesarkított tömegű palota homlokzatképzését a motívumok kissé sajátos, lúlhajtott variálása jellemzi. Az alapincézett, háromemeletes épület tengelyképlete: 1+3+1/1(3)/1+4+K+4+1. A tekintélyes méretű homlokzatokat sarokrizalitok, kétszintes zárterkélyek (tetejükön nyitott erkéllyel), valamint a nyílásokonban háromszintes, vízszintesen nütözött törzsű pilaszterek tagolják stilizált fejezettel (az utóbbiakban két darab füzéres triglifel). A műkö lábazat fölött vízszintes nütözás borítja a földszintet, az emeleleteket csak a rizalitokon. Armirozás a zárterkélyeket, valamint csak a második emelet rizaitjait szegélyezi, az utóbbiak fölött pilaszternyi magasságúra megnyújtott triglifek egyszerű, stilizált fejezettel.

A földszinten portálok, valamint néhány nagyméretű, elfogadható tagolású ablak és stílusidegen rács. Az első emeleti ablakok fölött egyszerű, vízszintes szemöldök; a rizalitokon íves füzérkeretben színezett város címer. A második emeleten triglifek által tartott, magas, vízszintes szemöldökök vakolattükörrel; a parapeteken két függő lüzer között magas vakolattükör. A legfelső szinten sima, alul füles, szegélyes vakolatkeretezés.

Övpárkányt az első emeleti ablakok összefüggő könyöklője alkot. A sajátos, fogsordíszes főpárkányt két sima konzol, valamint a pilaszterek fölött két stilizált triglif páros ritmusa tagolja; a rizalitokon ugyanazok váltott ritmust képeznek.

A Kazinczy utca felőli, kétszárnyú kapu nyílástengelyét kétszintes zárterkély hangsúlyozza, tetején áttört műkö mellvéd, a posztumenseken nagy vázákkal. A jelképes fejezetű, kannelurázott lizénák közé foglalt bejáraton négyzet alakú táblázatok. A Korona utca felől hasonló szerkesztésű, de egyszerű és hangsúlytalan megjelenésű a bejárat.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
54.	4773	középlelet	Kóssuth Lajos u. 31. v. polgári fiúiskola, v. Petőfi Sándor Ált. Isk., Waldorf Alapfokú Iskola	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az iparos-tanonciskolában 1926-ban polgári fiúiskola kezdte meg működését. Osztályainak párhuzamosítását követően új, nyoletantermes épület szükségességéről született döntés 1936-ban. A megvalósításhoz a következő évben – a tervpályázat költségigényesebb, nyertes pályaterve helyett – a szintén pályázott *Kanizsai Nagy Imre* (1895-1972) városi főmérnök új, erősen költségkímélő tervét választották. A kiviteli munkák *Kungel János* irányítása alatt, a kecskeméti *Rusz Ervin* mérnök vállalkozásában zajlottak. Még így is külön problémát jelentett a második emelet építési költségeinek előteremtése. A végül kétemeletes iskola avatására 1939-ben, a tanévnyitáskor került sor. 1949-ig *Állami Szent István Polgári Fiúiskola* nevet viselte; akkor vette föl *Petőfi Sándor* nevét. Jelenleg Waldorf Alapfokú Iskola működik benne.

Tekintélyes méretű, kétemeletes, alapjában sima tömbjét a főhomlokzat síkjának aszimmetrikus eltolásával, valamint az összefüggő, profilos könyöklők révén hátrahúzóval összefogott, hatalmas, de arányosan osztott ablakokkal tagolták. A tengelyképlet: $3/\text{tömör fal}+2 \times 3+K/3$. A mindének előtt a funkciót szolgáló, díszetlen homlokzatok egyetlen ékessége a homlokzati sík eltolásánál, pilléres belépőből nyíló, tagolt bejárat cifra kilincsel, az üvegezett mezők előtt dekoratív, kovácsoltvas rácsok.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
55.	2846	lakóház üzlettel és a melléképület	Kun u. 1. – Bajcsy-Zsilinszky Endre u.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektikus, két utcára néző, lesarkított tömegű, alapincézett, földszintes, szalageseréppel fődött polgárház főhomlokzatát középrizalit tagolja. A tengelyképlet: nyílás nélkül/A/2+2+2. A két kicsi pinceablakkal áttört, vakolt lábazat fölött a főhomlokzat szakaszait finoman nütözött felületű armirozás szegélyezi. Az egymástól a megszokottnál szélesebb nyílásközöket kétféle, tagolt kontúrú, dekoratív, kiemelt vakolatfűkörrel töltötték ki. Az ablakok húzott, záróköves vakolatkerete fölött két triglifszerű konzol tartja a középrizaliton a szegmentíves, kétfelől a vízszintes szemöldököt. A lesarkításon az ablakoknál jóval egyszerűbb kialakítású boltajtó nyílik fölüvilágítóval. A húzott főpárkány frizében padlásszellőzők sorakoznak; fölül deszkaszegély.

JAVASLAT

Az elkövetkező homlokzatfőújításnál különös figyelemmel kell megőrizni a homlokzati elemeket, egyúttal megoldva a fölvizesedés okozta problémákat.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
56.	2894	lakóház	Kun u. 55. - utca	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* jellegzetes épületeihez hasonló, art deco modorú, két utcára néző, földszintes, kontyolt tetején szalagcseréppel fődött lakóház. A főhomlokzatot csonkakontyos oromzattal hangsúlyozott középrizalit tagolja, az oromzaton hármasspadlásszellőző. A húzott profilos főpárkányt cakkos vakolatsáv teszi dekoratívvá. Sima vakolatszegély keretezi a középrizalit hármass ikerablakát, valamint kétfelől a két-két hagyományos formájú ablakot.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
57.	4751	lakóház	Liszt Ferenc u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szerény, art deco modorú, tagolt tömegű, földszintes, szalagcseréppel fődött, előkertes lakóház jellegzetes motívuma a csomkakontyos oromfállal előreugró, bőséges üvegezésű veranda, melyen vakolatszeggellyel kísért, félköríves és kosáríves nyílások sorakoznak mindössze karcsú pillérekkel elválasztottan. Rajtuk kívül vízszintes záródású és újabb, jellegtelen nyílászárók is láthatók; a korabeli ablakok tokosztóját hullámvonal díszíti. A húzott főpárkány egyszerű; két húzott vakolatsáv fogja közre az oromzat hármás iker padlásszellőzőjét.

JAVASLAT

A közelmúltban fölújított épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a folvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
58.	4993	lakóház.	Lónyai u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorában lényegesen különlegesen dekoratív homlokzatú a földszintes, szalageseréppel fedett, 2+2 tengelyképletű lakóház. A stílusidegen köcsikokkal burkolt lábazat fölött lizénászerű vakolatsávok tagolják a homlokzatot sűrűn nűtozott vakolatmezőkkel. A belső spalettás hullámdíszes tokosztójú ablakok fölött három-három zömök téglalapból képezett szemöldöksáv. A hagyományost visszaidéző, széles főpárkányon jelképes profilok és hullámdíszes deszka. Bejárata a megszokottnál alacsonyabb, új deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A homlokzatszínezés visszafogottabbra változása kedvező, a keskeny köcsikokkal burkolt lábazat stílusidegen.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEÉG
59.	4992	lakóház	Lónyai u. 8.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalageseréppel fődött lakóház homlokzatát lizénaszerű vakolatsávok tagolják az 1+1+1+1 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött fröcskölt vakolat borítja a falat. A négy, hullámvonalas tokosztójú ablak közül egy-egy széles, hátromszárnyú nyílás fog közre két keskenyebb kétszárnyút. A széles, nagyvonalú elemekkel tagolt főpárkányt profilos deszka szegélyezi. Az új deszkakapu fölött apácarács.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDELTISÉG
60.	4981	lakóház	Lónyai u. 16.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház egyszerű eszközkészletű homlokzatát jelképes lizénák tagolják a 2+3+2 tengelyképlet szerint. A belső spalettás, igényes kivitelű ablakok között magas, szegélyes, mélyített vakolattükrök; a nyílások a papapetmezőkkel és a sűrűn nütözött szemöldökmezőkkel összefűzött egységet képeznek. A ház mellett díszített a kötött deszkakapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VEDETTSEG
61.	55	lakóház	Marosvásárhelyi u. 11.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tiszviselőtelep* jellegzetes, art deco modorú, földszintes, lépcsőzetes oromzattal hangsúlyozott, középrizalittal tagolt homlokzatú lakóháza, melynek tengelyképlete 2iker+3iker+2iker. A szalagcseréppel fődött, kontyolt tető előtt az oromzaton vak iker-padlásablak. A lábazon téglaburkolat. A műves osztású ablakok sima vakolatkeretbe foglaltak. Az igen széles főpárkányban geometrikus díszítősor. A ház mellett a helyben jellegzetes, vaskeretbe

foglalt bádogkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
62.	479	lakóház	Mártírok u. 6.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, alapincézett, földszintes, szalagcsereppel fődött polgárház homlokzatát téglapilaszterek tagolják a 3iker+3x2iker+3iker tengelyképlet szerint. Az egyetlen pinceablakkal átört, vakolt lábazat fölött, a könyöklők magasságában téglából kirakott üvpárkányig téglaburkolat borítja a falat. A vakolatkeretbe foglalt ikerablakok fölött kétféle hármasisves szemöldökmező sűrű nűtozással. A széles, egyszerű kiképzésű, díszített deszkával szegett főpárkány frizét mélyített négyzetek sora tagolja. A tetőn két törtvonalú íves, kicsi padlásablak.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

lent: 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
63.	143, 144		Mezősi Károly u. 1-3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fedett lakóház visszafogottan tagolt homlokzatán a nyílások a 2+4+2 tengelyképlet szerinti sorakoznak. A díszített tokosztójú ablakok körül dekoratív vakolatdísz: a parapeten mélyített vakolattűkör; fölül hárombojtos szemöldökmező. A széles főpárkány egyszerű, húzott.

JAVASLAT

Az elkövetkező homlokzatfőújítás során megoldandók a fölvizesedés okozta problémák, valamint egységes homlokzatszínezés szükséges.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
64.	148	közintézmény	Mezősi Károly u. 2. – Dózsa György u. v. munkásotthon, ma óvoda	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1912-ben a Kossuth Lajos utcai *Fridt-vendéglőben* Munkás-Otthont alapítottak a szervezett munkásmozgalom és munkáskultúra számára; székházukat – az akkori nevén Kolozsvár utcában – a város által adományozott telken és pénzügyi támogatásával, 1929-ben avatták a *Szociáldemokrata Párt* országos vezetőinek jelenlétében. „Ebben a házban működött a munkásotthon 1929-től 1936-ig. Épült a dolgozók összefogásával. MSZMP Városi Bizottsága 1983. márc. 21.” (emléktábla) Az épületet 1936-ban a *Levente Egyesület* vásárolta meg, melynek nagy, vésett betűs fölirata ma is látható az épületen (*Leventeotthon*). 1945 után átalakították és bővítették; 1948 óta napközi otthonos óvodaként szolgál.

Az art deco modorú, földszintes, két utcára néző, lesarkított tömegű háznak mindössze a hosszoldalán nyílnak nagyméretű, hármás ikerablakok. Sajátos módon ezen homlokzat legszélére helyezték a kannelurázott törzsű pilaszterekkel közrefogott sarokrízalítót; főpárkánya helyén az említett fölirat; fölötte a csonkakontyos, cakkssorral szegélyezett oromfalón dekoratív keretezésű, lesarkított, finom osztású padlásablak. A szintén finoman osztott ikerablakokat egységesen szegélyes, sima vakolatsáv keretezi, fölül tagolt, hármásívű, sűrű nűtozású szemöldökmezővel, alul széles könyöklősávval. A tengelyképlet 3iker+4x3iker. Az épület keskeny lesarkítására mindössze egy rövid, háromrészes párkányszakaszt helyeztek húzott profilokkal, a frízben három triglif között két fűzér. A hangsúlyos, húzott főpárkányt deszkával szegélyezték.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

Dózsa György utcai munkásotthon avatása fővárosi szociáldemokrata pártvezetők jelenlétében (1929); 2007.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
65.	1855	lakóház üzletekkel	Molnár Béla u. 2. – Béke tér, Fekete-ház.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

1907-ben épült *Fábián László* tervei alapján, sajátos dekoratív szecessziós stílusban.

Sajátos módon tűzfalszerű bütövel néz a városképileg különösen fontos térre. Telkének tér felőli oldala mentén – már korábban – egy alacsony, kvalitású tekintve jelentéktelen épület csatlakozott hozzá; a közelmúltban a reklámfelületként használt bütő elé építettek egy brutális megjelenésű, teljesen reklámokba esomagolt pincelejárót. Az eredetileg csak lakóházként szolgáló polgárház maga is – üzletek kialakítása során – sajnálatosan stílusidegen, hátrányára való nyílás-átalakításokat kellett elszenvedjen.

Az alapincézett, földszintes, kettős hódfarkú cserépfödésű polgárház tetőterét részben beépítették, amit fekvő tetőablakok jelenléte mutat. A vakolt lábazatot áttörik a pinceablakok. A homlokzat egészét hálószerű teljességgel beborítja a kis plasztikájú, de igen dekoratív mustra. A falfelületen a dekoratív felületi plasztikát kevés, pontszerű, mázas kerámiadísz egészíti ki; összességében érződik némi esetleges, magyaros jelleg. A nyílások körüli díszítő motívum magas zárókot idéz; alul rövid, íves vonalú vakolatkötény.

A falfelületet lizénák tagolják az $(A+1)+(A+1)+2+2$ tengelyképlet szerint, ahol a két boltajtót egészen frissen nyitották ablakok helyén. A pince miatt emelt padlószintet csak igen magas előlépcsővel lehet elérni, melyet stílusidegen csempével burkoltak; az új ajtók ugyanezért mélyen ülők. A kényelmes méretű, hagyományos ablakok ötközölécét kevés díszítéssel látták el; a két újonnan gyártott, hőszigetelő üvegezésű ablaknak a többitől való eltérése nyilvánvaló. A hangsúlytalan, húzott főpárkányban a konzolokra utal a kerámiadíszek ritka sora.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
66.	1762	lakóház	Molnár Béla u. 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Egy négyemeletes lakóház szomszédságában meghúzódó, valószínűleg eklektikusból átalakítottan art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház. Homlokzatát toszkán jellegű pilaszterek maradványai tagolják a Ziker+Ziker+Ziker tengelyképlet szerint. A lábazon rusztikus felületű, téglalap alakú köelemekből álló burkolat textúrája látható. Az ikerablakokat keretező, sima vakolatsávok egyúttal összefogják a sűrű nűtozású, magas szemöldökmezőt, valamint a mélyített vakolattükrös parapetet is. A hűzött, tagolt főpárkányt díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett szép, törtvonalú íves oromzatú falkeretben jellegtelen, rozsdás bádogkapu.

JAVASLAT

Az esedékes homlokzatfölvújítás során kiemelt figyelemmel kell megőrizni, illetve visszaállítani a homlokzati elemeket, egyúttal megoldani a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
67.				

Hatályon kívül helyezte a 24/2024. (IX. 26.) önkormányzati rendelet 2024. szeptember 27-től.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
68.	521, 522		Móra Ferenc tér 2.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, részben átalakított és lesímtott, földszintes, új eserephéjalású épület homlokzatát aszimmetrikusan elhelyezett középrizalit, valamint toszkán jellegű pilaszterek tagolják az $(A+1)+(1+A)+(1+A)+2$ tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött fröcskölés horítja a gazdag ornamentikájú homlokzatot. A középmagasságban osziott ablakokon pilaszterként díszített ütközőlécek; kétfelől zömök, kompozit lejezetű pilaszterek magas, gazdagon tagolt, erőteljes, vízszintes szemöldököt hordanak. Az összefüggő, profilos könyöklők övparkányt képeznek. A széles, húzott főparkány frizében kevés padlásszellőző.

A homlokzaton utólagosan három ajtót nyitottak, melyből ráadásul egy előzmény nélküli (nem ablakból alakították ki). A középrizalit két nyílástengelyében, lesímtott fallalfeületben finom részleteképzésű portálokat építettek be műanyag redőnyökkel.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2017.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
69.	526	lakóházak	Móra Ferenc tér 5-7. szocreál lakóházak	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A magyar szocreál (szocialista realizmus) építésze leginkább az új, nagyméretű építkezéseknél bontakozott ki, kialakulását az adott politikai-ideológiai elvárások (marxizmus-leninizmus) mellett a megnövekedett társadalmi igények (lakáshelyzet, iparosítás, migráció) és a magyar építőipar szakmai, technológiai tradíciói, illetve kapacitása közti ellentétek is táplálták. Erősen archaizáló és eklektizáló irányzat volt ("sztálinbarokk").

A dolgozó osztályok életét bemutató művészetet ötvözték a diktatúrák által kedvelt monumentális-heroiikus giccsel. A szocreál alig pár éves mellékvágány volt a magyar kultúrában: szovjet mintára, parancsra vezették be Rákosiék 1949-ben; négy év múlva azonban Sztálin meghalt, addig hű alattvalói pedig gyorsan megtagadták hatalmának dogmáit, így a szocialista realizmust is.

A jelen egy tömegbe fogott, három négyszintes lakóház is - ezen alkotó irányzat megnyilvánulásaként - 1951-ben épült; ma már kordokumentum. Fő jellegzetessége a reneszánsz mustrák közé foglalt bejáratok és a néhány, csücsíveket soroló, kovacsoltvas rácsú erkély. Az újdonságnak számító, négyzet alakú ablakok körül sima vakolatszegély. Városképileg még ma is erősen túlméretezett.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
70.	528	irodaház	Móra Ferenc tér 9. Ipartestület	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, préselt cseréppel fedött székház homlokzatát esücsdíszes és esonkakontyos oromfallal hangsúlyozott középrizalit tagolja a K+2+3+2 tengelyképlet szerint. A vakolt lábazat fölött a falfelületen erőteljes, festéssel is kiemelt nűtozás köburkolatot imitál. A rizalitot volutás és füzéres fejezetű pilaszterek szegélyezik; az általuk tartott párkány magasságáig a rizalitot is beborítja a nűtozás. A pilaszterek fölött, az oromfalat közrefogóan egy-egy süveges posztamens; az oromfalon keskeny, hármasisiker padlásablak nyílik. A nyílástengelyekben szegmmentíves záródású, új gyártású, osztott portálok alsó, tömör sávval, hőszigetelő üvegezéssel, a régi díszítés szerény jelképezésével; fölül a nűtozásból képezett, magas boltívvel. A bejárat szintén új gyártású, finom részletképzésű, filungos lakapu; üvegezését dekoratív vasrács védi. A bejáratot portikusz fogja körül: stilizált fejezetű lizénák tagolt, vízszintes szemöldököt tartanak; fölötte sajátos módon szokatlanul magas, sima falfelület a főpárkány fölé emelkedő, főtívonaltú íves oromzattal. A széles, tagolt, profilizott főpárkányt díszített deszka szegélyezi.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
71.	2076	lakóház	Móra Ferenc u. 1.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szomszédos 3. szám alatti épülettel testvér, art deco modorú, alápincézett, földszintes, rombuszpalával fődött lakóház. Homlokzatának a két széle tagolt alig érzékelhetően eltérő, felületi plasztikával a K+4+2 tengelyképlet szerint. Téglalábazata mintázott. A hullámdíszes tokosztójú ablakok körül szegélyes vakolatkeret, fölül törtvonalú íves, rusztikus felületű szemöldökmezővel. A húzott könyöklők alatt törtvonalú íves, rövid vakolatköteny. A deszka szárazkapu fölött egyszerű, felületkitöltő vakolatdísz. A széles, kicsi kiülésű főpárkány frizében zömök téglalapok kétféle sűrűségű díszítőosora; alatta sűrűn nutozott sáv a középső homlokzatszakaszon.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
72.	2077	lakóház	Móra Ferenc u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szomszédos 1. szám alatti épülettel testvér, art deco módorú, alápincézett, földszintes, új, préselt eseréppel fűdött lakóház. Homlokzatának a két széle tagolt alig érzékelhetően eltérő, felületi plasztikával a K+4+2 tengelyképlet szerint. Téglalábazata mintázott. A hullámdíszes tokosztójú ablakok körül a szegélyes vakolatkeret csak a tokosztók vonala fölött van meg. A nyílások fölött törtvonalú íves, ruszlikus felületű szemöldökmező. A deszka szárazkapu felső részén a jellegzetes díszítés visszaidézése. A széles, kicsi kiülésű főpárkány frizében zömök téglalapok kétféle sűrűségű díszítősora; alatta sűrűn nűtozott sáv a középső homlokzatszakaszon.

JAVASLAT

A közelmúltban följúftott épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, megelőzve a korábbi, jelentős fölvízesedés okoztu problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
73	3205	lakóház	Oskola u. 13.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A stílustalan, földszintes lakóház félig kontyolt tetejét rombuszpala fedi. A homlokzat tengelyképlete: 2+2. A téglalábazat fölött az ablakok összefüggő, sima könyöklője övparkányt képez. Afölött erőteljes, páros ritmusú, vízszintes nutozás borítja a falat. A nyílásokat sima vakolatkeret fogja körül fölül íves szemöldökmezővel. A széles főparkány egyszerű. (Az épület a főépítész úr kérésére maradt a védettek között.)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
74.	3210	lakóház	Oskola u. 19.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A szerény art deco modorú, alápincézett, földszintes, szalagcseréppel fődött lakóház alapjában tömegével figyelemreméltó. Vakolt lábazata fölött a homlokzatot a középrész letört esúcsdíszű, csonkakontyos oromzata, valamint lizénák tagolják a 2+3iker+2 tengelyképlet szerint. A széles, illetve ikerablakokat szerény, ívelt vakolatsáv fogja össze. A szerényen tagolt főpárkányban egy-egy négyzet jelöli a nyílástengelyeket. Az épület mellett törtvonalú oromzatos falkeretben, díszített fagerenda kiváltó alatt deszkekakapu.

JAVASLAT

Az alapjában jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
75.	3092	lakóház	Petőfi Sándor u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A 2007. évi leírás szerint: az art deco modorú, alápincézett, földszintes lakóház kontyolt tetőzetét szalacszerép fűdi. A középrizalittal tagolt homlokzat tengelyképlete: 2iker+2iker+2iker. A középrizalított hangsúlyozó, csanakakontyos oromzaton hármaskaplatásablak és markáns csúcsdísz. A mosott látszókvacs lábazatot pinceablakok törik át. Az alapfal felületet fölül lépcsőzetes vakolatkeret szegélyezi. Az ikerablakokat sima vakolatkeret fogja össze közös, magasan fölnyúló, ferdevonalú szemöldökmezővel. A középrizalított ikerablaka fölött málló kvacs-textúra látszik. A parapeteken kiemelt vakolatmező széles, függőleges nütözással. Az udvarra deszkakapu nyílik.

2017-re az épület homlokzatának 2/3 részén eltávolították az eredeti ornamentikát, az összes, finom osztású ablakot lecserélték műanyag keretű, osztás nélküli, sőt az egyik nyílástengelyben ajtót nyitottak.

JAVASLAT

Az eljellegtelenített homlokzaton az eredeti, mives megjelenést biztosító elemek visszaállíthatók, a színezés egységesítendő, valamint kezelendő a fölvizesedés okozta problémák. Jelen formájában kérdéses, hogy méltó-e a helyi védelem minősítésre.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
76.	3101	lakóház	Petőfi Sándor u. 13. – köz	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg eklektikus, majd az art deco idején átalakított, földszintes, új, préselt cseréppel fedött lakóház. Homlokzatát stilizált fejezetű lizénákkal szegélyezett középrizalit tagolja az 1+2+1 tengelyképlet szerint. A mélyen filő ablakok körül éppen csak díszített vakolatkeret; fölötté tőle független, a rizaliton tympanonos, kétfelől vízszintes szemöldök. Az egyszerű főpárkányt széles, lécborítású ereszt egészíti ki. A ház mellett, a köz felé esően félköríves oromzatú falkeretben deszka kapu.

JAVASLAT

Az alapján jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat. Kedvező lenne a homlokzatszínezésben a tagozatok kevésbé erőteljes és élénk színű hangsúlyozása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
77.	3113	lakóház	Petőfi Sándor u. 25.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A leegyszerűsített eklektikus stílusú, földszintes, kontyolt tetején korábban patinás hódfarkú, ma már préselt eseréppel fűdött lakóház homlokzatát toszkán jellegű pilaszterek tagolják a 2+2 tengelyképlet szerint. Az alacsony, vakolt lábazat fölött téglaburkolatban a tagozatok vakoltak. A belső spalettás ablakok sima vakolatkerete fölött hasonló kiképzésű tympanon; az összefüggő könyöklők alatt rövid, sima vakolatkötény. A könyöklőkön kívül a tagozatok hálózatot képző voltához járul hozzá az ablakokat a tokosztójuk, valamint a szemöldökök magasságában, vízszintesen összekötő vakolatsáv. A pilaszterek széles főpárkányt hordanak. A ház mellett, tömör téglakerítésben, pillérek között stílusidegen, alumínium trapézlemez kapu. Az udvarban nyitott, mindössze egy kisebb részén beüvegezett a pilléres tornác.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, egyre jelentősebbé váló problémák, amit a lábazat cementes javítása csak tovább fokozott. Sajnálatos a kapupillérek elbontása.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VEDETTSÉG
78.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VEDETTSÉG
79.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
80.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
81.	539	v. lakóház. üzlet	Szegedi út 7.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Földszintes, szalagcseréppel fődött, részletgazdag homlokzatképzésű, eklektikus lakóház. A homlokzat ablakszemöldökök alatti sávjának motívumait elnagyoltan állították helyre. A középrizalittal tagolt épület tengelyképlete: 2+2+2. A műkö lábazat fölött a sima felületű kváderekkel armirozott rizaliton kőburkolatot imitáló, finom nutozás. Az ablakok egységesen új gyártásúak a régiek méretében és arányában, azonban a részletképzés teljes elhagyásával. Az őket körülvevő, tagolt vakolatkeret is újonnan formált. Az alapfalfelületen fölöttük díszes konzolokon erőteljes, vízszintes szemöldök, a frízben kicsi rozetta; a rizaliton törtvonalú szegmentíves a szemöldök nagy rozettával. A parapeteken jelenleg mindössze egy-egy kicsi fül az összefüggő könyöklő alatt, a vakolatkeret szárai alá esően. A széles, húzott, tagolt főpárkány frizében padlásablakok és profilos vakolattükrök váltakoznak. Az épület mellett falkeretben új, stílusidegen kapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
82.	541	lakóház	Szegedi út 9.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes lakóház tetejét rombuszpala fűdi két műves, íves, bádoggal padlásablakkal. A dekoratív lizénákkal tagolt homlokzat tengelyképlete: K+2+2+2. Lábazata vakolt. Az egységesen finom részletképzésű, díszített tokosztójú és ütközőléccú ablakokat széles kannelurákkal kitöltött szemöldökmező koronázza. A tokosztók vonalában övpárkány. Az egyszerű, széles, profilos főpárkányt hullámdíszű deszka szegélyezi. A szárazkapu váztaablázatos szárnyai dekoratív tagolásúak díszített tokosztóval és fölülvilágítóval.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, igen jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HIRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
83.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSÉG
84.	1155	lakóház	Szegedi u. 26.	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A eklektikus jellegű, L alakú, földszintes, új hódfarkú cseréppel fedött lakóház homlokzatát középrizalit tagolja a 2+2+1+K tengelyképlet szerint. A rizalitet síma lizénák fogják közre, az alapfalfeületen szokatlan helyű és formájú, ion fejezetű pilaszterek. Az egyforma ablakok körül toszkán jellegű pilaszterek tartotta, maga, vízszintes szemöldökök. A háromrészes, húzott főpárkány frízében padlásszellőzők. Stílusidegen a szárazkapu.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTISÉG
85.	790	lakóház	Szegedi u. 37.	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A *Tisztviselőtelep* art deco modorú épületeihez hasonló, földszintes, préselt eseréppel födött lakóház. A homlokzatot sajátos, dekoratív pilaszterek tagolják három részre egy keskenyebb és két szélesebb ablakkal. A kiselemes, rusztikus köburkolatot mutató lábazatra az épület szélein, fél magasságig hasonló anyagú armirozás támaszkodik. Az ablakok körül sima vakolatkeret; a parapeteken a lábazat köburkolata folytatódik. A pilasztereket kapcsolja össze a széles, ugyancsak dekoratív főpárkány, az ablakok fölötti hangsúlyokkal.

JAVASLAT

Egy elkövetkező homlokzati felújítás során különös figyelemmel kell megőrizni az értékes homlokzati elemeket, egyúttal megoldandók a fölvizesedés okozta problémák.

2013.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
86.	1029/1 malom 1029/4 torony	ipari épület	Szegedi út 54. (Alsótemető után) Viktória malom épületei	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Híven kenyérre leasz,

ha Pétegyháza-n a
Szegedi-úti

EGYESÜLT MAGYAR
MALOMIPARI RT.
malomban, őrlés, szeg
cseregetelepeim cserét

1892: „a szélmalomokra [pedig] akkor jött a pusztulás időszaka. Akkor készült el a szegedi út mellett [a transzverzális út és az Alsótemető között] a Krausz nevezetű zsidó gőzmalom, aki kevesebbért őrlött, még hozzá csúváros (örletai valót gyűjtő) kocsikat alkalmazott, a darálási vámot pedig 30 krajcárban állapította meg.” (Pajkos Szabó István, 1962)

Az eredendően 12 szélmalom és egy szárazmalom szomszédságában emelt, Krausz-féle kiscőzmalmot a Szeged felé vezető országút mentén 1934-ben már mint az Egyesült Magyar Malomipar Rt. hatalmas gőzmalma és gabonatarháza említették.

Az eredeti épület helyén jelenleg a toronyszerű, vasbeton szerkezetű gabonasiló áll, tetején a fölvonó fölépítményével, valamint a tűzvíz-tárolóval. A funkció nélküli épület felületét városképileg igen előnytelenül számos óriásplakát borítja. A malomépület a Integrál ÁFÉSZ Kereskedelmi Centrumaként szolgál.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú malomépület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell. A siló hasznosítására valami megoldás szükséges romló állapota megszüntetésével és az óriás plakátok eltávolításával.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
87.	890/2	irodaház	Szegedi út 73. - Birs u. v. Állami gazdasági iskola	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Állami gazdasági iskola

Az egykori szalmalmok helyén emelt, ma klasszicista hangulatú, portikuszos kúria formát mutató, U alaprajzú, földszintes épület; a toszkán oszlopos portikusz tympanonján MMIV évszám. Mellette zömök, kontyolt

nyeregtetős, szintén földszintes épület. Jelenleg bérbe vannak adva irodai munka céljára. (Az 5-ös út mellett nyugatra, a vasúton kívül, Térkép: Szarvas István, 1929 k., fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
88.	2933	lakóház	Szent Imre herceg u. 15.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Eklektikus stílusú, sajnálatosan leegyszerűsített és fröcskölt homlokzatú polgárház. A tekintélyesen magas, földszintes, hódfarkú cseréppel fedött ház homlokzatát kompozit fejezetű pilaszterekkel szegélyezett sarokrízalitok tagolják az 1+3+1 tengelyképlet szerinti. A korábbi, finom részletképzésű ablakok körül jelenleg mindössze sima vakolatkeret. A közelmúltban ablaksere történt az eredeti osztás követésével. A háromrészes, húzott főpárkány frízében rozetta alakú padlásszellőzők. Az épület mellett egyszerű, kötött deszkakapu.

JAVASLAT

Megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTÉG
89.	477	vendéglátóhely	Szent János tér 4. étterem	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az erőteljesen átépített, földszintes épület történetiségét meglehetősen kevésbé juttatja kifejezésre. Az idomeszerű héjalású, alapjában félkontyos tetőn félköríves tetőablakok és hatalmas reklámfőlirat, akárcsak az ablakok fölött. Az öt új gyártású, apró osztású ablakot, valamint a jobb szélső tengelyben nyíló bejáratot spaletták védik. Az udvarra félköríves záródású, síma gyalogkapu, valamint nagykapu vezet, mindkettő reklámfőlirattal elborítva. Védelmét mindössze a szomszédjaival képezett épületegyüttes volta indokolja.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

2007; 2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
90.	5155	lakóház és üzletek	Wesselényi u. 3.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A tulsó, a telek hátsó oldalán lévő épület is, amely ténylegesen a Damjanich utca vonalában, de térképileg félig a Daru, félig a Zrínyi utcához sorolt.

1. főépület: a klasszikusan elegáns eklektika stílusában emelt, földszintes, rombuszpalával fődött polgárház homlokzatát lizénákkal szegélyezett sarokrizalitok, valamint a középső szakaszt toszkán jellegű pilaszterek tagolják. Tengelyképlete: 2iker+1+1+1+2iker, melybe a középső szakasz bal felére esően – a nyílásritmusteljességgel meghontóan új, alacsony, stílusidegen ajtót vágtak a két tulajdon miatt. Az ablakokat közrefogó, toszkán jellegű pilaszterek magas, tagolt, vízszintes szemöldököt tartanak. A jobboldali homlokzatrészen az eredeti formához hasonló, új, pácolt ablakok, fölül bukó szárnyal. A főpárkány húzott, profilos.

2. hátsó épület: a szomszédos, Wesselényi u. 1. szám alatti, három utcára néző *Feuer-palota* homlokzatképzésével megegyezően kialakított, földszintes, K+3 tengelyképletű épület.

JAVASLAT

Megoldandók a fülvizesedés okozta problémák, valamint egységesen színezendő a főépület. A tőle jobbra eső mellékeépület színezése visszafogottabbra és a főépületéhez hasonlóra változtatandó. Nyilván kedvező lenne az eredetihez közelítő homlokzatképzés rekonstrukciója.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
91.	5154	v. lakóház	Wesselényi u. 5.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az eredetileg eklektikus, majd az art deco idején átalakított, földszintes, szalagcseréppel fedött polgárház homlokzatát igen kis kiülésű középrizalit, valamint szerényen díszített lizénák tagolják fogsoros fejezettel a főpárkányban. A tengelyképlet: 2+1+2. A vakolt lábazat fölött a durva fröcskölés alól alig látszanak ki a tagozatok. A belső spalettás ablakszerkezetek különösen gazdag részletképzésűek: a ion fejezetű ütközőléc alsó részén dúsán tagolt, esztergált minta; a profilozott, golyvázatos tokosztó fölött volutás, íves oromzat. A tokosztók magasságában összekötött ablakok fölött szegmentíves, magas vakolatkeret. A széles, húzott főpárkányt a középrizaliton fogsor díszíti; a frízben kör alakú padlásszellőzők. Az épület mellett egyszerű deszkaajtó volt 2007-ben.

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell, kezelve a fölvizesedés okozta problémákat.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VEDETTSEG
92.				

Hatályon kívül helyezte a 32/2018. (XI.30.) önkormányzati rendelet 1. § b) pontja, hatályba lép 2018. december 1. napján

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEÉG
93.	5200	lakóház	Zrínyi Miklós u. 2.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A későeklektikus, alapincézett, földszintes, patinás hódfarkú eseréppel fődött polgárház tengelyképlete K+5, ahol a bejáratot időközben befalazták. Az erőteljes, összefüggő könyöklő fölött a falfelületet vízszintesen nütözték. A belső spalettás ablakokat kétféle, dekoratív keretezésbe foglalták vízszintes szemöldökökkel. A középső tengelyben lévőket váltakozó ritmusú armozás fogja közre, fölül romantikus jellegű állókonzolok tartják a szélsőknél kissé magasabbra helyezett szemöldököt; a frízben plasztikus ornamentika. A szélső ablakokat húzott vakolatkeretbe foglalták; fölötte, a magasan lévő szemöldökig rusztikus textúrájú vakolattükör kétfelől egy-egy lapos, jelképes, volutás konzollal. A főpárkány finoman profilozott.

JAVASLAT

Égy elkövetkező fölüújításnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
94.	S202	lakóház	Zrínyi Miklós u. 4.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A provinciális későeklektikus stílusú, földszintes, patinás hódfarkú cseréppel fedött polgárház homlokzatát kváderezett lizénák fogják közre a főpárkány enyhe golyvázataként kialakított fejezettel. A négy, zárókövel koronázott, húzott vakolatkeretbe foglalt ablaknyílás mellett a jobb szélén ugyanolyan architektonikus foglalatban vakablak. A zárókö és két triglifszerű konzol által tartottan gazdag profilozású, vízszintes szemöldök. A főpárkány háromrészec, húzott, profilos.

JAVASLAT

Egy elkövetkező fölüújításnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTISÉG
95.	5476	lakóház	Zrínyi Miklós u. 19.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az art deco modorú, földszintes, szalagcseréppel fedött lakóház tengelyképlete: 2+2. A homlokzatot a tokosztók magasságában vízszintes, valamint arra álló függőleges, díszített vakolatsávok tagolják. A falfelület alsó részén köbhorcolatot imitáló, vízszintes nűtozás; fölötté texturaképzően igen sűrű, függőleges nűtozás. Az ablakok vízszintes tokosztója fölött sima vakolatkeret dekoratív szemöldöksávval. A főpárkány sima vakolatsávját díszített deszka szegélyezi. Az épület mellett, vakolt téglapillérek között mezőkre tagolt, virágmotívumokkal díszített bádognyílás nyílik, fölül kovácsoltvas ráccsal.

JAVASLAT

Egy elkövetkező felújításnál különös figyelemmel meg kell őrizni a homlokzat értékes történeti elemeit, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

2007.

2017.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
96.	6352/4	közüintézmény	Aranyhegyi lakóterületi iskola főépülete	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 1950-es évek végén épült. A nyílászárók is eredetiek, és érdekes, minimalista, betonvasból való húzott övű rácsszerkezet a tetőszerkezet. Védendő az épület melletti pumpás kút is. (Fényképek: Marton Tibor, 2009.)

JAVASLAT

A leromlott állapotú, funkció nélküli épület mielőbb förlújítandó és hasznosítandó.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
97.	0154/5	v. közintézmény	Alpári úti külső iskola v. Bfok-iskola Külterület 80.	javaslat helyi védelemre.

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A külterületi iskolák jellegzetes, eredeti megjelenésében megőrződött típusa.

JAVASLAT

Az épület méltó funkcióval való ellátása mielőbb szükséges állapotának helyreállításával együtt, melynek során megőrzendő eredeti megjelenése, valamint megoldandók a fölvizesedés okozta, jelentős problémák.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEÉG
98.	0419/21	közintézmény	v. Bugaci úti iskola óvoda	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

A X. körzet tanya 95.szám alatti óvoda ellátási területe: Alsógalambos, Bugaci út, Felsőgalambos, Ringhegy, X, XI, XII, XIII. körzetek.
(Fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM	VÉDETTSEG
99.	036/13	v. közintézmény	Csanyi úti iskola	javaslat helyi védelemre

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Volt néhány, nem túl szerencsés átalakítás, de alapvetően megmaradt az alapépület. Most lakatlan, használaton kívül. (Marton Tibor főépítész úr közlése és javaslata)

JAVASLAT

A megmaradás érdekében mielőbb funkciót kell számára találni, őt magát és környezetét rendbe hozva.

(Balogh Tünde fényképei)

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
100.	0445/16	közintézmény	Felsőgalambos, Bugaci Gazdakör, XI. körzet, Külterület 352.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Bugaci Gazdakör vagy Galambosi Népház. Fölvették 1930. május 11-én, amely eseményt vörös mészke emléktáblán örökítették meg az épület előterében: „Épült 1930. évben a Földművelésügyi Minisztérium és a gazdatársadalom adományából Mayer János földművelésügyi miniszter, dr. Kiss István országgy. képviselő, Bense József gazdaköri elnökségének idejében építették Majláth József és Hoffer József vállalkozók”.

1937. június 6-án Selb Antal r. kat. tanító kezdeményezésére - a főbejárat két oldalán - az első világháborúban elesett, galambosi hősök tiszteletére emléktáblát avattak, melyet Szabó József és Tóth Lajos készítettek el. (Urbán Miklósné; fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
101.	7601	közintézmény	v. Haleszi iskola	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Jelenleg közösségi ház és orvosi rendelő működik benne. (Balogh Tünde fényképei és közlése)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
102.	0406/14	v. közintézmény	v. Izsáki úti iskola Külterület 68.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az Izsáki út és az igazgatási határ keresztezésénél.
(Fényképek: Balogh Tünde)

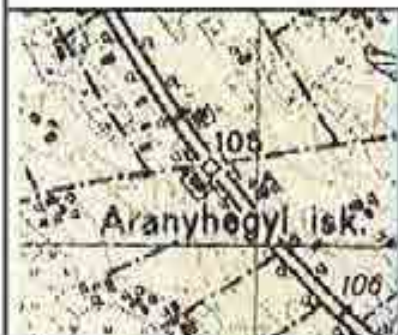
JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSÉG
103.	0352/2	v. közintézmény	v. Keeskeméti úti külső iskola	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Félegyháza határában a külső kör egyik iskolája.
(Térkép: 1941;
fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

SOR-SZÁM	HRSZ.	KATEGÓRIA	CÍM, MEGNEVEZÉS	VÉDETTSEG
104.	0635/17	v. közintézmény	Selymesí iskola Külterület 100.	helyi védelem

LEÍRÁS, JELLEMZŐK

Az 5-ös főút mellett található. (Fényképek: Balogh Tünde)

JAVASLAT

A jelenleg jó állapotú épület és környezete jó karban tartásáról továbbra is folyamatosan gondoskodni kell.

